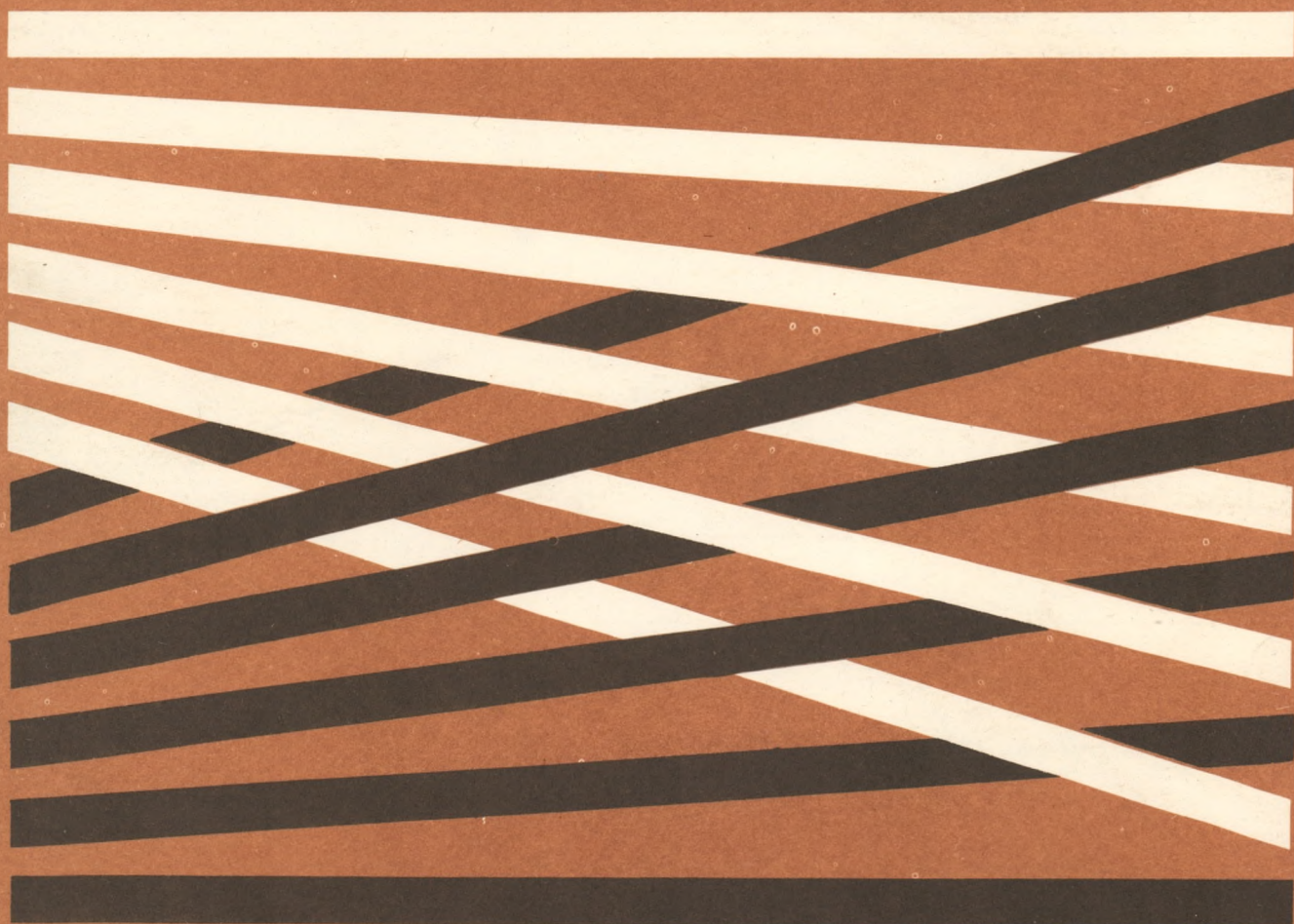

Publicația No. 11/1964
SALA DE LECTURA

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

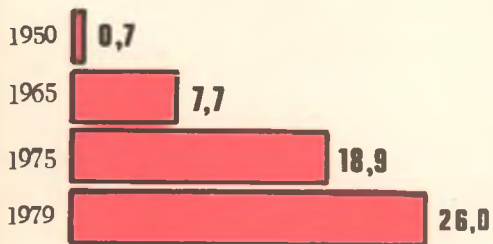
**COMPONENTĂ DE BAZĂ
A CREȘTERII EFICIENȚEI**

**REDUCEREA
COSTURILOR MATERIALE**

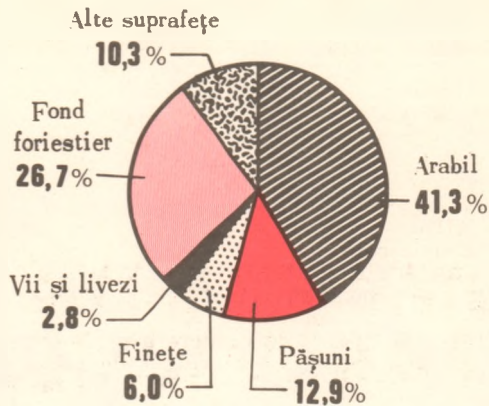
DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII AGRICULTURII ROMÂNEȘTI

INVESTIȚII TOTALE ÎN AGRICULTURĂ
- miliarde lei -

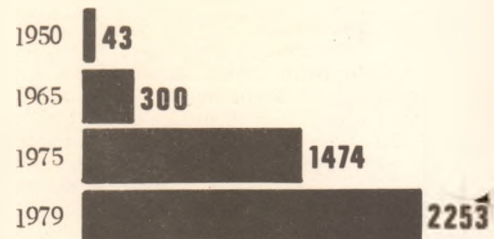

● În anul 1980, volumul de investiții alocat pentru agricultură și silvicultură însumează 29,9 miliarde lei

SUPRAFAȚA TOTALĂ DUPĂ MODUL DE FOLOSINȚĂ
- la sfârșitul anului 1979 -

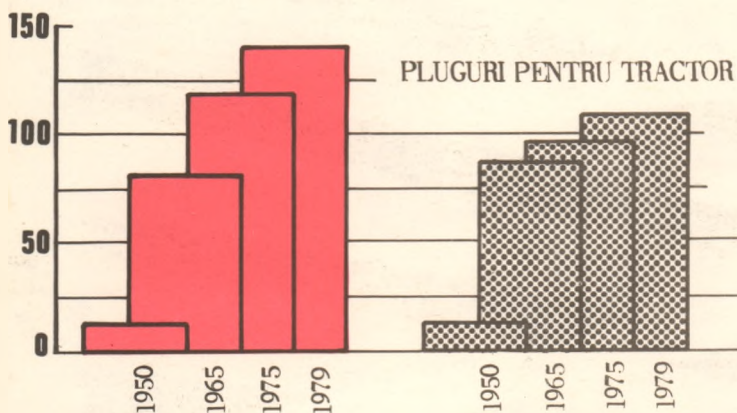
SUPRAFAȚA TOTALĂ AMENAJATĂ PENTRU IRIGAT
- la sfârșitul anului -
- mii hectare -

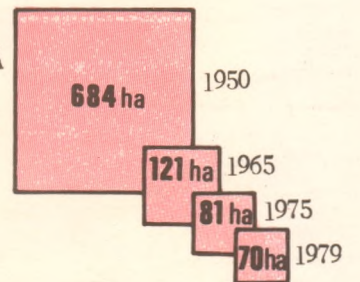
● În anul 1980, suprafața agricolă irigată în cultură va fi de 2500 mii hectare.

PARCUL DE TRACTOARE ȘI MAȘINI AGRICOLE PRINCIPALE
(la sfârșitul anului)
- mii bucăți -

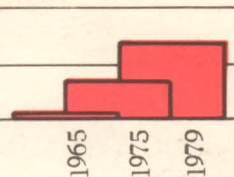
TRACTOARE AGRICOLE FIZICE

SUPRAFAȚA ARABILĂ CE REVINE PE UN TRACTOR FIZIC

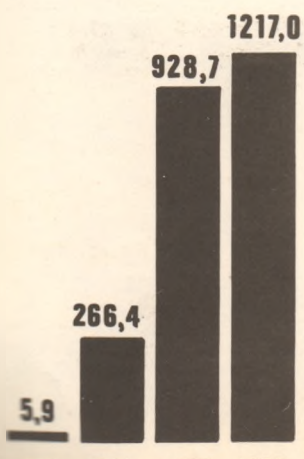

COMBINE PENTRU CEREALE BOABE

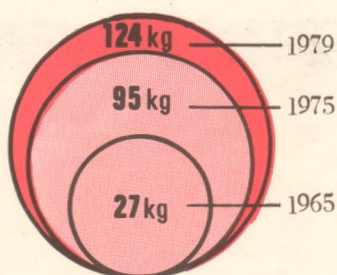

● În anul 1980, agricultura va fi dotată cu 14.800 tractoare și 6.400 combine auto - propulsate pentru recoltat păioase.

ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE FOLOSITE
(substanță activă)
- mii tone -

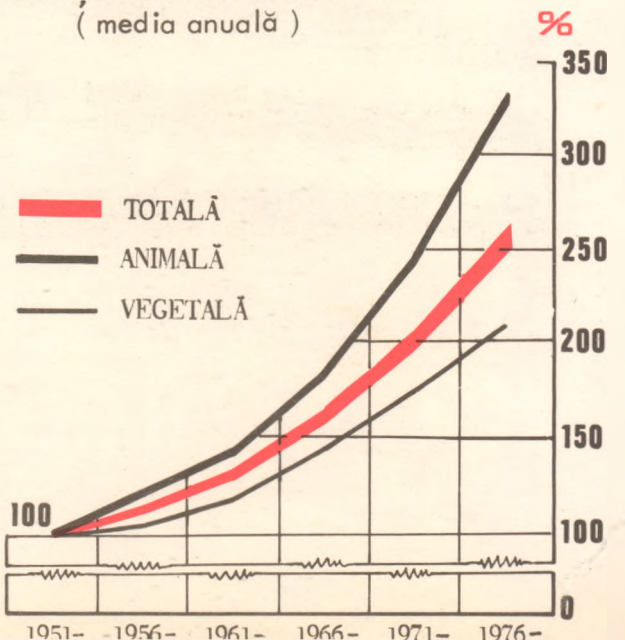

ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE CE REVIN PE UN HECTAR TEREN ARABIL

● În anul 1980, agricultura va folosi 2.113 mii tone îngrășăminte chimice și 59 mii tone pesticide în substanță activă

PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ
(media anuală)

REDUCEREA COSTURILOR MATERIALE — cerință fundamentală a dezvoltării eficiente a economiei

ÎN ANSAMBLUL eforturilor de edificare în țara noastră a unei economii puternice, moderne, un loc de prim ordin îl ocupă reducerea sistematică a costurilor de producție și, în cadrul lor, în mod deosebit a cheltuielilor materiale, a consumurilor de materii prime, combustibil și energie. Folosirea eficientă a resurselor, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este o problemă esențială pentru dezvoltarea țării, pentru asigurarea materiilor prime și materialelor, pentru desfășurarea în condiții normale a producției.

În condițiile țării noastre, a cărei structură de producție se află într-un proces continuu de modernizare, există o serie de considerente care determină ca reducerea la maximum a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs să reprezinte o problemă esențială pentru creșterea noastră economică, punctul nodal al sporirii eficienței economice.

Rațiuni ale reducerii cheltuielilor materiale

PE UN PLAN SINTETIC, necesitatea reducerii cheltuielilor materiale în țara noastră decurge din faptul că nivelul general al acestora este încă ridicat. Cu rezervele care își află gena în metodologia diferită de calcul, menționăm totuși că în prezent în economia națională înregistrăm o pondere a cheltuielilor materiale în produsul social de circa 58%, în timp ce țări dezvoltate, ca S.U.A., R.F. Germania, Anglia, Franța etc., unde producția se caracterizează prin consumuri materiale reduse, înregistrează circa 50%. Înscrierea României în rândul statelor cu un nivel mediu de dezvoltare economică, obiectivul general al perspectivei economiei țării, impune, deci, acțiuni hotărâtoare în direcția diminuării costurilor materiale.

Rațiunea pentru care conducerea partidului subliniază cerința reducerii și mai substanțiale a cheltuielilor materiale derivă și din faptul că această reducere constituie o sursă importantă de creștere a venitului național — și, pe această bază, de accelerare a ritmului reproducției socialiste lărgite, de dinamizare a progresului economic și social al țării — și de ridicare mai rapidă a nivelului de trai. Pornind de la faptul că venitul național și cheltuielile materiale, ca părți componente ale produsului social, se află într-o strânsă

interconștiență, este limpede că tot ce se economisește în sfera cheltuielilor materiale se regăsește într-o creștere a venitului național. În această ordine de idei, referindu-se la necesitatea îmbunătățirii raportului dintre cheltuielile materiale și valoarea nou creată în vederea ridicării eficienței economice, în raportul prezentat la Congresul al XII-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că un obiectiv important al cincinalului 1981—1985 este reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social. Aceasta presupune ca ritmul de creștere a venitului național să devanseze ritmul de creștere a produsului social, în toate ramurile producției materiale (și nu numai într-o ramură sau alta), indiferent de ponderea pe care acestea o au în crearea și creșterea venitului național. În acest sens, este de menționat că Direcțiile Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă până în 1990 prevăd că ponderea cheltuielilor materiale de producție în produsul social va trebui să se reducă de la 58,5% preliminar pentru anul 1980, la 55,5% în 1985*). Acest lucru va determina ca la o creștere de 33,5—37,5% a produsului social, să se realizeze un spor al venitului național de 38—43%.

Întreaga semnificație a micșorării ponderii cheltuielilor materiale ne apare și mai clară dacă avem în vedere volumele de producție în rapidă creștere de la an la an la care sînt raportate aceste cheltuieli, valoarea unui procent de reducere a cheltuielilor respective modificându-se în funcție de mărimea volumului producției. Datele din tabelul nr. 1 sînt concludente în

Tabelul nr. 1

Echivalentul în venitul național suplimentar obținut prin reducerea cu 1% a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social

U.M.	1965	1970	1975	1980	1985
Miliarde lei	3,44	5,23	8,64	13,17	17,6
în %					
1965=100	100	152,0	251,2	382,8	511,6
1975=100	—	—	100	152,4	203,7
1980=100	—	—	—	100	133,5
					137,5

acest sens. Rezultă, așadar, că dacă reducerea numai cu 1% a ponderii cheltuielilor materiale la nivelul economiei naționale, echivala în anul 1965 cu un venit național suplimentar de 3,44 miliarde lei, în anul 1985 acesta se estimează să reprezinte 17,6—18,1 miliarde lei (de 5,1—5,3 ori mai mare). Pentru a ilustra mai bine contribuția impor-

tantă a micșorării ponderii cheltuielilor materiale, următorul calcul este edificator. Repartizînd sporul suplimentar de venit național din anul 1985 (la proporția dintre fondul național de dezvoltare economico-socială și fondul de consum stabilit de Congresul al XII-lea al partidului) rezultă că aceasta ar determina o majorare a fondului național de dezvoltare economico-socială cu circa 5,3—5,4 miliarde lei, iar fondul de consum ar spori cu circa 12,3—12,7 miliarde lei. Concretizînd calculele, putem spune că fondul național de dezvoltare economico-socială majorat ar putea permite construirea suplimentară a 6—7 obiective industriale dotate cu tehnică modernă, ceea ce ar asigura crearea citorva mii de noi locuri de muncă și o considerabilă sporire a volumului producției. Totodată, fondul de consum anual pe o familie ar putea crește, pe această cale, cu aproximativ 1600—1650 lei. Așadar, micșorarea cheltuielilor materiale stă la baza accelerării ritmului de creștere a venitului național, a creării resurselor suplimentare pentru dezvoltarea viitoare a potențialului productiv al țării, cît și pentru creșterea fondului de consum al societății.

Ținînd seama de acestea, în planul cincinal 1981—1985 se prevede creșterea mai rapidă a venitului național în comparație cu cea a produsului social. Elocvente, în acest sens, sînt datele pe care le prezentăm în tabelul nr. 2, care se referă la dinamica produsului social și a venitului național pe ansamblul economiei și pe principalele ramuri, în perioada 1951—1978 și 1975—1985. Analiza acestor date scoate în evidență, în primul rînd, creșterea sistematică și în ritmuri înalte a produsului social și venitului național. Față de anul 1950, în 1978, de pildă, produsul social și venitul național au crescut de 13 ori, înregistrînd un ritm mediu anual de 9,60%.

Este de remarcat, totodată, că în cincinalul 1981—1985, chiar dacă ritmurile prevăzute sînt relativ mai scăzute decît cele obținute pînă în prezent, acestea se mențin la un nivel înalt. În aprecierea acestei evoluții trebuie să avem, de asemenea, în vedere că pornim de la o bază cu mult mai mare. Ca urmare, fiecare procent de creștere a venitului național în perioada 1981—1985 va reprezenta cît două procente și jumătate în perioada 1971—1975 și cît un procent și jumătate în perioada 1976—1980. În afară de aceasta, trebuie ținut seama că, în dimensiune și în substanță, fiecare procent de creștere înseamnă în prezent și va însemna din ce în ce mai mult în viitor o nouă calitate, bunuri materiale cu valori de întrebuițare superioare, realizate cu eficiență sporită.

Un alt aspect important ce se desprinde din analiza datelor din tabelul

*) Datele pentru anul 1985 trebuie considerate ca orientative, ținînd seama că ele vor mai suferi unele modificări în procesul definitivării planului cincinal, în urma acțiunilor de reducere a costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale

Tabelul nr. 2

Dinamica produsului social (1) și a venitului național (2) pe ansamblul economiei naționale și pe principalele ramuri (calculată în prețuri comparabile)

— în % —

		Dinamică			Ritm mediu anual		
		1978	1980	1985	1951—	1976—	1981—
		1950	1975	1980	1978	1980	1985
Total sfera producției	1	1 300	152,5	137,5	9,60	8,80	6,60
materiale	2	1 300	150,9	143,0	9,60	8,58	7,40
	2 : 1	1.000	0,990	1,040	1,000	0,975	1,121
Industria	1	2 400	156,1	145,1	12,92	9,32	7,73
	2	3 290	163,0	153,1	13,18	10,27	8,90
	2 : 1	1,333	1,044	1,055	1,097	1,102	1,151
Construcții	1	2 100	191,4	114,2	11,50	13,87	2,70
	2	2 000	201,4	119,7	11,30	15,03	3,67
	2 : 1	0,952	1,052	1,048	0,983	1,084	1,359
Agricultură	1	369	140,0	122,5	4,78	6,95	4,15
	2	272	133,5	127,9	3,65	5,95	5,05
	2 : 1	0,737	0,954	1,044	0,764	0,856	1,217
Transporturi și telecomunicații	1	1 300	144,1	122,6	9,60	7,58	4,15
	2	1 800	136,2	124,1	10,88	6,37	4,40
	2 : 1	1,385	0,945	1,012	1,133	0,840	1,060

Sursa : Anuarul Statistic al R. S. România, 1979, p. 96—97 și alte date

respectiv constă în aceea că începând cu cincinalul 1981—1985 în toate ramurile economiei ritmul mediu anual de creștere al producției nete se prevede să devanseze pe cel al produsului global și evoluția cheltuielilor materiale ale acestor ramuri. Se observă totodată, că în anul 1985, de pildă, acest coeficient de devansare se prevede să fie mai ridicat în construcții — 1,359 față de 1,217 în agricultură, 1,151 în industrie, 1,060 în transporturi și telecomunicații și 1,121 pe total sfera producției materiale.

Ample rezerve pe care se fundamentează diminuarea cheltuielilor materiale

IMPORTANȚA opțiunii privind economisirea resurselor materiale derivă, totodată, și din faptul că în toate ramurile economiei naționale, dar îndeosebi în industrie și construcții, cheltuielile materiale dețin cea mai mare pondere în structura cheltuielilor de producție și în valoarea produselor. În anul 1978, de pildă, pe ansamblul in-

dustriei republicane ponderea cheltuielilor pentru materii prime, materiale, combustibil, energie și apă în costul efectiv al producției marfă a fost de 74,1% (față de 66,6% în anul 1951), iar împreună cu amortizările de 78,4%. Iar dacă ne referim la ponderea cheltuielilor materiale în valoarea producției (produsul social), evoluția acesteia pe ansamblul economiei și pe principalele sale ramuri se prezintă așa cum se arată în tabelul nr. 3.

Ținând seama de aceasta, economisirea resurselor materiale se manifestă ca principala cale de reducere a costurilor de producție, iar eficiența reducerii procentuale a consumurilor de materii prime și materiale pe unitatea de produs este deosebit de mare, în raport cu reducerile similare ale celorlalte elemente de cheltuieli.

Diminuarea cheltuielilor materiale în toate ramurile și întreprinderile se impune cu acuitate, mai ales dacă ținem seama de faptul că multe întreprinderi, care dispun în prezent de o dotare tehnică și de o tehnologie avansată, similară cu cea a unor unități din țările dezvoltate, înregistrează consumuri de materii prime, materiale, combustibil și energie mai mari pe unitatea de pro-

Tabelul nr. 3

Greutatea specifică a cheltuielilor materiale în produsul social (global) pe total sfera producției materiale și pe ramurile sale principale (în prețuri comparabile)

Anii	Total sfera producției materiale	Industria	Construcții	Agricultură	Transporturi și telecomunicații
1938	49,0	56,8	60,0	41,8	48,9
1950	48,8	51,6	58,1	44,6	47,5
1955	46,9	47,5	63,5	42,3	38,3
1960	50,0	54,7	54,4	37,6	57,7
1965	51,0	51,9	61,0	45,9	44,5
1970	1	59,1	61,3	47,4	46,3
	2	59,5	61,1	53,2	48,2
1975	1	58,1	58,9	56,4	43,8
	2	59,5	61,4	54,3	43,0
1978		59,0	60,9	51,9	46,0
1980		58,5	60,7	50,3	43,4
1985		55,5	58,6	48,2	42,8
1990		50,0			

Sursa : Anuarul statistic al R. S. România, 1979, p. 93 și alte date.

Notă : Datele pentru anul 1970 sînt prezentate pe rîndul 1 la sfera de cuprindere a anilor precedenți, iar pe rîndul 2 la sfera de cuprindere a perioadei 1971—1975. Datele pentru anul 1975 sînt prezentate pe rîndul 1 la metodologia perioadei 1971—1975, iar pe rîndul 2 la metodologia actuală.

RECICLARE REFOLOSIRE EFICIENȚĂ

● Performanțele înregistrate constant în mai mulți ani de exploatare a cuptoarelor de topire cu plasmă create de specialiștii din R.D. Germană și instalate la Uzina de oțeluri speciale din Freital au atras aprecierea unor firme prestigioase din Japonia, R.F.G. ș.a., care și-au manifestat interesul într-o cooperare. Un astfel de cuptor, cu capacitatea de 30 t, funcționează la o temperatură de peste 15 000°C (față de 3 600°C la cuptoarele cu arc electric), folosind argon, catod din tungsten și anod din cupru. El poate produce oțeluri înalt aliate cu crom, crom-richel, crom-aluminiu, aliaje cu și fără titan și oțeluri speciale pentru scule, la un cost considerabil mai mic decît în cazul cuptoarelor cu arc, datorită gradului înalt de recuperare din deșeurile de metal și din fierul vechi a cromului (96—89%) și molibdenului (98—100%) și titanului (70—85%), ca și dotării cu un sistem electronic de comandă care reglează atât funcționarea tuturor mecanismelor principale, cît și consumul de apă de răcire și gaz, realizînd importante economii la utilități.

● Un nou sistem de tratare a apelor uzate, utilizînd filtre anaerobe, nu numai că este cu 10 la sută mai ieftin în funcționare decît sistemele cu aerator, dar reciclează nămolurile, obținînd metan. Prima instalație bazată pe acest procedeu funcționează în orașul Vernon, din S.U.A. Tot în Statele Unite, la Los Angeles, se află în exploatare o stație-pilot care tratează zilnic 30 mc de materii organice, prin degradare anaerobă; biogazul obținut este purificat, cu ajutorul unor membrane semipermeabile, de dioxidul de carbon, vaporii de apă și alte impurități, rezultînd metan cu un grad de puritate de 90 la sută.

● Geologii din R.S.F. Iugoslavia desfășoară o activitate intensă pentru descoperirea de noi resurse de materii prime minerale. Lîngă Krușevo s-a găsit un filon de aur; în Muntenegru va fi dată în exploatare o uzină de magneziu extras din apa mării. Principala atenție se concentrează însă asupra litiului, pentru a mări coia producției proprii (peste 4 mil. tone în 1979) în acoperirea necesarului economiei naționale (estimat la 28 mil. t. în 1985). Se execută prospectuni în Serbia, în zona Dunării, în apropiere de Kladovo, dar mai cu seamă în partea iugoslavă a depresiunii panonice; aici au fost identificate zăcăminți de 240 mil. t fier și 67 mld mc gaze, iar în zona munților Dinarici — de 200 mil. t, respectiv 40 mld. mc. Numai întreprinderea Naftaplina a deschis 59 de noi sântiere de foraj.

● Industria din S.U.A. a realizat un nou material, din fibre de sticlă în amestec cu o umplutură termozolantă, destinat înlocuirii geamului la ferestrele și luminatoarele clădirilor industriale. Materialul, translucid și rezistent la șoc, are o conductivitate termică scăzută, împiedicînd pierderea în exterior a căldurii din hale.

us. De pildă, la unele tipuri de tractoare de puteri mari, consumurile de metal pe unitatea de putere sînt cu 15—25% mai mari față de tipurile similare fabricate în lume. Situația se prezintă în mod similar și la vagoane. Astfel, la vagonul de marfă pe patru osii se încorporează un consum de metal de 425 kg pe tona de capacitate, în timp ce produsul similar fabricat de o firmă franceză — doar 380 kg pe tonă.

Dacă ne referim la consumul de energie, este de menționat că acesta este de circa două ori mai ridicat în țara noastră decît în țările dezvoltate. Este suficient să arătăm în acest sens, că la Călărași tona de celuloză albă din paie se realizează cu 900 kWh, iar în Anglia doar cu 600 kWh, folosind același procedeu tehnologic.

Exemplele ar putea continua cu alte produse din celelalte ramuri. Cunoșcîndu-se faptul că o mare parte din produsele fabricate în economia noastră sînt destinate exportului, iar partenerii externi plătesc valoarea produselor respective, nu valoarea consumului de metal, lemn, combustibil, energie etc., este limpede că în asemenea situații se scurge în afară o parte însemnată din venitul nostru național, cu implicații nefavorabile asupra progresului economico-social al țării. Iată de ce, la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie 1980, secretarul general al partidului sublinia că „sînt necesare măsuri hotărîte pentru creșterea eficienței economice și pentru reducerea continuă a consumurilor materiale — care din păcate continuă să fie încă mari. Aceasta este singura cale reală pentru creșterea venitului național, pentru sporirea bogăției naționale și ridicarea rentabilității generale a activității economice, pentru asigurarea mijloacelor necesare dezvoltării societății, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului”.

Pornind de la această realitate economică, de la stadiul atins în dezvoltarea economiei românești, de la necesitatea asigurării tuturor mijloacelor pentru înfăptuirea Programului partidului, și avînd totodată în vedere fenomenele noi apărute în economia mondială — îndeosebi implicațiile crizei economice și, mai ales, ale adîncirii crizei energetice — partidul nostru subliniază că acțiunea de reducere a consumurilor de producție trebuie să fie orientată în primul rînd spre folosirea mai rațională a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, astfel încît ponderea acestor cheltuieli pe unitatea de produs să fie cît mai redusă. Se impune ca măsurile menite să asigure obținerea unor produse cu performanțe tehnico-calitative superioare să se împletească cu eforturile pentru realizarea acestora cu consumuri mai mici de materii prime, materiale, combustibil și energie, mobilizîndu-se în mai mare măsură creativitatea, ingeniozitatea și spiritul gospodăresc ale cadrelor tehnice și muncitorilor. Numai în acest fel vom putea asigura ca produsele românești să fie competitive atît din punct de vedere tehnic, cît și economic.

Intensificarea măsurilor de valorificare superioară a resurselor materiale, prin ridicarea gradului de prelucrare industrială a acestora, creșterea complexității și tehnicității produselor permite micșorarea părții consumului material în valoarea produselor și creșterea părții de muncă vie încorporată în aceasta, cu alte cuvinte, obținerea — din aceeași cantitate de materie primă, materiale, combustibil sau energie — a unor produse avînd o valoare de cîteva ori mai mare. Acest lucru se impune cu o acuitate și mai mare în țara noastră, întrucît în anumite ramuri și întreprinderi există un grad relativ mai scăzut de prelucrare tehnică

a materialelor, ceea ce determină ca valoarea nou creată, transferată asupra produselor, să fie mai mică în raport cu munca materializată, înglobată în produsele respective și să se obțină o cantitate de produse finite avînd o valoare destul de redusă pe unitatea de materiale supusă prelucrării.

Există o legătură intimă între economisirea materialelor și creșterea gradului de valorificare, nefiind de fapt posibil să se facă o demarcație între acești factori esențiali ai creșterii eficienței economice.

În acest sens, dacă ne referim, de pildă, la produsele ramurii industriei construcțiilor de mașini, putem arăta că, cu toate rezultatele bune obținute, se mai înregistrează încă unele adăsurii mari de prelucrare la diferite piese, ceea ce face ca o parte însemnată din metal să se transforme în deșeurii. Dacă considerăm ansamblul proceselor de prelucrare din siderurgie și din construcția de mașini, rezultă că dintr-o tonă de oțel brut ajung în produsele finite ale industriei construcțiilor de mașini, în medie, numai 550 kg de metal. Diferența de 450 kg o constituie resturile de metal care se trimite la retopit sau pierderile tehnologice nerecuperabile. La aceste pierderi se adaugă uzura mașinilor, consum de manoperă suplimentară cît și consumuri suplimentare de cărbuni cocsificabili, cocs, gaz metan, energie electrică, feroalaje și materiale refractare — adică tocmai resurse dintre cele mai deficitare, din ce în ce mai scumpe și care se obțin cu dificultate.

Asupra unor alte aspecte ale necesității cît și posibilităților de creștere a gradului de prelucrare a materiilor prime și materialelor, de valorificare superioară a resurselor, ne vom opri în partea a II-a a articolului.

Vasile M. POPESCU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Resursele materiale disponibile — folosite rațional, eficient

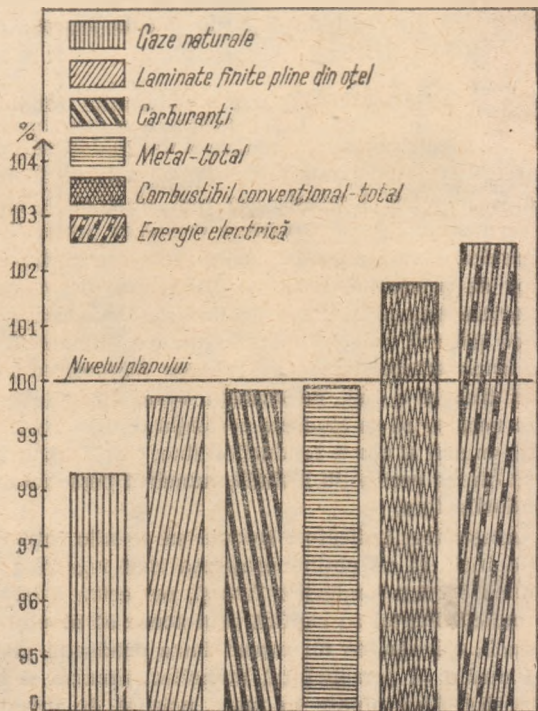
ANALIZA modului de îndeplinire a consumurilor normate la principalele materii prime, combustibili, carburanți, energie electrică, pe primele nouă luni ale anului 1980 pune în evidență faptul că față de nivelele planificate s-au obținut substanțiale economii. Astfel, la metal s-au economisit 44 mii tone, îndeosebi la întreprinderile M.I.C.M., M.I.T. MTTc ș.a. De asemenea, s-au obținut economii importante la consumul de gaze naturale (427 mil. mc) și carburanți (6,5 mii tone).

În schimb, la combustibil se constată o depășire de 1258 mii tone cc, din care aproape jumătate la Ministerul Energiei Electrice. Situația se datorează necărcării la parametrii normali de funcționare a unor termocentrale (agregatele de 330 MW fiind utilizate în trim. III doar la 47,7% din timpul disponibil, iar cele de 350 MW la 73%) și calității scăzute a unor cărbuni livrați de întreprinderile M.M.P.G. O altă depășire substanțială s-a înregistrat la

M.I.Ch. (351 mii tone cc) la producția de amoniac anhidru — datorită defecțiunilor la unele instalații de înghețăminte chimice. Consumurile normate de energie electrică au fost depășite cu 766 mil. kWh, îndeosebi de către M.E.E. la consumul propriu tehnologic, datorită calității inferioare a lignitului și funcționării sub capacitate a turbopompelor de alimentare de la Rovinari și Turceni. Depășiri ale consumului de energie electrică s-au înregistrat și la M.I.M., din cauza neatingerii parametrilor proiectați la laminorul de tablă grosă nr. 2 de la C. S. Galați.

Pentru încadrarea în consumurile planificate, este necesar ca în toate unitățile să se acționeze cu mai multă hotărîre în direcția lichidării canalelor risipei, pentru înlăturarea defecțiunilor tehnologice de la utilajele care au consumuri materiale peste prevederi, utilizarea în mai mare măsură a resurselor refolosibile, gospodărirea rațională a tuturor resurselor materiale.

Gradul de realizare a principalelor norme de consum pe total economie, în perioada 1 ianuarie — 31 octombrie 1980

EXIGENȚE ALE FOLOSIRII EFICIENTE A FONDURILOR FIXE

CREȘTEREA GRADULUI de utilizare a fondurilor fixe prezintă o însemnătate deosebită pentru sporirea producției fără investiții suplimentare. O analiză efectuată la întreprinderea „Autobuzul” din Capitală demonstrează rezultatele pozitive obținute în acest domeniu, precum și o serie de rezerve a căror mobilizare este de natură să contribuie la îmbunătățirea în continuare a gradului de utilizare a modernei baze de producție cu care aceasta este dotată.

Dezvoltarea mereu ascendentă a economiei românești a impus sporirea continuă a volumului transportului și, implicit, a necesarului de mijloace de transport rutier, determinând o creștere a producției întreprinderii „Autobuzul”. În vederea realizării acestei cerințe a fost necesară înzestrarea cu fonduri fixe a întreprinderii: evoluția acestui indicator este redată în tabelul nr. 1. Între creșterea producției globale și cea a fondu-

Tabelul nr. 1

Dinamica producției globale și a fondurilor fixe

1970 = 100

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	Ritmul mediu anual	
							1971-1980	1981-1985
Producția globală	275	396	456	472	364	394	14.7	6.0
Fonduri fixe (val. medie de inventar)	202	250	295	326	345	357	13.6	1.0

rilor fixe există o strinsă corelație, în sensul sporirii mai rapide a producției globale, evidențind eficiența fondurilor fixe; aceasta apare mult mai evidentă în perioada anilor 1981—1985, când ritmul de creștere al producției devansează cu mult pe cel al fondurilor fixe.

SPORIREA CONTINUĂ a volumului fondurilor fixe implică și o mai bună utilizare a lor, aceasta fiind una dintre opțiunile prioritare stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. privind trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate economică. Expresia cea mai sintetică a eficienței economice a producției o constituie creșterea productivității muncii; dinamica ei oglindește influența reciprocă dintre elementele forțelor de producție, respectiv mijloacele de muncă, tehnologia, obiectele muncii și forța de muncă. De aceea, pentru a vedea în ce măsură s-a obținut maximum de eficiență economică de pe urma eforturilor făcute pentru înzestrarea muncii cu fonduri fixe și a lua, pe această bază, deciziile corespunzătoare este necesar să se studieze corelația dintre creșterea productivității muncii și cea a fondurilor fixe, care exprimă în final legătura dintre producția globală, numărul personalului muncitor și fondurile fixe.

Acești trei indicatori trebuie să se afle într-o asemenea relație încât să se obțină creșterea mai rapidă a productivității muncii decât a fondurilor fixe și, respectiv, a înzestrării tehnice a muncii. Faptul se explică prin aceea că **nivelul productivității muncii, calculat ca un raport între producția globală și numărul mediu al personalului muncitor, precum și creșterea acesteia sînt determinate în mare măsură de înzestrarea tehnică.**

Corelația menționată și, în cele din urmă, eficiența fondurilor fixe apar în mod concludent din datele cuprinse în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderii „Autobuzul”

1970 = 100

Denumirea indicatorilor	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1985/1980
Producția globală	275	396	456	472	364	394	134
Producția netă	—	—	—	100	94	95	137
Fonduri fixe	202	250	295	326	345	357	105
Total personal muncitor	161	166	170	173	170	163	111
Productivitatea muncii (producția globală pe un lucrător)	140	201	228	233	225	263	119
Gradul de înzestrare tehnică a muncii. (Fonduri fixe pe un lucrător)	127	152	176	189	204	219	94
Necesarul relativ de fonduri fixe (rd. 3/rd. 1.100)	73	63	65	69	94	90	78
Eficiența globală a fondurilor fixe (rd. 1/rd. 3.100)	136	158	155	145	106	110	128
Eficiența netă a fondurilor fixe (rd. 2/rd. 3.100)	—	—	—	100	89	90	130
Eficiența fondurilor fixe deter. prin creșt. prod. muncii, comparativ cu creșt. fd. fixe (rd. 5/rd. 3.100)	69	80	77	71	65	74	113
Eficiența folosirii fondurilor fixe deter. prin creșt. prod. muncii, comp. cu înzestr. tehn. a muncii (rd.5/rd.6.100)	111	132	130	123	110	120	127
Dif. (+ —) dintre creșt. prod. muncii și creșt. fd. fixe (rd. 5 — rd. 3)	-62	-49	-67	-93	-120	-94	14
Dif. (+ —) dintre creșt. product. muncii și creșt. înzestr. tehnice a muncii (rd. 5 — rd. 6)	14	49	52	44	21	44	25

Datele arată, în primul rînd, că dinamica producției globale devansează pe cea a fondurilor fixe, care la rîndul ei, este mai rapidă decît numărul personalului muncitor. În 1980 producția globală crește față de 1970 de 3,94 ori, în timp ce fondurile fixe de 3,57 ori, iar numărul mediu scriptic al personalului muncitor de 1,63 ori, înregistrînd o creștere mult mai lentă față de ceilalți indicatori. Ca urmare, productivitatea muncii crește mai repede decît gradul de înzestrare a muncii cu

fonduri fixe, respectiv cu 263% față de 219%, determinând în final o sporire a eficienței globale a fondurilor fixe, îndeosebi până în 1976, urmînd apoi o scădere pînă în 1980. Analiza datelor din tabel arată, totodată, că deși productivitatea muncii crește în mod continuu, evoluția ei se situează sub ritmul sporirii volumului fondurilor fixe, ceea ce determină ca raportul productivitate-fonduri fixe să fie subunitar.

În cazul particular al întreprinderii „Autobuzul” aceasta se explică și prin faptul că, începînd din 1975, practic întreaga producție de autoutilitare și autobuze a fost înnoită pe baza unor noi tehnologii de sudură, prelucrări mecanice, presaj, vopșitorie și montaj, care sînt incomparabil superioare ca randament față de cele vechi, necesitînd însă și reutilizarea generală a liniilor de fabricație. Pozitiv rămîne însă faptul că **sporirea productivității muncii s-a realizat mai repede decît înzestrarea tehnică, aceasta constituind un fenomen legic, ca rezultat al acțiunii unui complex de factori de ordin tehnic, economico-organizatorici și structurali.**

PENTRU FORMAREA unei imagini mai concludente asupra modului de utilizare a fondurilor fixe și reliefaarea unor rezerve de creștere a eficienței acestora vom analiza și alți indicatori valorici, pe care-i prezentăm în tabelul nr. 3. Datele din tabel evidențiază faptul că eficiența fondurilor fixe, reliefată prin indicatorii producția globală și marfă la 1 000 lei fonduri fixe a crescut pînă în 1978, an de la care începe să scadă, urmînd apoi ca în perioada cincinalului următor să capete din nou o alură crescătoare. Una dintre cauzele principale ale acestei situații este scăderea producției ca urmare a măsurilor privind restructurarea parțială a acesteia impusă de necesitățile economisirii combustibilului și energiei. În prezent, ca urmare a generalizării echipării întregii producții de autoutilitare cu motoare Diesel, situația se îmbunătățește, astfel încît în planul cincinal 1981—1985 indicele eficienței globale și nete a fondurilor fixe va spori cu 29% și, respectiv, 31%. Aceasta în condițiile în care indicatorii respectivi se situează

Tabelul nr. 3

Dinamica principalilor indicatori ai eficienței fondurilor fixe

	1970 = 100						
	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1985 /1980
1. Prod. globală/ 1 000 lei fd. fixe (val. medie de inv.)	134	158	154	145	106	110	129
2. Prod. marfă/ 1 000 lei fd. fixe (val. medie de inv.)	123	145	155	120	105	109	129
3. Prod. pt. export (lei v.)/1 000 lei fd. fixe (val. medie de inv.)	40	37	45	21	25	102	163
4. Prod. netă/1 000 lei fd. fixe (val. medie de inv.)	—	—	—	100	94	95	131

cu mult peste limitele celor stabiliți în Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R.

În exprimarea eficienței globale a fondurilor fixe utilizarea indicatorului producția marfă la 1 000 lei fonduri fixe prezintă importanță, întrucît transformarea produsului muncii în marfă și realizarea acestuia constituie verificarea deplină a caracterului social al muncii personalului din întreprindere. De aceea, cu cît diferența dintre acest indicator și cel al producției globale este mai mică, cu atît eficiența activității economice este mai ridicată și invers. Urmărind acest aspect la „Autobuzul” în perioada 1971—1980, observăm că diferența dintre cele două creșteri este foarte mică, tînzînd ca în cincinalul 1981—1985 de să se suprapună. Societății noastre socialiste nu-i este însă indiferent cu ce volum de fonduri fixe se realizează o anumită cantitate de producție marfă; de aceea, este deosebit de important ca sarcinile de producție ale întreprinderii să se realizeze stabilindu-se un necesar optim de fonduri fixe care să fie utilizat cu maximum de eficiență. Aceasta apare cu atît mai important, dacă avem în vedere că în cincinalul 1981—1985 o

parte însemnată din sporul producției industriale al întreprinderii „Autobuzul” este prevăzut să se realizeze printr-o mai bună utilizare a capacităților existente. În analiza eficienței utilizării fondurilor fixe și identificarea unor rezerve în această direcție însemnătate au nu numai indicatorii valorici — care au importanța lor — ci în mod deosebit cei fizici, la care ne vom referi și anume: utilizarea fondului de timp disponibil de lucru al mașinilor și al liniilor tehnologice, indicator introdus în cadrul noului mecanism economico-financiar (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Indicele de utilizare a fondului de timp disponibil al mașinilor-unelte de bază

Denumirea utilajului	Nr. mașinilor-unelte în inventar la finele perioadei	Indicele de utilizare a timpului disponibil	
		plan	realizat
Total mașini-unelte de bază	1. secții de bază 2. secții indirect productive	86,5	84,94
din care :			
Strunguri	1. 2.	87 87	89,81 66,78
Strunguri Carusel	1. 2.	85,9 —	78,23 —
Strunguri automate și semiautomate	1. 2.	88,2 —	89,37 —
Mașini de alezat și frezat (Bohrwerk)	1. 2.	87,1 —	84,72 —
Mașini de frezat universale	1. 2.	86,7 36,7	82,99 66,13
Mașini de frezat verticale	1. 2.	35,9 35,9	85,69 64,17
Mașini de prelucrat roți dințate	1. 2.	— 91,5	— 57,45
Mașini de rectificat roți dințate	1. 2.	— 85,0	— 66,20
Mașini de rectificat	1. 2.	85,0 —	82,15 —

Analizînd fondul de timp disponibil de lucru al principalelor mașini-unelte din secțiile de fabricație, rezultă că întreprinderea s-a încadrat în general în indicele planificat, în mod deosebit la secțiile de bază și mai puțin la cele indirect productive. În general, indicele de utilizare de 84,9% este ridicat comparativ cu realizările obținute de alte întreprinderi. Fiește că nu aceleași aprecieri pozitive se pot face și asupra modului cum au fost folosite mașinile-unelte la secțiile indirect productive, unde indicele de utilizare a atins o valoare mult mai redusă și anume de 65,3%.

Avînd în vedere că ponderea mașinilor-unelte din secțiile auxiliare este foarte redusă, ne vom concentra atenția în mod deosebit asupra celor două secții — mecanică și sculărie — scoțînd în evidență unele rezerve privind **mai buna folosire a mașinilor și utilajelor existente.** Analizînd nerealizarea timpului disponibil planificat cu 1,6% constatăm că acesta echivalează de fapt cu un număr de 352 836 ore-mașini neutilizate, din care cea mai mare parte — respectiv 143 846 ore — se datoresc lipsei de forță de muncă și 121 762 ore timpului neprogramat al mașinilor. Evident, stabilirea căilor de înlăturare a deficiențelor constituie tot atîtea rezerve de sporire a eficienței fondurilor fixe.

Referitor la lipsa forței de muncă și, îndeosebi, a celei calificcate din categoriile: strungari, frezori, găuritori, presatori etc., deși întreprinderea se preocupă pentru a califica prin sistemul de școli cit și la locul de muncă un număr cît mai mare de personal, se manifestă încă o importantă fluctuație care determină greutatea în realizarea sarcinilor de plan, inclusiv în mai buna utilizare a fondurilor fixe. De aceea, se impune sporirea

**D. REBUȘAPCA
Gh. MAȘALA
Gh. DUMITRU**

(Continuare în pag. 17)

Aprovizionarea tehnico-materială,
un mecanism susceptibil de perfecționări

SPORIREA ROLULUI BAZELOR JUDEȚENE ÎN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A METALULUI

ORIENTAREA, accentuată în ultimii ani, de trecere asupra bazelor de aprovizionare tehnico-materială a unor activități ce țin de fapt de procesul de fabricație, conjugată cu mecanizarea operațiunilor din depozite și cu creșterea gradului de tehnicitate în aprovizionare și desfacere conturează tot mai concludent — după părerea mea — apariția unei adevărate noi „industrii”, și anume aceea de depozitare. Argumente în acest sens le constituie serviciile pe care bazele și depozitele unor ministere le prestează efectiv în prezent, cum ar fi: operații de debitare, croire primară, asamblare, avizări și atestări ale unor produse noi, lotizări-paletizări-containerezări de mărfuri, promovarea înlocuitorilor și revalorificarea materialelor refolosibile. În cadrul amintit apreciem ca deosebit de importantă sporirea rolului bazelor județene de aprovizionare în atragerea, concentrarea și valorificarea superioară a unor produse secundare refolosibile, care în prezent nu sînt, sau sînt în măsură redusă, recirculate în procesul economic. Despre ce produse este vorba?

Se cunoaște că în activitatea de producție a marilor combinate siderurgice, din procesul de laminare rezultă și unele produse recuperabile, cum ar fi: capete și ștraifuri de la debitarea dimensiunilor fixe, probe de încercări etc., care iau calea întoarsă la retopit, alături de fierul vechi colectat din diverse sectoare ale economiei și de la populație. Dar, după părerea mea, o asemenea reutilizare reprezintă un grad scăzut de valorificare, dat fiind că aceste produse au încorporate în ele un mare volum de muncă care, prin retopire, se pierde. Dimensiunile problemei nu sînt deloc de neglijat dacă avem în vedere că, după unele calcule, aceste capete și ștraifuri reprezintă pe economie o cantitate care depășește 100 de mii de tone de metal (numai la nivelul C.S. Hunedoara se înregistrează anual 20—25 mii t asemenea produse).

Susțin afirmația anterior făcută deoarece aceste „capete” și „ștraifuri”, „colaterale” și „subdimensionate”, reprezintă de fapt produse de metal ce pot fi introduse în sfera circulației, ele reprezentînd laminate de diferite forme și tipuri ce cad sub nivelul inferior al dimensiunilor prevăzute în STAS, dar care sînt foarte utile și solicitate de o largă gamă de beneficiari. Este vorba în principal de:

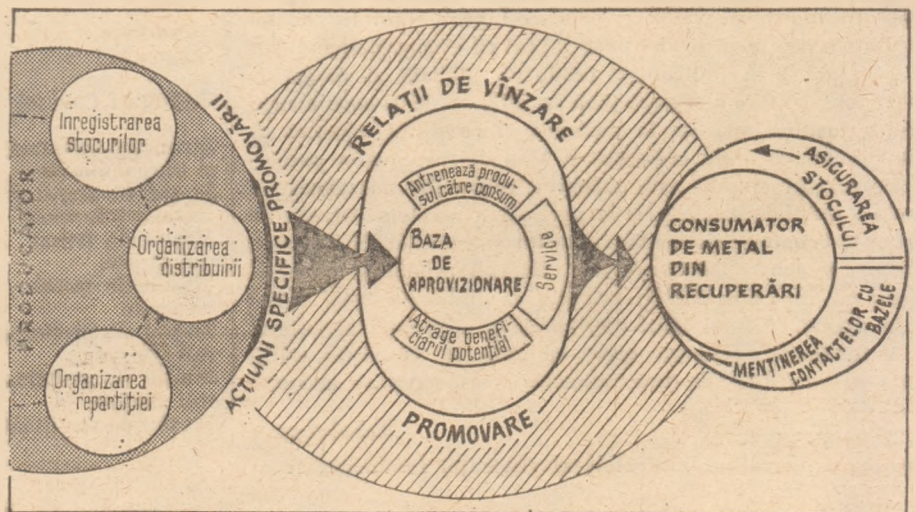
● **Oțel beton** cu lungimi începînd de la 2 m la 15 m, în bare sau în colaci, de diferite diametre și care considerăm că ar putea fi utilizat la lucrări de construcții mici și, în special, la fondul pieții pentru valorificare către populație în locul produselor actuale din aceeași categorie care sînt de dimensiuni fixe (colaci de 400—450 kg/bucată care, de altfel, în prezent pun în dificultate manipulările în cadrul magazinelor cooperatiste); cu atît mai mult, cu cît consumatorul le fărîmîțează prin tăiere la dimensiuni mici. De altfel,

cînd cu cîțiva ani în urmă aprovizionarea populației în județul Hunedoara a îmbrățișat — la o inițiativă locală — această idee, ea a avut rezultate satisfăcătoare. Poate extinderea unei asemenea experiențe ar trebui urmărită mai atent și în alte județe.

● **Lamine finite pline** (oțel rotund, oțel pătrat, oțel cornier, oțel lat, oțel UNP și INP) cu lungimi ce pornesc de

Numai aceste cîteva exemple demonstrează o largă paletă de utilizare în economie a acestor produse recuperabile. Atragerea, concentrarea și valorificarea lor prin baze ar permite și alte avantaje, cum sînt: un volum redus de manipulare, prin gruparea acestui gen de produse refolosibile într-un singur punct din zonă, eliminarea transportului încrucișat, dirijarea unitară în toate sectoarele de activitate, degrevarea întreprinderilor de unele operații, creînd unităților productive posibilitatea concentrării în mai mare măsură asupra activității de fabricație.

Trebuie să avem în vedere faptul că, pentru astfel de valorificare superioară a produselor recirculabile este necesar și un sistem de prețuri cointeresabile atît pentru producător (combinatul si-

la 0,5 la 3 m, dimensiuni sub nivelul stasului care prevede lungimi între 4—12 m. Aceste capete ar putea avea o multitudine de utilizări, în special în activitatea de întreținere și reparații, în activitatea cooperatiste meșteșugărești, la populație și chiar în unități ale construcției de mașini. În acest sens, este suficient să amintim că pentru executarea osiilor la vagonetii de mină, întreprinderile de utilaj minier Crișcior și Petroșani folosesc oțel pătrat de dimensiuni fixe a cîte 5 m lungime debitate în fragmente de cîte 40 cm fiecare (dimensiunea unei bucăți osie), activitate în care ar putea fi cu succes utilizate astfel de capete. Sau la tirnăcoape, la securi, la sape și la alte unelte forjate pe care le execută întreprinderile metalurgice din Buzău și Pogoaanelle și la care s-ar putea consuma numai capete din laminare în locul laminatelor de dimensiuni fixe utilizate în prezent, ceea ce ar crea posibilitatea metalurgiei să asigure dimensiuni STAS numai acelor sectoare ale economiei care reclamă cu adevărat acest lucru.

● **Tabla subțire, tabla mijlocie și groasă** sub dimensiunile STAS-ului în vigoare, „colaterale”, ar putea forma de asemenea o resursă foarte importantă pentru executarea unor lucrări provizorii de întreținere și reparație a utilajelor, baracamente, flanșeuri etc., cu atît mai mult, cu cît în prezent peste 30% din tabla mijlocie și groasă livrată de combinate la 6—12 m lungime este tăiată în bazele de aprovizionare pentru a putea încapa în mijloacele de transport.

derurgic), cît și pentru consumator (beneficiar direct, sau baza județeană de aprovizionare), care eventual ar putea să oscileze între prețul de livrare al produsului finit și prețul de recuperare — dacă este vorba de valorificare către consumul productiv.

În organizarea efectivă a unei asemenea activități, s-ar putea avea în vedere:

1. **preluarea prin bazele județene de aprovizionare a întregii producții de metal recuperabil de la marile combinate din zonă în vederea valorificării lui prin cele trei canale:** direct la consumatorii cerți prin sistem de servicii cu prelucrări primare (croire, debitare); prin magazinele de desfacere ce funcționează pe lîngă acestea din anul 1975—1976; prin livrare la fondul pieții pentru aprovizionarea populației în primul rînd a acestor produse recuperate și numai după aceea a dimensiunilor normale (vezi schema);

2. **inființarea în diferite zone a unor microlaminare** alături de secțiile de debitare care funcționează în majoritatea bazelor județene de aprovizionare (experiența valoroasă în acest sens a secției de fișiere a rulourilor de tablă la B.J.A.T.M. Vrancea ar putea fi generalizată și extinsă și în alte domenii);

3. **crearea unei industrii mici pe lîngă marile combinate** care să prelucreze metalul recuperat din capete și ștraifuri în scopul valorificării superioare a acestuia.

ec. Dumitru PETCU
Centrala minereurilor Deva

PERFEȚIONAREA CONTINUĂ A PLANIFICĂRII UNITARE A AGRICULTURII (I)

CORESPUNZĂTOR stadiului actual al dezvoltării forțelor de producție din agricultură, în ultima perioadă s-a trecut la aplicarea unui ansamblu de măsuri de perfecționare a organizării și conducerii sale, vizând asigurarea unei planificări unitare a tuturor sectoarelor, pe toate treptele organizatorice și pe întreg teritoriul țării. Înființarea și perfecționarea activității consiliilor unice agroindustriale, stabilirea mai precisă a relațiilor care trebuie să existe între stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și unitățile de producție agricolă cu care cooperează au creat condiții capabile să asigure: folosirea judicioasă a întregului fond funciar, independent de forma de proprietate; amplasarea mai rațională a culturilor, prin aplicarea unor asolamente unitare; echilibrarea nivelelor de mecanizare și chimizare; semințe de aceeași calitate; tehnologii unitare de producție; extinderea acțiunilor de asociere și cooperare contractuală; planuri comune pentru ferme și formațiile de mecanizatori.

Răspundere unică pentru îndeplinirea planului agricol al județului

PORNIND de la premisa că planul are funcția de a sincroniza întreaga activitate economică, o atenție deosebită se acordă elaborării sale în profil teritorial. Fiecare județ dispune de largi posibilități pentru o dezvoltare agricolă diversificată, care să conducă la îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației cu produse agroalimentare, lărgirea bazei de materii prime a industriei prelucrătoare ș.a. Pentru a valorifica la maximum condițiile naturale, planificarea teritorială se face în strinsă corelație cu cerințele zonării producției — care are rolul de a fundamenta, pe baze rigurose științifice, potențialul de producție al fiecărei zone agricole, — cu gradul de concentrare și specializarea a producției, cu profilul zonei și, în funcție de acesta, cu perspectivele de dezvoltare a agriculturii.

De asemenea, s-au adoptat noi măsuri care privesc conducerea unitară și creșterea răspunderii în realizarea planului. Așa, de exemplu, consiliile populare au obligația prin lege să asigure conducerea unitară a agriculturii de pe raza lor administrativ-teritorială, pe baza principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiei economice-financiare, să răspundă de constituirea fondului de marfă agricol pentru satisfacerea în întregime, în mod ritmic, a nevoilor de consum ale populației cu carne, lapte și produse lactate, cartofi, legume și fructe în stare proaspătă, a industriei cu materii prime și de creare a unor disponibilități pentru export. În acest sens, direcția generală județeană pentru agricultură și industrie alimentară, ca titulară de plan, are răspunderea unică pentru îndeplinirea programelor de dezvoltare a agriculturii de către toți deținătorii de terenuri agricole de pe raza județului; ea primește direct de la M.A.I.A. toți indicatorii de plan pentru întreaga activitate din agricultură și industria alimentară și este obligată să-i repartizeze pe consilii, să-i transmită și să urmărească realizarea lor.

Pe baza studiilor și programelor privind proporțiile, nivelurile, ritmurile și căile de dezvoltare în perspectivă a producției, direcția agricolă repartizează pe consilii unice agroindustriale următorii indicatori de plan: suprafețele la principalele culturi, efectivele de animale, livrările la fondul de stat, indicatorii de producție (în corelarea cu baza materială, condițiile pedoclimatice, forța de muncă și alți factori locali specifici). La amplasarea pe consilii a plantelor tehnice, se ține seama de capacitățile de producție din industria prelucrătoare din zonă,

sarcinile fiind repartizate prioritar consiliilor limitrofe, spre a evita transportul la mari distanțe al materiilor prime. O atenție deosebită se acordă culturii de sfeclă de zahăr, care se amplasează în jurul fabricilor de zahăr, până la o distanță de maximum 35 km. În mod corespunzător se procedează cu amplasarea culturilor de in și cânepă fuior etc. Culturile de legume se organizează pe mari ferme comerciale, situate la o distanță de până la 20 km de locul de utilizare, organizate în asociații sau în cooperare economică contractuală; planul prevede și o suprafață suplimentară de legume care va fi repartizată pe unitățile cooperatiste și de stat, în vederea acoperirii în bune condiții a necesarului de consum propriu.

Planificarea unitară la nivelul consiliului unic agroindustrial

PROCESUL de planificare a producției agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale are la bază orientările și principiile cuprinse în Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din februarie 1979 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole, pecum și noile reglementări privind atribuțiile, competențele și raporturile dintre stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și unitățile agricole. Pornind de la indicațiile tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, potrivit cărora „**consiliile unice trebuie să asigure folosirea judicioasă a întregului fond funciar, indiferent de proprietate, amplasarea mai rațională a culturilor și realizarea unei rotații a acestora la nivelul consiliului unic**”, s-a trecut la organizarea asolamentelor unitare, indiferent de proprietate, gruparea soarel pe ferme, iar acestora pe unități agricole, la stabilirea coordonatelor de asolamente, amplasarea culturilor și stabilirea producțiilor în raport direct cu potențialul fiecărei sole, asigurarea unei baze tehnico-materiale unitare și aplicarea unor tehnologii unitare, extinderea acțiunilor de cooperare, crearea unor formații mari de mecanizatori ș.a. Toate acestea fac din consiliul unic, ca titular de plan, răspunzătorul unic în repartizarea sarcinilor pe teritoriu.

Planificarea unitară la nivelul consiliului unic reclamă adoptarea unui cadru corespunzător de **conducere unitară a agriculturii pe teritoriu**, materializat în faptul că toți indicatorii sînt primiți și repartizați de către consiliu, unităților componente, fără a se ține seama de forma de proprietate. La consiliu se întocmesc toate programele privitoare la aplicarea asolamentelor, amplasarea culturilor pe sole; stabilirea tehnologiilor unitare pentru fiecare cultură, diferențiat pe sole și regim de exploatare; repartizarea unitară a bazei tehnico-materiale; stabilirea producțiilor medii în raport direct cu potențialul fiecărei sole; gruparea soarel pe ferme și a fermelor pe unități; întocmirea devizelor tehnico-economice unitare pentru fiecare cultură, ținîndu-se seama de tipurile de tehnologii și de normele de folosire a tractoarelor, de acțiunile de cooperare și, în final, de indicatorii de plan pentru toate unitățile componente.

Consiliul promovează, acel tip de organizare unitară a teritoriului în care **solele sînt veriga de bază**, ele trebuind să cuprindă terenuri cit mai omogene ca favorabilitate pentru culturi și potențial de producție, pe o suprafață diferențiată zonal, între 800—1 000 ha în cîmpie și 100—500 ha în zonă colinară. În cadrul zonelor omogene de fertilitate, solele se grupează în aso-

lamente specializate, putându-se organiza — în afară de asolamentele principale pentru culturile de câmp care să asigure cea mai economică valorificare a favorabilității și potențialului natural al solului — și asolamente pentru cultura legumelor și pentru producerea furajelor de volum.

Planul consiliului va trebui să cuprindă și asolamentul legumicol, care se amplasează pe terenurile cele mai fertile și favorabile acestor culturi, numai în condiții de irigare și cât mai apropiate de surse de apă sau stația de pompare. La planificarea producției totale este necesar să se aibă în vedere și asigurarea raportului judicios între producția vegetală și animală. Pentru producerea furajelor de volum (rădăcinoase, sfeclă, gulii și leguminoase) se delimitează asolamente specializate pe terenurile situate în apropierea fermelor zootehnice de bovine și ovine, iar culturile perene (leguminoase și perene) participă și la rotația în asolamentele de câmp.

Pentru coordonarea executării programului de lucrări solicitate, fiecare asolament va fi dat în răspunderea directă a uneia dintre unitățile agricole participante sau inginerului-șef al consiliului, potrivit hotărârii consiliului unic. În funcție de condițiile concrete din consiliu se stabilește numărul și mărimea asolamentelor ce pot fi organizate, ținând seama de factori cum sînt: gruparea cea mai economică a culturilor, cerințele de lucrări agrotehnice ale diferitelor culturi, necesitatea asigurării unor premergătoare adecvate pentru culturile din rotație și înlăturarea efectelor negative (de remanență) ale tratamentelor chimice etc.

Proiectarea asolamentelor constituie, deci, un element esențial în planificarea producției agricole, mijlocul cel mai eficient de amplasare a culturilor și stabilire a producțiilor în raport cu potențialul fiecărei sole, indiferent de deținătorii de drept ai terenurilor. Prin organizarea asolamentelor se caută soluții de ordin tehnic care să asigure sporuri de producție de 5—10 la sută, o reducere a costurilor de 10—15 la sută, fără să se alocă resurse suplimentare.

Baza materială — repartizată unitar

PENTRU a asigura condiții egale de dezvoltare tuturor unităților componente, consiliul repartizează unitar și baza tehnico-materială alocată. De exemplu, după ce primește indicatorii de plan privind asigurarea cu îngrășăminte chimice pe sortimente, împreună cu indicii economici de utilizare diferențiată pe culturi și regim de cultură (irigat și neirigat), consiliul urmează să defalce cantitățile respective pe sole și culturi, potrivit planului unic de chimizare, acordînd prioritate culturilor irigate și plantelor tehnice; apoi, prin însumare, va stabili necesarul fiecărei ferme și unități, care se va include în planul de aprovizionare al fiecărei unități.

Pesticidele vor fi și ele defalcate pe sortimente și repartizate pe sole și culturi, acordîndu-se prioritate culturilor tehnice, la fel ca și în cazul îngrășămintelor.

Tractoarele și mașinile se repartizează pe secțiile de mecanizare ținînd seama de necesitatea aplicării tehnologiilor unitare stabilite, urmărindu-se reducerea duratelor de execuție a lucrărilor și încadrarea acestora în perioada optimă. Stațiunile pentru mecanizarea agriculturii organizează — în cadrul secțiilor de mecanizare — formații mari de tractoare, dotate corespunzător, care răspund de executarea tuturor lucrărilor mecanizate prevăzute în tehnologii, pe solele și culturile respective.

Toate mijloacele mecanice destinate executării lucrărilor agricole se organizează pe mai multe tipuri de formații:

- formații permanente de mecanizare, care se organizează pe fermele de producție agricolă din cadrul unităților componente ale consiliului unic și au obligația să execute toate lucrările tehnologice care se pot realiza mecanizat, aflîndu-se sub conducerea și răspunderea directă a șefului de fermă;

- formații de recoltare (formate din combine, prese de paie, tractoare cu remorci), care sînt reținute la nivelul consiliului și lucrează la recoltare după un program special;

- formații de tratamente chimice, care lucrează în cadrul centrului agrochimic (sectorul de chimizare al consiliului).

Tehnologii unitare. Pentru executarea într-o concepție unitară a lucrărilor de exploatare agricolă și realizarea produc-

țiilor prevăzute, la toate culturile din cadrul asolamentelor se vor aplica tehnologii asemănătoare, pe baza fișelor tehnologice unitare elaborate la consiliu. Stabilirea tehnologiilor unitare se va face la consiliul unic, sub conducerea inginerului agronom șef și, respectiv, a medicului veterinar șef și se vor concretiza în devize tehnico-economice unitare, care vor fi aplicate identic de către toate unitățile consiliului.

În funcție de condițiile pedoclimatice, de baza tehnico-materială asigurată și de posibilitățile social-economice existente, se vor stabili concret, pe fiecare solă, variantele tehnologice ce urmează a fi aplicate în anul agricol următor.

La întocmirea fișelor tehnologice pe culturi și sole o atenție deosebită se va acorda creșterii gradului de mecanizare și folosirii celor mai economice soluții de agregare tractor-mașină, care să asigure executarea lucrărilor corespunzător cerințelor agrotehnice, cu respectarea baremurilor privind încărcarea tractorului, reducerea la minimum a consumului de carburanți și de forță de muncă. Folosirea cu eficiență economică superioară a îngrășămintelor chimice prin repartizarea unor doze moderate, cu prioritate pentru culturile care asigură obținerea unui spor mare de producție (în principal cele tehnice) și asigurarea întregului necesar la culturile irigate constituie o orientare de bază în etapa actuală. Îngrășămintele chimice se vor repartiza și utiliza numai în completarea fertilizării cu îngrășăminte naturale și aplicării amendamentelor necesare.

Ample acțiuni de cooperare. Acțiunile de cooperare au drept obiectiv creșterea producției și ridicarea eficienței economice în sectoarele de activitate în care acestea se realizează, prin aplicarea unor tehnologii îmbunătățite și organizarea superioară a producției și a muncii. Principalele activități ce se pot organiza în prezent sînt: cultivarea prin cooperare a unor asolamente, în vederea aplicării unor tehnologii unitare în solele în care culturile aparțin mai multor unități sau cultivării unor culturi cu tehnicitate ridicată în cadrul asolamentelor specializate: înființarea (pe baza unor proiecte unice) sau modernizarea și îmbunătățirea exploatarei unor plantații pomicole și viticole; producerea cu economicitate ridicată a cărnii de porc, taurină, ovină și pasăre etc.

Planurile de producție și bugetele de venituri și cheltuieli ale unităților coordonatoare sau cooperante vor trebui să cuprindă atît drepturile, cît și obligațiile acestora, în special producția și mijloacele necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin contractul de cooperare, precum și veniturile și rezultatele financiare prevăzute a se realiza. Mijloacele financiare necesare realizării acțiunilor de cooperare se asigură, din fonduri proprii și credite, de fiecare unitate cooperantă, potrivit prevederilor înscrise în devizele tehnologice și documentațiile de investiții aprobate pentru producție, respectiv pentru obiectivele ce se realizează prin cooperare.

Pentru executarea într-o concepție unitară a lucrărilor de exploatare agricolă și realizarea producțiilor prevăzute, în cazul cînd pe terenul unei ferme sînt și suprafețe ale altor unități, terenul se va cultiva în cadrul asolamentelor prin cooperare, răspunderea pentru executarea lucrărilor căzînd în sarcina fermelor, respectiv, a unității coordonatoare. Cheltuielile necesare efectuării lucrărilor pe fiecare solă vor fi suportate în totalitate de ferma și unitatea care are în primire terenul pentru exploatat, ceea ce impune ca aceasta să-și prevadă în plan toate mijloacele financiare necesare realizării producției, în corelare cu suprafața de care răspunde pentru fiecare cultură. Pentru a avea garanția efectuării integrale a lucrărilor prevăzute în tehnologiile unitare, se vor încheia contracte de cooperare cu unitățile proprietare de teren, cuprinzînd obligațiile și răspunderile părților.

Unitățile agricole care s-au angajat să conducă o cooperare pe bază contractuală, cu alte unități agricole vor evidenția și asigura distinct în planurile lor, pentru fermele în care se va desfășura activitatea de cooperare, baza tehnico-materială și mijloacele financiare aferente plății acestora. În acest caz, caietul de plan al fermei va cuprinde o fișă cu sarcinile de plan la producție, cheltuieli și venituri pentru culturile amplasate pe teritoriul acesteia și care aparțin altor unități. După încheierea recoltării și livrării producției, cheltuielile și veniturile realizate de unitatea agricolă care a efectuat lucrările și a obținut producția se vor deconta proporțional cu terenul deținut de drept de celelalte unități.

Ovidiu POPESCU
M.A.I.A.

Dezbateri în mari unități industriale

ECONOMISIREA ȘI VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR ENERGETICE

UTILIZAREA cu maximă raționalitate a tuturor resurselor energetice s-a transformat, în zilele noastre, în condiție hotărâtoare pentru reducerea cheltuielilor de fabricație, creșterea beneficiului în întreprinderi, reducerea efortului valutar de importuri și asigurarea în continuare a unor ritmuri ridicate de creștere a producției și, în general, de dezvoltare social-economică. Pentru satisfacerea la un nivel superior a acestei cerințe, în fiecare întreprindere se cer intensificate eforturile în vederea ● **fundamentării raționale și reducerii normelor de consum** ● **modernizării tehnologiilor de fabricație** ● **intocmirii riguroase a bilanțurilor energetice**

O experiență valoroasă în domeniul reducerii consumului energetic

— „Problemei utilizării raționale a energiei i se acordă o maximă însemnătate în întreaga industrie a județului Sibiu. Edificator în acest sens poate fi faptul că în 1979 și în prima jumătate a acestui an întregul spor de producție a fost realizat fără creșterea consumurilor de combustibil. În prima parte a acestui an la un milion de lei producție industrială s-au consumat 26,9 tone combustibil convențional față de 31,1 tcc în 1978. Rezultate bune în acest domeniu s-au înregistrat la întreprinderea „Vitrometan“ (care a scăzut consumul la 1 milion lei producție industrială cu 21,6% în acest an față de 1978), la „Automecanica“ (diminuare cu 23%), la întreprinderea de geamuri (diminuare cu 10,8%), toate din Mediaș, precum și la „Independența“ (care a redus consumul cu 20%), și la întreprinderea de piese auto din Sibiu, „Mecanica — Mîrșa ș.a.

În ceea ce privește consumul de energie electrică, în 1980 milionul de lei producție industrială a fost realizat cu 15,75 megawați oră față de 17,3 megawați oră în 1978. Rezultate meritorii au obținut întreprinderile „Balanta“ (care a realizat față de același an o reducere a consumului de energie electrică cu 39,5%), întreprinderea de piese auto (diminuare cu 24,9%), întreprinderea de utilaje și piese de schimb din Sibiu, „Sticla“ — Avrig și „Vitrometan“ din Mediaș.

Principalele acțiuni prin care s-au realizat aceste importante reduceri de consumuri energetice au avut în vedere :

● **valorificării complexe a resurselor energetice refoșibile.**

În acest context, prezentăm o primă parte din sinteza opiniilor participanților la dezbaterile organizată de Consiliul ziaristilor — Asociația ziaristilor economiști, cu sprijinul Comitetului județean Sibiu al P.C.R., și în colaborare cu redacțiile ziarelor din localitate, pe tema „ **Direcții de acțiune pentru valorificarea superioară a resurselor energetice, economisirea energiei și combustibililor**“, desfășurată la întreprinderea de geamuri din Mediaș.

● **urmărirea consecventă, zilnică a consumurilor, mai cu seamă la energia electrică, unde s-a realizat o defalcare a acestora pe fiecare unitate economică, secție productivă și produs în parte.** Urmărim, în acest fel, la nivelul județului, consumul energetic la realizarea a circa 70 de produse principale, mari

În cadrul sintezei pe care o publicăm sînt prezentate opiniile următorilor participanți la dezbateri: Nistor PALCU, secretar cu probleme economice al Comitetului județean Sibiu al P.C.R.; Toader MOLDOVAN, prim-secretar al Comitetului municipal Mediaș al P.C.R.; Mircea BREAZU, inspector de stat-șef în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe; Aurel IANCU, director adjunct științific al Institutului de economie industrială din cadrul Institutului Central de Cercetări Economice; Vasile MICLEA, directorul întreprinderii de geamuri Mediaș; Petre NITĂ, director tehnic în Centrala gazului metan; Gheorghe MUREȘAN, director al întreprinderii mecanice de gaz metan Mediaș; Constantin TATOMIR, director al întreprinderii „Emailul roșu“ — Mediaș.

consumatoare de energie ca: plumbul, zincul, acidul sulfuric, oțelul, utilajele tehnologice, negrul de fum și altele;

● **intocmirea și elaborarea bilanțurilor energetice pe fiecare instalație și utilaj în parte, reactualizarea acestora în fiecare an la toți consumatorii.** Cu toate preocupările în această direcție, nu au fost reactualizate în totalitate cele aproape 1000 de bilanțuri energetice cite trebuie întocmite și reactualizate anual în economia județului nostru, ceea ce face ca și în continuare să existe nevalorificate încă mari rezerve de reducere a consumurilor;

● **modernizarea și înlocuirea cuploarelor industriale care au randamen-**

te scăzute. În economia județului sînt aproape 200 de astfel de cuptoare industriale, dar cu toate eforturile făcute nu la toate au fost aduse modernizări și îmbunătățiri. Este nu numai o lipsă a întreprinderilor care le dețin ci, după părerea mea, și a industriei constructoare de mașini, care n-a asimilat operativ o gamă variată de cuptoare cu randamente sporite, în așa fel ca acestea să poată fi înlocuite în termenul stabilit;

● **recuperarea resurselor secundare.** Trebuie arătat că în acest domeniu, în general, în municipiul Mediaș există rezultate bune, iar exemplul întreprinderii de geamuri și al întreprinderii „Vitrometan“ din localitate este edificator. În aceste unități economice însemnate s-au obținut prin preluarea căldurii de la gazele ce se evacuează din procesul tehnologic pentru creșterea temperaturii apei care asigură încălzirea, cit și pentru obținerea de apă caldă pentru tehnologii. Și totuși, între resursele identificate și cele efectiv puse în valoare se mențin decalaje însemnate, ceea ce face necesară, o concentrare sporită de forțe pentru înlăturarea cauzelor care le generează. La întreprinderea producătoare de negru de fum „Carbosin“ Copșa-Mică, de pildă (și situația nu se regăsește numai aici), cazanele la care se utilizează căldura gazelor arse nu și-au atins parametrii proiectați necesari în vederea punerii în funcțiune a unor turbine pentru producerea de energie electrică. Ca urmare, aburul tehnologic produs în cantitate mai mică și la presiuni mai reduse a putut fi folosit în bună parte numai pentru consumul tehnologic ca agent termic pentru platforma industrială Copșa Mică, cit și pentru alți consumatori din apropierea zonei fără ca să fie recuperată întreaga cantitate de energie secundară“. (Nistor PALCU).

— „Este de reținut că și soluțiile tehnologice noi și modernizarea instalațiilor de ardere, a cuptoarelor, constituie o însemnată sursă de economii. La întreprinderea de geamuri din Mediaș economisim anual pe această cale 18 500 de tcc, iar în 1981 vom ajunge la 21 500 tcc. În anul 1972 în întreprindere se consumau 4,5 tcc/1 000 m² geam, iar astăzi consumul este de mai puțin de 3 tcc/1 000 m² geamuri, cifra din care dacă se scad economiile obținute din recuperări — și în acest fel consider că ar trebui să fie perfecționată și metodologia actuală de stabilire a consumului productiv, care să nu se mai limiteze la evidențierea consumului direct tehnologic — se situează printre cele mai bune realizări obținute pe plan mondial“. (Vasile MICLEA).

Modernizarea tehnologiilor și a echipamentului de ardere

— „Modernizării tehnologiilor și a echipamentului de ardere ca sursă de economisire a energiei trebuie să i se acorde, după părerea mea, o atenție aparte. Pentru că înlocuirea eficientă a proceselor tehnologice învechite constituie o problemă complexă. În primul rând, trebuie să cunoaștem o altă tehnologie bună și apoi trebuie să avem în vedere și posibilitățile reale ale economiei. O țară în curs de dezvoltare nu poate să renunțe cu ușurință la dotările existente. Și tocmai de aceea se cere acordată o atenție maximă efectuării unor modernizări operative și de calitate. Concret, la cuptoare este vorba de necesitatea modernizării instalațiilor de ardere, rezolvării problemei ușilor și a zidăriei — pentru că mai sînt încă cuptoare prin care ies flăcările și se pierde căldura —, funcționării lor la capacitate, asigurării lor cu recuperatoare de căldură. La întreprinderea de geamuri Mediaș, de pildă, se constată că rosturile între cărămizi la bolta cuptorului sînt mari, că mortarul de umplutură este utilizat în cantitate mai mare față de realizări similare de pe plan mondial, ceea ce duce la pierderi de căldură prin radiații. Noi nu izolăm deloc bolta cuptorului, pentru că aceasta s-ar dărîma pur și simplu dat fiind că materialul refractar indigen nu conține cantitatea necesară de bioxid de siliciu, care ar trebui să fie de peste 98%. Dacă am avea bioxid de siliciu cu peste 98% atunci s-ar putea obține cărămizi cu față dreaptă, nu s-ar mai folosi mortar izolant, pierderile de căldură ar fi mai mici. S-ar putea izola și pe deasupra cu o cărămidă ușoară de izolație, cum se face la cuptoarele moderne în străinătate, obținându-se un câștig de capacitate de producție de circa 30%, plus economie de combustibil de 12 procente“. (Mircea BREAZU).

— „Este adevărat că dacă am utiliza cărămidă refractară din import am avea mai puține radiații. Soluția e simplă, dar nu și eficientă și atunci căutăm ca în condițiile în care utilizăm materiale refractare indigene să recuperăm calorile pierdute prin radiații prin alte sisteme. Instalarea în zonele

de radiații calorice a unor serpentine prin care circulă apa creează posibilitatea încălzirii pe această cale a locurilor de muncă și a apei sau producției energiei electrice fără consum suplimentar de combustibil. La întreprinderea noastră de geamuri toată apa tehnologică, toată apa pentru scopuri igienico-sanitare este încălzită numai prin folosirea radiațiilor calorice de la cuptoare, iar, pe această bază centrala termică pe care o avem nu mai consumă gaz metan de doi ani de zile“. (Vasile MICLEA).

— „O eficiență sporită s-ar obține după părerea mea dacă asemenea instalații de recuperare ar fi tipizate, prin aceea că ar spori productivitatea la producător și maniabilitatea la beneficiar. Pînă în prezent pentru cuptoarele de uz general din ramura construcțiilor de mașini preocupările pentru elaborarea unei forme tipizate de cazane recuperatoare s-au materializat în elaborarea unor studii. Pînă la sfîrșitul acestui an se vor definitivă proiectele de execuție pentru o familie de 18 cazane recuperatoare în funcție de debitul gazelor arse care pleacă din cuptor și de temperaturile lor. Este desigur încă puțin, pentru că din unele studii rezultă că nouă, în economie, ne-ar trebui pentru instalațiile existente un număr de aproape 2 600 de instalații de recuperare, din care aproape 600 de cazane recuperatoare și peste 1 100 de preîncălzitoare de aer de combustie, schimbătoare de căldură simple încă vreo 800, precum și alte instalații de recuperare.“

Printre furnizorii care vor trebui să-și intensifice preocupările pentru a le fabrica operativ se numără întreprinderea de cazane mici și arzătoare din Cluj-Napoca, „Independența“ — Sibiu, întreprinderile constructoare de mașini din Bistrița și Bocșa, care în ultimii doi ani au livrat circa 200 de cuptoare fără recuperatorul primar“. (Mircea BREAZU).

Cerințe ale perfecționării metodologiei de calcul și evidență

— „În contextul necesității economisirii energiei, o problemă de loc de neglijat o constituie perfecționarea metodologiei de calcul și evidență, aceasta reprezentînd o sursă valoroasă de diminuare a consumului energetic. Susțin aceasta deoarece în domeniul nostru de activitate, de pildă, există patru întreprinderi de geamuri în țară și fiecare își are metodologia sa de a stabili care este consumul de combustibil pe unitatea de produs. Întreprinderea din Mediaș produce numai geamuri trase, situație în care consumul de combustibil se raportează numai la producția netă; dar la întreprinderea de la Tîrnăveni care produce, pe lângă geam tras, și sticlărie de ambalaj și geamuri laminate, consumul se împarte pe geam tras, pe butelii și pe geamuri armate. La fel este și la Scăeni, unde întreprinderea mai produce și vată minerală pe lângă sticlărie, și în aceste situații apare un nivel diferit al consumului pentru geamuri trase în fiecare din unitățile amintite.“

Eu consider că este necesar ca la aceste patru întreprinderi să se stabilească o metodologie unitară pe baza căreia să se poată stabili cu precizie un consum comparabil. Apreciez ca necesar acest lucru, deoarece în prezent nu sînt bine puse în evidență, după părerea mea, eforturile și rezultatele obținute în acțiunea de economisire a energiei. De exemplu, în întreprinderea noastră, datorită preocupării de utilizare a unor resurse nefolosibile, practic nu se mai consumă gaz metan pentru uscarea nisipului. În celelalte întreprinderi similare, deși se consumă gaz metan pentru uscarea nisipului, metodologia pe care o aplică le permite să nu-l încadreze ca un consum tehnologic pentru geamuri trase, ci să-l repartizeze, pe baza unor „chei“ și asupra producției de butelii de sticlă și pentru geam armat etc. Nedecontînd în întregime consumul efectiv realizat în cadrul producției de geam tras, în evidență apare că ei au un consum de combustibil mai mic la acest produs, ceea ce nu cred că poate fi întotdeauna adevărat. Dat fiind că în unitatea noastră se produce numai geam tras și că deci poate exista un control riguros asupra necesarului energetic rațional pe unitatea fizică de producție omogenă, apreciez că o bază realistă de pornire în dimensionarea unitară a unor consumuri optime în producția de geamuri o reprezintă cele realizate în cadrul întreprinderii din Mediaș. (Vasile MICLEA).

— „Mai multă atenție se cere acordată și îmbunătățirii modului de fundamentare și elaborare a bilanțurilor energetice. Din aceste bilanțuri energetice trebuie să rezulte foarte clar și precis pierderile de resurse energetice pe ansamblul instalațiilor productive; se cere efectuat un bilanț cumulat pe întreprindere. Practic toți purtătorii de energie trebuie transformați în unități convenționale de căldură, respectiv în tone combustibil convențional, inclusiv energia electrică produsă în întreprindere și cea achiziționată din exterior, ca să se poată elabora un bilanț global care să permită, la rîndul lui, decontarea pierderilor, evidențierea complexă a cauzelor care le determină și, pe baza aceasta, să se fundamenteze măsurile de reducere a acestor pierderi.“

Pentru realizarea unei astfel de analize complexe se cere înlăturată cu fermitate opinia care mai există uneori că de materializarea bilanțurilor energetice trebuie să se ocupe numai energeticianul întreprinderii. Este o concepție cu totul greșită, pentru că majoritatea cantităților de energie se consumă în procesele tehnologice și, de aceea, începînd de la compartimentul tehnic care trebuie să asigure orientarea tuturor eforturilor pentru obținerea unor consumuri reduse este necesar ca tehnologii, șefii de secții, șefii de secțoare, șefii de instalații să fie convinși de faptul că în instalațiile pe care le exploatează trebuie consumată cît mai puțină energie. Deci, este necesară, după părerea mea, o mult mai strînsă conlucrare între tehnologi și energeticieni“. (Mircea BREAZU).

Dezbateri consemnate de
Bogdan PĂDURE

OPINII

Un mecanism de comerț exterior suplă, eficient

POLITICA aplicată consecvent de către partidul și statul nostru, de extindere a relațiilor economice internaționale ale României își găsește o vie expresie și în recentul **proiect de lege pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare și valutare în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională**, reflectând necesitatea obiectivă a participării sporite a țării noastre, atât ca volum cît și ca structură, la diviziunea internațională a muncii. Creșterea volumului comerțului exterior, întemeiată pe stadiul de dezvoltare atins de economia noastră, reprezintă o cerință firească a continuării acestui proces — care presupune pe de o parte asigurarea unor serii economice de producție în fiecare ramură și subramură, inclusiv pe seama dețuseelor externe, iar pe de altă parte importul de bunuri pentru consumul productiv și individual.

Proiectul de lege particularizează cerințele noului mecanism economic pentru domeniul activității de comerț exterior. Poate mai mult decît în orice alt domeniu de activitate, în comerțul exterior promovarea autoconducerii și autogestunii se impune în vederea scurtării circuitelor, adeseori birocratice, ale luării deciziilor, pentru crearea elasticității necesare față de dinamica pieței externe — fiind un lucru bine cunoscut că succesul comercial revine celui mai prompt, mai dinamic, mai întreprinzător. În jocul concurențial de pe piața externă pot apărea uneori contradicții între caracterul planificat al economiei socialiste și modul diferit de manifestare a cererii pe piața internațională (în țările cu economie de piață).

De aceea, transferul a o serie de decizii importante, pe linia comerțului exterior, unităților economice — centrale industriale, întreprinderi producătoare de mărfuri sau specializate de comerț exterior — nu poate avea decît efecte favorabile asupra rezultatelor economice în acest sector de activitate.

Obiect de activitate complex

RERERINDU-NE mai întii la politica de asigurare a fondului de mărfuri și servicii pentru export, constatăm că un interes egal este arătat, în proiectul de lege, tuturor produselor activității oamenilor muncii dintr-o ramură, fie că este vorba de mărfuri, servicii sau drepturi de proprietate intelectuală. Sensul în care trebuie înțeleasă noua concepție de creștere intensivă a exporturilor este explicitat de prevederile Decretului nr. 276/1979 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității de comerț exterior. Prin acest act normativ s-a creat posibilitatea ca principalele subramuri (centrale) ale industriei

constructoare de mașini să aibă în subordine întreprinderi proprii de comerț exterior și, în același timp, a fost extins profilul tuturor acestor întreprinderi de comerț, cu operațiuni cu licențe, brevete de invenții românești, mărci de fabrică, studii, proiecte, asistență tehnică, service, consulting, engineering, know-how, tehnologie, montaj etc. realizate în subramura economică respectivă. Imposibilitatea de a se dispensa astăzi de aportul științei ca factor de producție al societății face ca prețul pe piața mondială al serviciilor ingineresti, al drepturilor de proprietate intelectuală asupra unor invenții, modele de design, know-how tehnologic și pînă la sistemele de management și marketing să fie în continuare creștore. Iată de ce capătă o covârșitoare importanță ca lucrătorii întreprinderilor de comerț exterior, conducerile colective ale acestora să acorde egală importanță valorificării atât a produselor materiale și serviciilor, cît și a celor intelectuale, în noul cadru pe care-l dezvoltă proiectul de lege. Acesta presupune o strînsă colaborare producător-exportator, în sensul de a oferi pe piața externă toate produsele muncii dintr-o ramură (subramură), începînd cu rezultatele cercetării-dezvoltării (licențe, tehnologii în faza de linie pilot sau prototip), linii tehnologice de fabricație, subansamble, produse cu mărci comerciale consolidate, merchandising (sisteme de distribuție proprii).

Pentru rezolvarea cît mai favorabilă a colaborării amintite se cere ca ministerele, centralele industriale producătoare să dispună de prognoze tehnologice și de marketing, sistematic actualizate, care să fundamenteze orientarea ofertei de export, întreaga producție în ansamblul său. Numai în acest fel se vor putea face evaluări și reevaluări continue privind oportunitatea de a efectua în țară cercetări pentru obținerea unui produs sau de a-l produce sub licență străină, de a comercializa sau nu rezultatele unei cercetări aplicative; se va putea evalua dacă este mai rentabil — în cadrul unor restricții economice de moment — să comercializezi un brevet de invenție, sau să aștepti ca el să intre gratuit în utilizare prin încetarea protecției (devenind de domeniu public).

Desigur că formula optimă din punctul de vedere al eficienței economice ar fi vînzarea de produse originale, care să înglobeze cît mai multă muncă de creație, însă cum nu întotdeauna acest lucru este și posibil în termen util, trebuie avute în vedere și alte variante de valorificare la care se poate apela; de la diferitele formule de cooperare industrială și pînă la acordarea de licență. Caracterul tot mai limitat al accesului la sursele de materii prime și produse de bază, ca și poziția specifică a țării noastre față de acestea re-

clamă, o dată mai mult, urmărirea cu prioritate a creșterii intensive a exporturilor, prin valorificarea superioară a materiilor prime indigene și importate, prin exportul de produse ce includ tot mai multă muncă calificată, din care munca intelectuală are coeficientul cel mai mare de potențare a valorii.

Criteria multiple de apreciere a eficienței schimburilor

ÎN FORMULAREA politicii de export pe ramură (subramură), proiectul de lege indică utilizarea cu prioritate a criteriului comparării prețului intern cu cel obținut pe piața externă sub forma indicatorului „curs de revenire”, stabilit anual pe produse și grupe de produse. Fără a subestima importanța comparării celor două prețuri, nu trebuie uitat că, uneori, considerarea cursului de revenire drept criteriu unic de ierarhizare a produselor din oferta de export poate avea efecte complet inverse intențiilor — și anume din următoarele motive:

— cu cît un produs se caracterizează printr-un grad mai avansat de prelucrare a materiilor prime, cu atât se înrăutățește, în unele cazuri, cursul de revenire obținut — și aceasta nu întotdeauna datorită unor diferențe tehnologice sau de productivitate a muncii naționale, ci datorită metodologiei de formare a prețurilor. (Exemple larg cunoscute sînt chereșteaua și mobila, lingourile de oțel și unele tipuri de mașini etc.);

— corelația între prețurile de pe piața internă, determinată de obiective de politică economică internă nu coincide întotdeauna cu corelația între prețurile de pe piața mondială — și, de aici, cursuri de revenire uneori neconcludente.

Avantajele și dezavantajele acestui indicator sînt analizate pe larg, de altfel, în lucrările de specialitate și, de aceea, vom opri aici analiza lui. Concluzia ce se desprinde însă este aceea a diversificării criteriilor de ierarhizare a produselor oferite la export de către ramuri, subramuri, întreprinderi. Se pot avea în vedere suplimentar: aportul net valutar sau gradul de integrare al fabricației unui produs, nivelul productivității muncii în întreprinderile specializate pentru producția de export, volumul producției nete realizat în cadrul livrărilor la export ș.a.

Un alt principiu important, consfințit prin proiectul de lege, este specializarea producției de export. Dacă în cadrul strategiei de dezvoltare economică internă, dezvoltarea proporțională, multilaterală a tuturor ramurilor economiei este una din marile înfăptuiri a celor trei decenii de economie planificată, în ceea ce privește structurarea ofertei de export, selecția și specializarea cu mult

discernămînt a domeniilor, întreprinderilor, secțiilor, produselor destinate exportului au o importanță decisivă pentru eficiența participării la diviziunea internațională a muncii. Numai în acest fel se poate asigura masa critică a investițiilor care să genereze forța de cercetare-dezvoltare, înnoire sistematică, alertă — și, respectiv, produsele care se pot valorifica superior pe piața internațională.

Cu destul cinism, un economist occidental — vorbind despre decalajele tehnologice dintre țările capitaliste dezvoltate și țările în curs de dezvoltare — considera că eforturile de asimilare a unor produse cît mai moderne în aceste din urmă țări nu vor împiedica țările dezvoltate să-și păstreze avansul tehnologic ca furnizori de rezultate ale cercetării-dezvoltării, de tehnologii.

Particularitățile desfășurării revoluției tehnico-științifice contemporane fac, într-adevăr, tot mai dificil efortul de menținere a poziției de inovator pe piața internațională, prin cuantumul fondurilor solicitate, dimensiunile industriale ale cercetării și ritmul exploziv al noutății tehnico-științifice.

În confruntare cu această problemă complexă, generînd o acerbă concurență pe piața mondială în special la exporturile de produse manufacturate, numeroase țări și firme recurg la soluția specializării producției pentru export.

Iată un domeniu vast de analiză și reorientare pentru unitățile producătoare de mărfuri destinate exportului, pentru întreprinderile de comerț exterior, ce poate modifica radical optica „să vindem ce avem“.

Forme de comercializare diversificate

O CARACTERISTICĂ a evoluției actuale a comerțului internațional este trecerea de la relațiile simple de comerț exterior, de tip export-import, la operații complexe, incluse generic în noțiunea de „relații economice internaționale“, fenomen produs sub impulsul unor factori cum sînt: accentuarea dificultăților de acces la materiile prime și tehnologii, diversificarea și accentuarea obstacolelor netarifare în comerțul internațional, extinderea la tot mai multe grupe de produse, pe tot mai multe piețe a sferei de acțiune a companiilor multinaționale, ce ating un nivel de marketing și promovare a produselor, inaccesibil multor firme mici și mijlocii (din punctul de vedere al economiei de scară), dificultățile sistemului monetar internațional și creșterea rolului creditelor internaționale, forma-

rea de zone economice și monetare. ș.a.m.d.

Complexitatea „peisajului“ comerțului internațional actual, conturat sub incidența puternică a politicilor comerciale naționale și zonale, face ca abordarea tradițională, simplă a operațiunilor de import-export să nu mai poată fi tot atît de eficientă. Comerțul exterior este astăzi domeniul de acțiune al specialiștilor în relații economice internaționale, capabili de o evaluare complexă a tuturor incidențelor deciziilor de a produce, a cumpăra sau a vinde pe piața internațională, începînd cu asigurarea materiilor prime, a engineeringului, a capacităților de producție și forței de muncă și pînă la sistemele de finanțare, creditare, sisteme de distribuție — promovare și lansare publicitară.

Venind în întîmpinarea acestor cerințe ale practicii economice, proiectul de lege deschide largi perspective întreprinderii de comerț exterior pentru utilizarea neîngrădită a formelor moderne și de comerț exterior. Sînt incluse toate variantele de cooperare **industrială** (în cercetare-dezvoltare, fabricație sub licență, specializare pe subansamble, societăți mixte de producție, livrarea de obiective cu plata în produse ș.a.m.d.), **comercială** (în dezvoltarea unor rețele de distribuție, efectuarea în comun de studii de marketing, societăți comerciale mixte), **financiară, în domeniul transporturilor, asigurărilor** etc. De asemenea se statuează posibilitatea de a oferi servicii comerciale și financiar-valutare unor beneficiari interni sau de pe piața externă, privind: operațiuni în zone libere, tranzit, depozitare, condiționare, reexpedite, operațiuni de compensație, paralele, switch, operațiuni de bursă și arbitraj valutar etc.

Preluarea de către conducerile colective din întreprinderi a atribuțiilor de a decide recurgerea la una sau alta din formele de cooperare sau de comerț invizibil, în măsura în care aceasta servește obiectivului de realizare a planului lor valutar, creează premisele unui reviriment al inițiativei și creativității în întreg sistemul de comerț exterior.

Desigur că lărgirea de asemenea manieră a profilului de activitate solicită pe de o parte mult mai multe informații de piață, iar pe de altă parte know-how de marketing, privind desfășurarea de operațiuni cu drepturi de proprietate industrială și intelectuală de operațiuni pentru aport valutar. Așa cum arătăm și cu alt prilej, costul procurării informațiilor de marketing este derizoriu în raport cu riscul lansării pe un teren mai mult sau mai

puțin cunoscut (firmele bogate nu fac marketing pentru că sînt bogate, ci sînt bogate fiindcă fac marketing).

O altă deschidere pe care o aduce proiectul de lege privește strategia de acțiune pe piața externă. Prin preluarea în planul valutar (de încasări, plăți și beneficii valutare) al întreprinderii de comerț exterior a tuturor categoriilor de cheltuieli de promovare, prospectare, comisioane, se poate implementa o strategie de marketing diferențială pe produse, privind alocarea de fonduri cu prioritate pentru rabaturi de introducere, promovare sub nume propriu sau investigații de prospectare pe teren, realizarea de rețele de desfacere sau depozite pe piețele de export dacă rezultatele așteptate îndreptătesc astfel de decizii.

Conducerea prospectivă care se impune a fi promovată în întreaga activitate de comerț exterior, corespunzător mecanismului economiei noastre socialiste, poate se va încadra mai greu în orizonturi de 3 luni, pentru a efectua mutații calitative în eficiența relațiilor economice internaționale. Dar această cauză, eșalonarea în timp a încasărilor și plăților valutare din planul întreprinderilor de comerț exterior trebuie să urmărească strategia specifică de acțiune pe piața externă. Factorul timp intervine, din păcate, în mod diferit asupra pasivelor și activelor din activitatea de comerț exterior, și dacă la creditele în valută aduce dobînză furnizorilor de credite pe piața externă, multiplicîndu-le valoarea, același factor timp erodează valoarea produselor, tehnologiilor, Know-how-ului etc. ținute în stoc, prin intervenția uzurii morale.

În ceea ce privește proiectul de reorganizare pe compartimente (de tratative și contractări externe, de urmărire a realizării contractelor la intern, de urmărire a realizării contractelor în exterior etc.) credem că numai prin experimentare se va putea vedea operaționalitatea soluției.

Transpunerea cu succes în practică a noului mecanism economic în comerțul exterior va fi puternic promovată prin valorificarea posibilităților largi, prevăzută în proiectele de lege, pentru stimularea oamenilor muncii care produc și comercializează mărfuri de export. Se impune ca aparatul de control financiar-bancar să califice cu aceeași intransigență prejudiciile aduse economiei naționale prin neacordarea, în cazurile în care se încadrează în prevederile legii, a stimulentei pentru depășirea planului de export, ca și în cazurile acordării lor în mod nejustificat.

dr. Ioan GEORGESCU

Componente calitative

ale dezvoltării economiei românești

CONSOLIDAREA ȘI RIDICAREA PE UN PLAN SUPERIOR A MARILOR REALIZĂRI DIN ECONOMIE (II)

IMPERATIVULUI accentuării factorilor calitativi în procesul dezvoltării trebuie să i se răspundă cu declanșarea unor acțiuni și măsuri în întreaga economie, apte să asigure valorificarea cât mai înaltă a potențialului nostru tehnic, material și uman. Asupra unor asemenea aspecte ne propunem să insistăm în cele ce urmează.

Necesitatea unor îmbunătățiri substanțiale în activitatea de producție și investiții

UNA DIN PRIMELE PRIORITĂȚI ale acestei perioade de consolidare a elementelor calitative o constituie funcționarea la întreaga capacitate a tuturor obiectivelor existente. Dispunem în prezent de un uriaș potențial productiv — aproape 2 000 miliarde lei fonduri fixe cu care este înzestrată economia națională — prin a cărui utilizare rațională trebuie să se obțină o producție maximă, în condiții de înaltă eficiență.

În vederea atingerii acestui obiectiv, în măsură să asigure premisele consolidării și dezvoltării pe un plan superior a marilor realizări obținute în economie, se impune să se acționeze energetic, în concordanță cu exigențele noului mecanism economic, în direcții ca: folosirea deplină a tuturor suprafețelor de producție existente; creșterea gradului de utilizare a mașinilor și instalațiilor; atingerea în timp cât mai scurt a parametrilor stabiliți prin studiile tehnico-economice la noile obiective; o mai bună conlucrare și cooperare între uzine, între județe, în vederea soluționării rapide și eficiente a problemelor aprovizionării tehnico-materiale; îmbunătățirea și ridicarea nivelului tehnic al producției, a calității produselor, în toate sectoarele de activitate, dar mai ales în industria constructoare de mașini, căreia îi revin sarcini deosebite în dotarea economiei naționale cu tehnică modernă; întreținerea corespunzătoare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor.

Sînt elemente deosebit de importante care trebuie luate în considerare, la adevărata lor valoare, la fundamentarea planurii proprii de dezvoltare ale fiecărei unități; accentul trebuie deci pus, în primul rînd, pe analiza științifică, realistă a tuturor posibilităților de creștere a productivității, de sporire a producției fizice și nete cu mijloacele existente, fără investiții suplimentare. Apelul la investiții trebuie să se facă numai după epuizarea acestor posibilități. Este semnificativ în acest sens că, potrivit calculelor, lucrînd la întreaga capacitate cu fondurile fixe de care dispunem, se poate obține, aproape fără noi investiții, producția pînă în 1985.

Prin alocarea a circa 31 la sută din venitul național pentru fondul de dezvoltare economico-socială planul pe anul 1981 asigură atît sursele necesare pentru programul de investiții cît și pentru creșterea susținută a nivelului de trai al întregului popor. Deși încă înaltă, totuși ponderea mai redusă a acumulării în venitul național față de media cincinalului 1976—1980 — stabilită în concordanță cu hotărîrile Congresului al XII-lea al partidului — marchează începutul unui proces de diminuare a suportului extensiv al dezvoltării. Numai în acest fel se poate ajunge la mărirea contribuției factorilor intensivi în creșterea venitului național pe locuitor, orientare ce apare evidentă încă în planul pe 1981.

În condițiile în care investițiile vor crește într-un ritm mai scăzut decît în anii actualului cincinal se pune cu stringență problema folosirii lor cît mai rațională. În acest scop se afirmă o serie de priorități: continuarea acțiunilor de concentrare a forțelor în vederea dării în funcțiune a obiectivelor productive, cu termene în acest an; limitarea la strictul necesar a numărului de obiective, evitîndu-se dispersarea forțelor, atenția fiind concentrată asupra principalelor capacități de producție; reducerea costului investițiilor. În același cadru se impune să se adopte măsuri ferme pentru îmbunătățirea substanțială a raportului dintre investițiile efectuate și fondurile fixe puse în funcțiune, dintre volumul de construcții și de utilaje, dintre investițiile aflate în lucru și cele care încep — în așa fel încît volumul total de investiții în continuare să nu depășească capacitatea pe un an de execuție. Aceasta este, sublinia secretarul general al partidului, în interesul bunei desfășurări a muncii în investiții, al eficienței lor economice, al dezvoltării, în fond, în ritm mai rapid a țării. Fundamentat tocmai pe înfăptuirea unor asemenea exigențe volumul investițiilor pe anul 1981 (220 mld. lei) este aproximativ egal cu cel din 1980.

Concomitent cu realizarea efectivă a acestor priorități, consolidarea activității de creștere a eficienței economice a investițiilor presupune adoptarea de soluții constructive moderne și ieftine, care să asigure diminuarea ponderii cheltuielilor de construcții-montaj, reducerea duratelor de execuție, asigurarea intrării la termen în funcțiune și la parametri proiectați a noilor obiective. Calculele demonstrează cît de eficientă este reducerea costului investițiilor. Dacă în anul 1981 s-ar realiza o reducere a costului investițiilor cu 10 la sută, economiile realizate pe ansamblul economiei naționale ar fi de aproximativ 22 miliarde lei, ceea ce ar echivala cu costul a circa 300 000 de apartamente cu două camere. Că o asemenea diminuare este pe deplin posibilă, o demonstrează

fie și numai faptul că în economia noastră se realizează în prezent consumuri de oțel pe unitatea de investiții cu 30—40 la sută mai mari față de țări dezvoltate ca Franța sau Japonia.

În direcția consolidării eficienței economice în domeniul investițiilor acționează și măsurile întreprinse pentru contractarea din timp a întregului volum de utilaje tehnologice din țară și din import necesare noilor capacități ce urmează a fi puse în funcțiune, folosirea deplină a forței de muncă și utilajelor din construcții, astfel încît pe toate șantierele activitatea să se desfășoare intens și ritmic. Acest imperativ este cu atît mai necesar cu cît din cele 6 107 obiective de investiții preconizate în plan, 5 153 reprezintă lucrări în continuare, deci care trebuie terminate urgent, urmînd ca în anul 1981 să intre în funcțiune încă 750 capacități de producție industriale și agrozootehnice mai importante.

Cerința valorificării superioare a resurselor materiale

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUT, orientările pentru noua etapă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în cincinalul 1981—1985 au pus în centrul activității problema gospodăririi raționale a avuției naționale, a creșterii eficienței cu care sînt utilizate materiile prime și materialele.

Nivelul încă ridicat al consumului de combustibil și energie pe unitatea de producție netă și venit național, problemele tot mai complicate și cu caracter de durată ce se ridică în domeniul materiilor prime, impun cu necesitate reducerea substanțială a cheltuielilor materiale, a consumului de combustibil și energie pentru obținerea fiecărei unități de efect util. Sarcinile de plan pentru anul 1981 îmbunătățesc indicatorul cheltuieli la 1 000 lei producție, fiind prevăzut ca acesta să se reducă cu 12,8 lei față de 1980 în industria republicană, cu 11 lei în construcții-montaj și cu 10,8 lei la 1 000 tone km în transporturi. În industrie aceasta ar însemna o reducere a costurilor de producție cu cel puțin 1,6 la sută, iar a cheltuielilor materiale cu 1,3 la sută. Ca urmare a acestei tendințe pozitive, volumul economiilor ce se vor realiza pe seama reducerii costurilor de producție față de anul 1980, se estimează la 14,5 miliarde lei. Reducerea costurilor, a cheltuielilor materiale, a consumurilor specifice nu este, deci, o problemă abstractă, ci o problemă practică a dezvoltării noastre.

În întreaga lume se recunoaște că cea mai ieftină și mai sigură sursă de energie este economisirea ei. În acest context este limpede că reducerea consumului de energie, evitarea oricărei ri-

sipe și valorificarea tuturor resurselor refolosibile care rezultă din producție și consum și care vor acoperi o mare parte din nevoile economiei, mai ales în siderurgie, metalurgia neferoasă, industria uleiurilor minerale și cauciucului, prelucrarea lemnului, inclusiv producția de celuloză și hârtie, industria ușoară constituie o direcție primordială a dezvoltării noastre viitoare. Îmbunătățirea situației în acest domeniu este ilustrată de faptul că energia electrică distribuită va spori în anul 1981 cu 4 la sută, iar consumul de energie primară va fi cu 620 mii tone combustibil convențional mai mic decât în anul 1980, în condițiile în care venitul național va crește cu 70%.

Creșterea mai rapidă a venitului național în raport cu energia electrică distribuită, în condițiile reducerii consumului de energie primară, este o consecință a creșterii rolului factorilor intensivi în dezvoltare, creșterea în același timp premise pentru accentuarea și aprofundarea acțiunii factorilor calitativi în creșterea venitului național, începând cu primul an al cincinalului viitor.

Începând cu anul 1981, problema recuperării și valorificării superioare a tuturor materiilor prime și materialelor rezultate din producție și consum devine o importantă sarcină de plan, ea intrând însă și statutul de datorie cetățenească a fiecărui om al muncii. Trebuie gândit și acționat în așa fel încât să se asigure transformarea activității de reciclare a materiilor prime și materialelor într-o ramură de bază a economiei naționale, într-o sursă inepuizabilă de progres și prosperitate. Pentru viitorul cincinal, se estimează că prin recuperarea și refolosirea materiilor prime și materialelor, la nivelul economiei se va asigura economisirea unor materii prime și materiale în valoare de circa 120 miliarde lei.

Creșterea eficienței în toate activitățile

IATĂ unele calcule, care demonstrează posibilitatea reală a obținerii acestor

economii. Dintr-o tonă de fier vechi se poate produce o tonă de fontă, care altfel se obține din 2 tone de minereu de fier și dintr-o tonă de cocs. Importul acestora ar costa economia națională circa 110 dolari. Unele calcule scot în evidență că dacă în anul viitor planul de recuperare și refolosire a fierului ar fi depășit cu 500 000 de tone, economia națională ar fi scutită de un efort valutar în valoare de 55—60 milioane dolari pentru importul de materii prime pentru producerea metalului.

Dacă se are în vedere că în unele țări, deja dezvoltate, folosirea fierului vechi acoperă 75 la sută din necesarul de materii prime pentru producerea metalului, ponderea realizată din țara noastră (aproape 50 la sută) indică necesitatea intensificării acțiunii de recuperare și refolosire a fierului vechi. Și în domeniul hârtiei se impune intensificarea măsurilor și acțiunilor în direcția recuperării și valorificării, întrucât la noi procentul maculaturii în producerea hârtiei este de 35 la sută, cu mult mai mic față de țările dezvoltate, unde procentul ajunge până la 60 la sută. În Suedia, de exemplu, prin fabricarea a 600 000 tone de hârtie din maculatură, se salvează anual de la tăiere circa 6 000 hectare de pădure.

Cit de importantă este această activitate de recuperare și valorificare a tuturor materialelor refolosibile pentru țara noastră rezultă și din analiza situației la petrol, al cărui preț pe piața externă a înregistrat în ultimul deceniu creșteri exponențiale. Pentru a realiza importurile necesare au fost situații în care s-a apelat la credite cu dobânzi de 10—12%, uneori chiar de 20%. Este, deci, evidentă necesitatea de a stopa trecerea peste graniță a venitului național fără echivalent.

Planul pe anul 1981 prevede ca circa 35% din producția marfă industrială să se obțină printr-o mai bună valorificare a materiilor prime, în condițiile perfecționării tehnologiilor de fabricație. Un calcul în acest domeniu arată că dacă am menține gradul de valorificare a materiilor prime din anul 1980 și în 1985, atunci pentru obținerea producției

anului de final al cincinalului următor ar fi nevoie de un plus de materii prime în valoare de cel puțin 65—70 miliarde lei, sume de care economia noastră nu dispune în aceste scopuri. Sînt calcule și comparații care evidențiază că partidul și statul nostru concep măsurile și direcțiile de acțiune pentru consolidarea elementelor calitative atât în concordanță cu condițiile istorice concrete ale țării noastre, cât și pe baza analizei tendințelor dominante care au loc în lume.

Folosind bugetul de venituri și cheltuieli, aplicarea noului mecanism economic trebuie să asigure pentru fiecare unitate economică reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, folosirea eficientă a tuturor fondurilor, aplicarea unui regim sever de economii, respectarea riguroasă a disciplinei financiare și de plan. Întărirea autoconducerii muncitorești și consolidarea autogestiei economico-financiare nu pot avea alt criteriu de apreciere decât acoperirea integrală a cheltuielilor din veniturile proprii, restituirii sumelor ce au fost avansate de societate la înființarea fiecărei întreprinderi, participarea activă a acestora la formarea resurselor centralizate ale statului, crearea realmente a condițiilor obiective pentru autodezvoltarea prin autofinanțare, de autocointeresare individuală și colectivă, în concordanță cu exigențele echilibrului fizico-valoric al îndeplinirii planului pe care le impune nevoia socială reală.

Întreaga fundamentare și construcție a planului pe anul 1981, bazată pe creșterea mai accentuată a eficienței economice, a rentabilității tuturor unităților constituie cea mai elocventă dovadă a faptului că ritmurile de creștere, deși mai ponderate, reflectă elemente calitative noi. Sînt aspecte semnificative care demonstrează procesul consolidării trăsăturilor calitative în dezvoltarea economiei naționale.

Dumitru CIUCUR
Constantin POPESCU

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

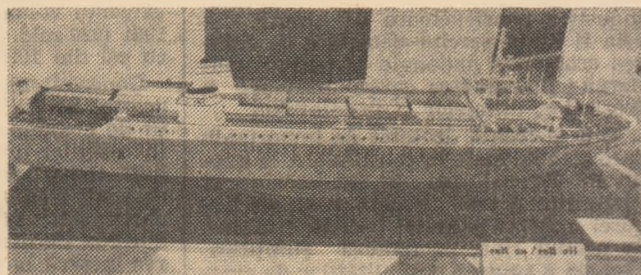
Cargou de mărfuri ultramodern

ÎN ULTIMA VREME, mari și moderne șantiere din lume, printre care se numără și cel din Galați, au trecut la construcția unor nave de tip special — cunoscute sub denumirea de roll-on/roll-off — care reușesc să reducă la minimum posibil operațiile de încărcare și descărcare în porturi. O construcție de acest gen este și cargoul de 4100 tdw, proiectat de specialiștii Institutului de cercetări și proiectări navale din Galați (în imagine macheta navei).

Nava, destinată transportului de trailere, containere pe platforme sau pe punte, autovehicule, trailere și containere frigorifice, ca și de mărfuri paletizate, dispune de o pupa rabatabilă care permite încărcarea și des-

cărcarea acestora direct la chei pe roți remorcate de autotractoare. Pe navă containerele și trailerele sînt parcate pe o rampă centrală, iar autovehiculele pe două rampe laterale. Deplasarea lor în interior, pe orizontală se face pe platforme înclinate, iar pe verticală — între puntea dublu fund și puntea principală — cu ajutorul unui lift foarfecă. În acest fel operațiile de încărcare și descărcare se fac rapid și exclusiv total utilizarea macaralelor. Pentru asigurarea unei bune comportabilități pe mare, roll-on/roll-off este echipat cu stabilizatoare de ruluu active.

Propulsia cargoului este asigurată de două motoare principale semirapide reversibile, fiecare de 6000 CP (MCR), fabricate la Re-

șita. Nava este construită pentru o zonă de navigație nelimitată, putînd dezvolta o viteză de serviciu de 17 noduri. Interesant de subliniat este că ea dispune de toate dotările pe care le impun regulile de navigație și pe canalele Suez, Kiel și Panama.

Pentru cele 35 de persoane care formează echipajul, la bordul navei sînt amenajate cabine

de cite un singur loc utilitate modern, asigurîndu-se astfel condiții confortabile de viață. Roll-on/roll-off de 4100 tdw, din care Șantierul naval Galați va construi în cursul viitorului cincinal cinci bucăți, este echipat cu cele mai moderne instalații de comunicații interiere, de radiocomunicații, electro și radionavigație.

Încheierea celei de a II-a etape de majorare a retribuițiilor

Expresie elocventă a politicii consecvente a partidului de creștere a nivelului de trai al oamenilor muncii

ÎNCEPÎND cu 1 decembrie a.c. oamenii muncii din ultimele opt ramuri ale economiei naționale beneficiază de cea de a doua etapă de majorare a retribuițiilor. Se realizează în acest fel în întregime una din prevederile majore ale Programului de creștere a nivelului de trai în perioada 1976—1980, program elaborat din inițiativa și sub directa conducere a tovarășului Nicolae Ceaușescu și aprobat de Conferința Națională a partidului din 1977. După cum este cunoscut, conform prevederilor programului, majoritatea retribuițiilor pentru personalul muncitor din toate ramurile economiei naționale a avut loc în mod eșalonat, în principal în funcție de importanța economică a ramurii, în două etape: prima etapă s-a desfășurat în perioada 1 iulie 1977 — 1 iunie 1978, încheindu-se cu trei luni mai devreme decât fusese prevăzut inițial, iar cea de a doua etapă în perioada 1 august 1979 — 1 decembrie 1980.

Se cuvine să reliefăm încă de la început faptul că prin înfăptuirea integrală a prevederilor de sporire a retribuiției, preconizată în primul program încheiat de creștere a nivelului de trai al oamenilor muncii, se realizează cea mai substanțială creștere a retribuițiilor din întreaga istorie a construcției socialiste din țara noastră, creștere care depășește substanțial prevederile planului cincinal, și aceasta în ciuda greutăților economice determinate de criza mondială a energiei și de calamitățile naturale prin care a trecut țara noastră în această perioadă.

Reprezentînd o condiție esențială pentru realizarea unuia din obiectivele majore ale Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, afirmarea plenară a personalității umane, creșterea gradului de civilizație a societății noastre — sporirea retribuiției personalului muncitor realizată în cincinalul pe care îl încheiem reprezintă, totodată, expresia elocventă a corelației obiective necesare între rezultatele dezvoltării economice și bunăstarea poporului, a faptului că tot ceea ce se realizează în țara noastră este destinat omului, satisfacerii depline a nevoilor sale materiale și spirituale.

Dezvoltarea economică susținută — fundamentul sporirii retribuiției

FUNDAMENTUL trainic care a stat la baza creșterii veniturilor populației, a retribuițiilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii în proporțiile stabilite prin programul de creștere a nivelului de trai îl constituie, fără tăgadă, rezultatele obținute în dezvoltarea economică a țării, marile înfăptuiri ale poporului nostru în realizarea planului cincinal 1976—1980, care au asigurat dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, a ramurilor hotărâtoare ale economiei, creșterea susținută a avuției naționale. Eforturile făcute de poporul român în întreaga perioadă de construcție socialistă și politica profund științifică a partidului de alocare — cu deosebire după Congresul al IX-lea — a unei proporții însemnate din venitul național pentru dezvoltare, s-au materializat în crearea unei puternice avuții naționale, care a făcut ca țara noastră să realizeze progrese uriașe, iar capacitatea sa de dezvoltare să fie tot mai mare de la cincinal la cincinal.

Sînt cunoscute din acest punct de vedere ritmurile susținute de creștere a principalilor indicatori ai dezvoltării noastre economice. Ca rezultat al dezvoltării producției materiale și sporirii mai accentuate a eficienței economice pe întregul cincinal 1976—1980 se asigură un ritm anual de creștere a veniturii na-

țional de 9 la sută, superior ritmului de creștere a produsului social. Este de remarcant, de asemenea, faptul că volumul produsului social și a venitului național ce va fi obținut în anul 1980 depășește cu aproape 59 la sută și respectiv 56 la sută pe cel realizat în 1975 și este de aproape 16 ori și respectiv de peste 15 ori și jumătate mai mare decât în anul 1950. Numai sporurile de produs social și venit național realizate în anul final al actualului cincinal față de 1975 sînt aproape egale cu volumul total al acestora din întreg anul 1970. Și mai sugestiv poate fi ilustrată semnificația creșterii produsului social și a venitului național din actualul cincinal, ca fundament al sporirii retribuițiilor oamenilor muncii, dacă raportăm creșterile realizate pe locuitor, față de cincinalele anterioare (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Sporul de produs social și venit național realizat pe locuitor în anii finali ai cincinalelor

— în lei —

	1970/ 1965	1975/ 1970	1980/ 1975	Sporul din 1980/ 1975 în %, față de :	
				spor 1975/70	spor 1970/65
Produs social	7694	13294	19375	148,0	255,7
Venit național	2696	6105	7879	129,1	292,3

Sporul de venit național realizat în medie pe un locuitor în anul 1980 față de 1975 — mai mare cu peste 29 la sută în comparație cu cel realizat în 1975 față de 1970 și respectiv de aproape 3 ori mai mare în comparație cu cel realizat în 1970 față de 1965 — constituie rezultatul firesc al politicii științifice a partidului de dezvoltare a economiei naționale, de repar-tizare judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, de industrializare socialistă, de modernizare a bazei tehnico-materiale și creștere a productivității muncii etc. Este suficient să arătăm că în actualul cincinal volumul investițiilor realizate (circa 950 miliarde lei) depășește totalul fondurilor alocate în ultimele două cincinale, că producția globală industrială realizată în 1980 este cu peste 67 la sută mai mare decât cea din 1975 și de aproape 3,2 ori față de cea din 1970, că producția globală agricolă este în 1980 cu aproape 60 la sută mai mare față de 1975 și de aproape 2,2 ori față de cea din 1970, că productivitatea muncii în industrie (calculată în mii lei pe persoană) este în 1980 cu peste 44 la sută mai mare decât în 1975 și aproape dublă față de cea din 1970 etc.

Toate aceste succese obținute în dezvoltarea economică a țării, precum și creșterea tot mai accentuată a eficienței activității desfășurate, au constituit baza realizării prevederilor creșterii retribuițiilor întregului personal muncitor, ceea ce s-a reflectat nemijlocit în condițiile de muncă și viață ale tuturor oamenilor muncii, în ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al întregului nostru popor.

Creșterea retribuiției nominale și reale

AMPLOAREA și semnificația încheierii celei de a doua etape de majorare a retribuițiilor personalului muncitor reies mai clar în evidență din analiza efectului asupra retribuiției nominale nete și asupra retribuiției reale pe întreaga economie națională

la finele anului 1980 comparativ cu realizările și prevederile anterioare. (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția retribuiției nominale nete și a celei reale în cele două etape de majorare comparativ cu anul 1975

	Etapa I-a (1978)		Etapa II-a (1980)		Sporul mediu al retribuiției la nivelul anului 1980
	Prevederi cincinal	Realizat	Prevederi cincinal	Realizat	
Retribuția medie nominală netă					
— în lei	1595	1924	2011	2065	2256
— creșteri în lei	—	329	416	470	661
— creșteri în %	100	120,6	126,1	129,5	141,4
Retribuția reală					
— în lei	1595	1841	1937	1948	2090 *
— creșteri în lei	—	246	342	353	495
— creșteri în %	100	115,4	121,4	122,0	131,0

*) Calculat pe baza indicelui prețurilor.

Se remarcă în primul rând că prin încheierea celei de a doua etape de majorare a retribuițiilor, fiecare om al muncii care face parte din categoria personalului muncitor realizează la încheierea actualului cincinal un spor lunar de retribuiție nominală netă în medie de peste 660 lei și de retribuiție reală de aproape 500 lei, față de nivelurile respective realizate în anul 1975. Nu putem să nu remarcăm, de asemenea, și faptul că sporurile respective depășesc substanțial pe cele prevăzute în Proiectul de directive al Congresului al XI-lea pentru actualul cincinal, cu peste 20 de procente și respectiv peste 15 procente. Semnificativ este de asemenea și faptul că prin aceste creșteri substanțiale de retribuiții, sporul anual realizat în medie de fiecare om al muncii reprezintă, după cum vedem, importanta sumă de peste 7 900 lei în termenii retribuiției nominale nete, ceea ce echivalează cu aproape 6 000 lei retribuiție reală, sume care sînt de aproape două ori mai mari decît întreaga retribuiție anuală realizată de o persoană în anul 1950.

Efortul pe care-l face societatea noastră prin încheierea majorării retribuițiilor poate fi apreciat mai bine și dacă ținem seama de faptul că de cea mai substanțială majorare de retribuiție din istoria construcției noastre socialiste a beneficiat întregul personal muncitor, de peste 7,4 milioane persoane, cu peste un milion mai mult decît cel existent la începutul anului 1976.

Încheierea sporirii retribuițiilor a fost totodată însoțită și de realizarea unei serii de îmbunătățiri și perfecționări a unor elemente ale sistemului nostru socialist de retribuție, care contribuie la întărirea cointeresării materiale a personalului muncitor în sporirea producției și a productivității muncii. Amintim în acest context îmbunătățirile aduse Legii retribuției, votate în 1978 de către M.A.N., care exercită o influență stimulatorie pentru realizarea obiectivelor și sarcinilor corespunzătoare, precum și măsurile de majorare a fondului de participare la beneficii sau de premiere anuală pentru întregul personal muncitor și prevederile recentului Decret de stimulare suplimentară a muncitorilor pentru depășirea producției în unele ramuri ale industriei extractive etc.

Totodată, se cuvine să menționăm faptul că prin modul în care au fost acordate procentele de majorare pe ramuri și de eșalonare a ei în timp s-au realizat unele schimbări în ierarhia acestora în funcție de rolul pe care fiecare ramură îl are în cadrul economiei naționale.

Din analiza datelor tabelului nr. 3 reiese în primul rând faptul că procentele finale de majorare a retribuițiilor sînt în toate ramurile economiei naționale, respectiv și pe ansamblul economiei, mai mari decît cele prevăzute în programul de creștere a nivelului de trai în cincinalul 1976—1980. De asemenea, în funcție de importanța ramurii, de rolul acesteia în dezvoltarea economiei, s-au acordat procente diferențiate de creștere a retribuiției față de media pe economie, realizîndu-se din acest punct de vedere corelații mai stimulative între retribuițiile tarifare nete și o nouă ierarhie a ramurilor. De aceste avantaje au beneficiat în primul rând ramurile care au un rol hotărîtor în dezvoltarea producției de materii prime și energetice, ca și în producerea de mijloace de muncă de mare complexitate teh-

Tabelul nr. 3

Realizarea programului de majorare a retribuițiilor pe ramuri ale economiei naționale

Ramura	Procent de majorare a retribuiției realizat în etapa II	Procent de majorare total prevăzut în program	Procent de majorare total realizat
1. Industria minieră	15,9	30,1	38,2
2. Industria produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit	15,7	33,0	37,4
3. Industria metalurgiei feroase și cocsochimice	14,5	33,0	36,0
4. Lucrări geologice și de foraj	15,1	31,7	35,9
5. Construcții-montaj	14,4	32,8	35,8
6. Industria metalurgiei neferoase	14,1	33,0	35,6
7. Industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria săpunurilor și cosmetice	14,6	30,9	34,6
8. Industria de extracție a petrolului, a gazelor, transport țitei, de extracție a gazului metan	14,8	30,4	34,7
9. Industria celulozei și hîrtiei	14,7	30,5	34,7
10. Întreprinderi ale industriei constructoare de mașini	14,3	31,0	34,5
11. Industria sticlei, porțelanului și faianței	14,1	30,1	33,7
12. Industria textilă	13,6	30,1	33,1
13. Industria energiei electrice	14,2	28,9	33,0
14. Industria pielăriei, blănăriei și încălțămîntei	13,3	30,3	32,9
15. Agricultură	13,9	29,2	32,8
16. Industria poligrafică	13,9	29,0	32,7
17. Industria exploatării și prelucrării lemnului	14,2	28,3	32,6
18. Transporturi (inclusiv transportul orășenesc)	13,5	29,3	32,5
19. Industria materialelor de construcții	14,1	28,3	32,4
20. Industria alimentară (inclusiv producerea nutrețurilor combinate)	13,2	28,0	31,3
21. Gospodăria comunală și de locuințe și alte prestări de servicii	13,2	27,9	31,1
22. Cultură și artă	12,8	28,3	31,0
23. Silvicultură	12,8	27,8	30,6
24. Ocrotirea sănătății și asistență socială	11,5	28,5	29,6
25. Cercetarea științifică și inginerie tehnologică, proiectare	11,5	28,5	29,6
26. Circulația mărfurilor	11,7	27,9	29,5
27. Învățămînt	10,9	28,3	28,8
28. Instituții financiare	10,7	27,9	28,3
29. Administrație, uniuni, asociații, alte ramuri ale industriei, alte ramuri ale economiei, culte	10,6	27,9	28,2
30. Telecomunicații	10,6	27,8	28,1
Total economie	13,6	30,0	32,9

nică. De menționat este și faptul că marea majoritate a ramurilor cărora li s-au acordat procente superioare ale creșterii retribuiției au beneficiat concomitent și de prioritate în trecerea la retribuiții majorate, toate acestea contribuind la stimularea personalului muncitor din acestea în asigurarea bazei de materii prime și energetice, pentru promovarea largă a progresului tehnic și dezvoltarea pe această bază a economiei naționale.

De asemenea și în interiorul fiecărei ramuri procentele de creștere au fost diferite, asigurându-se sporuri mai substanțiale pentru retribuțiile tarifare mici, ceea ce pe ansamblul economiei a dus la îmbunătățirea în continuare a raportului dintre retribuirea maximă și retribuirea medie și minimă (1 la 3,5 și respectiv 1 la 5,5 în 1980 față de 1 la 3,9 și 1 la 5,53 în anul 1975).

Se cuvine să amintim de asemenea, că odată cu încheierea celei de a doua etape de majorare a retribuțiilor intră în vigoare și celelalte prevederi ale programului de creștere a nivelului de trai, care permit lărgirea posibilităților de promovare și cointereseare a personalului, a celor mai buni muncitori, maiștri și lucrători din cadrul personalului tehnico economic, de specialitate și administrativ, stimulând pe această cale interesul pentru ridicarea continuă a calificării, stabilitatea în muncă și în întreprindere, inițiativa și disciplina în muncă, cu consecințe favorabile asupra producției și eficienței acesteia. Astfel, în ceea ce îi privește pe muncitori avem în vedere reducerea treptelor în cadrul fiecărei categorii de încadrare de la 3 la 2 și creșterea diferențelor de retribuire între acestea, ceea ce permite diferențieri mai mari și mai stimulative între categorii și un interes sporit pentru creșterea calificării profesionale. Referitor la maiștri, aceștia beneficiază în mod treptat de o nouă funcție — maestru specialist principal — care alături de scoaterea din categoria TESA și cuprinderea lor în cadrul unei noi categorii de personal tehnic productiv și a retribuirii în acord global va conduce la întărirea rolului maestrului în organizarea și conducerea procesului de producție, inclusiv la asigurarea unei corelații mai riguroase între muncitori și maestru, la înlăturarea anomaliilor existente din acest punct de vedere pînă în prezent.

Nu mai puțină importanță are de asemenea și în ceea ce privește personalul tehnico-economic de specialitate și administrativ traducerea în viață a prevederii ca acesta să beneficieze de o nouă gradată, a 7-a, care va permite asigurarea unor corelații stimulative cu diferite alte categorii de personal, realizarea exemplară a sarcinilor și ridicarea calificării acestuia.

Efecte favorabile asupra condițiilor de viață

INCHEIEREA acțiunii de majorare a retribuțiilor, depășirea substanțială a prevederilor anterioare în această direcție ca și

traducerea în viață între anii 1977—1980 a celorlalte prevederi ale programului de creștere a nivelului de trai (majorarea pensilor, a cheltuielilor social-culturale, a volumului desfacerilor de mărfuri și a prestărilor de servicii, a prevederilor privind construcțiile de locuințe, majorarea pensiilor țăranilor cooperatori și instituirea unui sistem de pensionare pentru țăranii din zonele necooperativizate etc.) au avut incontestabil efecte favorabile asupra creșterii nivelului de trai al întregii populații, oglindite în primul rînd în sporirea volumului desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist, a consumului mediu anual pe locuitor și a înzestrării populației cu bunuri de folosință îndelungată. Sugestive din acest punct de vedere sînt creșterea în medie pe locuitor în anul 1980 față de 1975 cu peste 41% a volumului desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist, a consumului mediu cu 16,3 kg de carne, cu 67,4 litri de lapte și produse lactate, cu 56 bucăți ouă, cu 9,7 kg zahăr, cu 47,4 kg legume și produse din legume, cu 20,4 kg fructe și produse din fructe etc. De asemenea, gradul de înzestrare cu obiecte de consum de uz îndelungat la 1 000 de locuitori a crescut, în aceeași perioadă, cu peste 40 bucăți aparate de radio, cu peste 58 televizoare, aproape 62 frigidere, peste 32 mașini de spălat rufe și peste 14 autoturisme etc.

Fără îndoială că asupra creșterii indicatorilor privind consumul populației în anul 1980 față de 1975 și-a transmis în întregime efectul doar prima etapă a majorării retribuției, urmînd ca efectul celei de a doua etape, care se încheie la 1 decembrie a.c. să fie resimțit în mod deosebit începînd cu primul an al planului cincinal 1981—1985.

Consecvența politicii partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care pune în centrul preocupărilor și a activității sale omul, ridicarea necontenită a bunăstării sale materiale și spirituale, este ilustrată nu numai de modul în care au fost realizate prevederile de creștere a retribuțiilor în actualul cincinal, dar și de sarcinile preconizate în această direcție prin Programul de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții, adoptat la cel de al XII-lea Congres al Partidului. Astfel, în conformitate cu prevederile acestui program fondul total destinat retribuțiilor va crește cu 43,3 la sută în anul 1985 față de 1980, iar retribuirea medie nominală și retribuirea reală cu 25,1 la sută și respectiv cu 16—18 la sută.

Grigore VILCEANU

Institutul de economie socialistă

Exigențe ale folosirii eficiente a fondurilor fixe

(Urmare din pag. 5)

preocupării pentru calificarea forței de muncă și asigurarea unei mai mari stabilități, în care scop să se utilizeze mai eficient stimulentele materiale și morale create prin aplicarea noului mecanism economico-financiar.

Avînd în vedere că există unele dificultăți și în ceea ce privește aprovizionarea cu materii prime, materiale și piese de schimb, livrarea în timp util a subansamblelor în cadrul procesului de cooperare, și în acest domeniu se impun măsuri sporite, prin încheierea în timp util a contractelor cu furnizorii și precondizionarea unor măsuri de natură să asigure îndeplinirea la timp și condițiuni bune a prevederilor acestora.

Rezerve importante pentru o utilizare mai bună a fondurilor fixe rezultă și prin restrîngerea volumului de reparații accidentale care apar din cauza unor revizii și reparații curente efectuate necorespunzător, a exploatării neglijente a unor prese, mașini de sudat automat, a lipsei unor piese de schimb. Firește, în acest ultim caz piesele de schimb trebuie asigurate de unități specializate, deoarece în cazul întreprinderii „Autobuzul” confecționarea lor este foarte costisitoare, afectînd în mod negativ rentabilitatea.

Sporirea eficienței fondurilor fixe se poate obține și printr-o programare mai judicioasă a activității din secțiile auxiliare sau indirect producătoare, cum sînt cele de întreținere și reparații. Rezerve în utilizarea timpului disponibil există nu nu-

Denumirea utilajului

Linie tehnologică pentru prelucrarea brațelor motor

Linie tehnologică de prelucrare a butucilor

Linie tehnologică de prelucrare a lagărelor

Instalație de acetilenă

Indicele de utilizare extensivă a unor linii tehnologice (1979)

Nr. mașinilor și utilajelor la sfîrșitul anului	Timp disponibil	ore-mașini				Timp efectiv de lucru	Ind. de utilizare a timpului disponibil planificat (%)
		timp disponibil, neutrilizat, din care :					
		Total	Reparații accidentale	Lipsă forță de muncă	Alte cauze		
11	18 661	1 319	360	866	93	17 312	92,93
6	10 350	994	283	567	144	9 356	90,39
7	12 167	835	215	540	80	11 332	93,13
1	7 283	193	193	—	—	7 090	97,34

mai în legătură cu mașinile și utilajele din secțiile de bază, ci și în folosirea unor linii tehnologice de fabricație. În acest sens datele cuprinse în tabelul nr. 5 evidențiază aceste posibilități. Deși indicele de folosire se situează la o valoare ridicată, totuși considerăm că și în acest caz există unele posibilități de sporire a lui în scopul ridicării eficienței întregii activități economice a întreprinderii.

Puncte de vedere

Accelerarea „rodajului organizatoric” — premisă pentru atingerea mai devreme a parametrilor proiectați

CONCEPEREA și construirea unei noi întreprinderi industriale și realizarea în termen a indicatorilor tehnico-economici aprobați reprezintă rezultatul final al unui proces de decizie foarte complex. Este necesar ca microsistemul economic pe care îl constituie noua unitate productivă să intre în lucru cu toate angrenajele sale simultan, să se limiteze ezitățile, staționările și reglajele; este nevoie ca încă din faza de pregătire a investiției să fie pus la punct cadrul de acțiune al viitorului microsistem).

Există reglementări care prevăd ca activitatea premergătoare punerii în funcțiune a noilor obiective și realizării indicatorilor proiectați să se realizeze după un grafic bine stabilit; practica arată însă că în îndeplinirea obligațiilor ce decurg de aici intervin frecvente și, uneori, serioase dereglări, aceasta datorită și faptului că reglementările în cauză, deci și graficele, nu insistă îndeajuns asupra ordonării în timp a desfășurării principalelor activități de conducere și de organizare.

Pregătirea incompletă și tirzie de către unii beneficiari a condițiilor necesare pe tot parcursul derulării investiției se explică atât prin necunoașterea în detaliu a întregului complex de măsuri tehnice și organizatorice specifice ce trebuie luate (cu mult timp înainte de punerea în funcțiune), cât și prin numirea prea tirzie a cadrelor de conducere și de execuție ale noilor obiective, cadre care în anumite cazuri nu au nici experiența necesară. Nu rareori aceasta reprezintă una din cauzele ce duc la nerespectarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor și de atingere a parametrilor proiectați, la construirea unor capacități de producție cu o eficiență economică inferioară celei posibil de realizat.

CONSIDER, de aceea, că trebuie creat cadrul normativ și organizatoric necesar pentru ca:

— beneficiarii de investiții (atât pentru unitățile noi, cât și pentru cele în dezvoltare) să aibă și ei responsabilitate asupra avizării și însușirii documentației tehnico-economice;

— obiectivele noi sau dezvoltările de capacități înscrise în plan să aibă documentația tehnico-economică însușită de beneficiar (și, bineînțeles, avizată și aprobată de cei în drept, conform Decretului Consiliului de Stat nr. 420/1976);

— beneficiarii de investiții să transmită către furnizorii de utilaje documentația tehnică necesară, cu cel pu-

țin un an înainte de execuția acestor utilaje;

— să se aplice efectiv reglementările privind stimularea constructorului, proiectantului, furnizorilor de utilaje și beneficiarului în reducerea costurilor investiției, scurtarea termenelor de dare în funcțiune și realizarea în de-
vans a indicatorilor tehnico-economici;

— cu un devans rațional față de data punerii în funcțiune a investiției, să se poată numi parțial conducerea noii unități și organiza nucleu ale principalelor compartimente din structura acesteia.

Necesitatea unei perioade de rodaj organizatoric rezultă din complexitatea problemelor legate de „nașterea” unei noi unități (capacități), probleme care, depinzând în mare parte de condiții locale și apelând la un sistem de relații foarte diversificate, nu pot fi rezolvate în detaliu și cu gradul necesar de implicare nici de către proiectant, nici de către compartimentele de resort din centrala industrială și ministerul titular al investiției.

PENTRU CREAREA condițiilor optime, necesare realizării înainte de termen a indicatorilor tehnico-economici, beneficiarul de investiții — prin compartimentele înființate încă din perioada premergătoare intrării în funcțiune a capacităților noi de producție — va putea astfel întreprinde, în mod eșalonat, o serie de acțiuni strict necesare, dintre care exemplificăm:

● În domeniul CONDUCERII UNITĂȚII

Prin numirea directorului sau inginerului-șef înainte de punerea în funcțiune a obiectivului se pot asigura participarea și răspunderea beneficiarului la pregătirea investiției, încă din faza de întocmire, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice. Totodată, conducerea unității va putea organiza activitățile din celelalte domenii.

● În domeniul ASIGURĂRII ȘI PREGĂTIRII CADRELOR

Activitatea de selectare, pregătire și asigurare a cadrelor trebuie începută odată cu aprobarea noii investiții. Compartimentul personal-învățământ din centrala coordonatoare, împreună cu directorul (inginerul-șef) și șeful compartimentului personal-învățământ-retribuire al întreprinderii, vor avea de rezolvat:

— stabilirea necesarului de personal muncitor pentru principalele posturi,

meserii și specialități (pe baza comparației cu alte unități, prevederilor din proiectul de organizare, experienței specialiștilor în domeniu);

— recrutarea, după o temeinică verificare (în timp), a cadrelor de conducere și execuție;

— recrutarea — de regulă din județul unde se va construi noua unitate — și înscrierea în școlile de specialitate a 50—55% din totalul muncitorilor necesari;

— pregătirea a 25—30% din totalul muncitorilor prin cursuri de calificare de scurtă durată;

— determinarea principalelor locuri de muncă (în special cele conducătoare) ce condiționează buna funcționare a noilor capacități și stabilirea modului concret de asigurare a muncitorilor deja calificați (cu categorii mari) — 15—20% din total — prin încadrări directe și transferarea de la alte unități similare;

— specializarea și perfecționarea, în unități cu profil asemănător, a muncitorilor ce au fost calificați, a muncitorilor încadrați direct sau transferați de la alte unități în interesul serviciului, precum și a cadrelor TESA — pe o perioadă care să le permită o pregătire la nivelul categoriei lucrărilor de executat. Acestora va trebui să li se asigure, în unitățile respective, posibilitatea de a lucra în aceleași condiții ca și colectivul în sinul căruia efectuează specializarea, trecând prin toate locurile de muncă din profilul lor, participând la diferite ședințe de analiză a producției, la adunările generale ale oamenilor muncii, pentru a-și perfecționa cunoștințele nu numai în profesie, ci și în privința principiilor și practicii autoconducerii muncitorești.

În acțiunea de recrutare pentru școlile profesionale, de calificare la locul de muncă și de încadrare a muncitorilor calificați trebuie avută în vedere corelarea termenelor de încheiere a cursurilor (de calificare, de perfecționare) cu termenele de începere a fazelor premergătoare intrării în funcțiune (montajul utilajelor, rodaj, probe mecanice, probe tehnologice), astfel încât toate aceste categorii de muncitori să poată participa la montajul utilajelor și, în continuare, la probe.

● În domeniul TEHNOLOGIC

Deoarece acțiunea de verificare și control al documentației elaborate de proiectant trebuie începută cu mult înainte de a se trece la montarea utilajelor, colectivul tehnic al noii unități va trebui să analizeze proiectele de execuție (în ce privește: stabilirea ra-

Graficele și organizarea realizării lor

PESTE 2 400 DE CAPACITĂȚI ȘI OBIECTIVE au fost puse în funcțiune, în industrie și agricultură, de la începutul actualului cincinal. O mare parte dintre noile unități au ajuns repede la o maturitate organizatorică pe baza căreia au obținut nivele de producție și de eficiență superioare celor avute în vedere la fundamentarea investiției.

Sînt însă și capacități la care, față de graficele de atingere a indicatorilor tehnico-economici aprobați, se înregistrează întârzieri, uneori destul de mari. Alcătuirea liniilor tehnologice din utilaje nearmonizate între ele ca parametri funcționali, etapizarea sau aminarea completării lor, neasigurarea la timp a necesarului de muncitori cu o pregătire corespunzătoare, dificultăți în procurarea resturilor materiale, insuficienta asistență tehnică din partea cercetării și proiectării pentru însușirea tehnologiilor, uneori chiar și calculul nerealist al indicatorilor — enumerare departe de a epuiza lista cauzelor comune ale acestor întârzieri — sînt toate, pînă la urmă, de domeniul organizării defectuoase în pregătirea și realizarea investiției și în etapa primară de funcționare.

Analize făcute de Inspectoria pentru controlul gospodăririi fondurilor fixe din M.A.C.F. au relevat că nici programele stabilite de ministere pentru remedierea situației nu sînt îndeplinite corespunzător. La jumătatea anului, dintre măsurile scadente, la unități ca laminorul de benzi la cold de la Combinatul siderurgic Galați, întreprinderea mecanică „Ceahlău” Piatra Neamț, întreprinderea mecanică de utilaj chimic București ș.a., mai mult de jumătate nu fuseseră realizate integral; iar întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, întreprinderea de tractoare Brașov, Combinatul de îngrășăminte chimice Piatra Neamț, Combinatul petrochimic Pitești ș.a. erau în restanță cu finalizarea măsurilor stabilite în vederea atingerii parametrilor proiectați. Ceea ce demonstrează o dată mai mult că la nivel de minister, centrală, întreprindere nu e suficient să se determine ce e de făcut și în ce termen, ci trebuie și să se organizeze pînă la detaliu acțiunea.

țională a fluxurilor tehnologice, respectiv a numărului de utilaje și a amplasării lor, în funcție de normele existente, gradul de cooperare, tehnologiile adoptate: normele de protecția muncii; circulația materiilor prime, materialelor și semifabricatelor, amplasarea sectoarelor de deservire ș.a.: asigurarea documentației tehnice complete, necesare începerii fabricației noilor produse; stabilirea indicatorilor tehnico-economici pentru toate capacitățile de producție și de deservire) — și, împreună cu specialiștii din compartimentul tehnic al centralei, din institutele de profil și uzine cu experiență, să completeze sau să îmbunătățească (unde e cazul) soluțiile tehnico-organizatorice adoptate inițial.

Compartimentul tehnic va trebui să asigure pregătirea tehnologică a produselor și a condițiilor de începere a fabricației și să întocmească (cu cel puțin 12 luni înainte de punerea în funcțiune) nomenclatorul pieselor de schimb pentru utilaje (avînd la bază și datele din proiectele de execuție). Astfel, el are sarcina să asigure: împreună cu compartimentul investiții — temele pentru cererile de ofertă și fișele tehnice pentru utilajele din import, documentația de montaj pentru diferite utilaje, documentația de execuție pentru inventatorul tehnologic și gospodăresc (dotările); împreună cu compartimentul mecano-energetic — instrucțiunile de punere în funcțiune, exploatare, întreținere și reparare a utilajelor, releveele pentru principalele piese de schimb; împreună cu compartimentul organizarea producției, muncii, protecția muncii — instrucțiunile și normele de protecția muncii, cele de control și de desfășurare a procesului de producție; împreună cu compartimentul aprovizionare-desfacere — cataloagele și prospectele cuprinzînd caracteristicile și performanțele produselor ce vor fi fabricate.

● În domeniul FINANCIAR-CONTABIL

Este necesar să se realizeze permanent evidența contabilă și statistică, prin înregistrarea riguroasă a tuturor cheltuielilor de investiții, pe principa-

lele capitole ale devizului general — la pozițiile construcției, instalații electrice, termice, de apă, utilaje, dotări, a cheltuielilor pe structuri, precum și finanțarea și decontarea cheltuielilor pentru lucrările de investiții. Necesarul de mijloace circulante ar trebui determinat în anul anterior punerii în funcțiune, iar deschiderea contului de decontare industrială — cu 3—4 luni înainte de intrarea în funcțiune a capacităților de producție.

● În domeniul ORGANIZĂRII PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

Colectivul de bază al noii unități trebuie să analizeze cu multă răspundere capitolul de organizare, conducere și sistem informațional din proiect, urmărind în ce măsură institutul de proiectare a folosit cele mai avantajoase forme și metode de organizare rațională a producției și a muncii. În diferitele etape premergătoare intrării în funcțiune, compartimentul de organizare va trebui să rezolve: definirea organigramei și a necesarului de personal muncitor, mergînd, în detalierea activităților, pînă la nivelul locurilor de muncă; întocmirea regulamentului de organizare și funcționare, a fișelor posturilor și a regulamentului de ordine interioară; elaborarea normativelor și normelor de muncă și pregătirea condițiilor necesare introducerii lucrului în acord; organizarea rațională a locurilor de muncă, stabilirea formațiilor de lucru, a sarcinilor și atribuțiilor pentru întreg personalul muncitor; pregătirea instrucțiunilor de protecția muncii, pentru a fi afișate la locurile de muncă; proiectarea (împreună cu specialiștii centralei și ai proiectantului) și implementarea sistemului informațional al unității, stabilind de la început, în mod unitar, formalistica necesară ș.a.

● În domeniul COMERCIAL

Compartimentului de aprovizionare-desfacere îi revin, de asemenea, sarcini importante, premergătoare începerii producției: elaborarea planului de aprovizionare cu materiale și S.D.V.-uri și încheierea contractelor cu furnizorii, astfel încît principalele

materiale să fie asigurate în magazinele unității înaintea probelor tehnologice; difuzarea la ministere, institutele de proiectări și la principalii consumatori, cu cel puțin un an înainte de intrarea în funcțiune, a prospectelor produselor ce vor fi fabricate, dacă e posibil și a mostrelor; urmărirea prospectării pieței externe, pentru determinarea posibilităților efective de desfacere a produselor la export; încheierea contractelor economice de desfacere a produselor, pe bază de balanțe și comenzi, în anul anterior punerii în funcțiune; lansarea comenzilor de piese de schimb la unitățile furnizoare, cu cel puțin un an înainte de punerea în funcțiune, astfel încît cu 1—2 luni înainte de începerea probelor mecanice să existe în unitate un stoc minim necesar.

● În domeniul PRODUCȚIEI ȘI MECANO-ENERGETIC

Asigurarea de la început a unei exploatari raționale și continue a utilajelor noii unități impune organizarea strictă a fluxului de predare de către compartimentul investiții la constructor a utilajelor la montaj, de preluare a lor de către compartimentul mecano-energetic și predare (cu număr de inventar) la sectoarele productive, precum și darea în primire, cu proces-verbal, a utilajelor către muncitorii care urmează să lucreze de acestea; afișarea la fiecare utilaj, cu cel puțin o lună înainte de probele tehnologice, a instrucțiunilor de exploatare (cuprinzînd și regimurile de lucru admise), de protecția muncii și tehnica securității; existența în sectoarele de producție, cu cel puțin 1—2 luni înainte de probele tehnologice, a documentației tehnice de execuție, a S.D.V.-urilor și A.M.C.-urilor necesare.

EXISTĂ la ora actuală, în fiecare ramură industrială, obiective de investiții care n-au intrat în funcțiune la termen, capacități și întreprinderi noi care nu se încadrează în graficul de atingere a parametrilor proiectați. Analizînd, la fiecare dintre ele, cauzele întârzierii — care determină pagube însemnate pentru economia națională, frînînd ritmul de creștere a producției industriale și a venitului național, creînd dificultăți în cascadă pentru ramurile și unitățile cărora le sînt destinate produsele lor, limitînd posibilitățile de export — vom identifica neapărat, printre aceste cauze, și neîndeplinirea (sau îndeplinirea necorespunzătoare) a uneia sau mai multora dintre sarcinile ce trebuiau rezolvate înaintea începerii producției. Realizarea investiției și exploatarea ei, în cazul capacităților de producție, nu sînt faze separate total prin momentul punerii în funcțiune, ci se întrepătrund. „Rodajul organizatoric” la care ne-am referit în cele de mai sus presupune, de bună seamă, o cheltuială, legată de funcționarea unui aparat restrîns. Dar o cheltuială **indispensabilă** — și care va fi înzecit și insuțit compensată prin realizarea producției, încă din primele zile, la parametri cantitativi, tehnici și economici cît mai apropiați de cei avuți în vedere la fundamentarea investiției.

Aurel CRISTEA
Focșani

Conceptul de raționalitate în utilizarea resurselor de forță de muncă (I)

A ASIGURAREA economiei noastre naționale cu cadre calificate și într-o configurație profesională diversificată constituie una din preocupările fundamentale ale Partidului Comunist Român și statului socialist. Este pe deplin confirmată de viața convingerea că dezvoltarea economico-socială rapidă depinde în mod hotărâtor de factorul uman, de calitatea și competența sa.

În domeniul resurselor de muncă, una din trăsăturile definitorii ale superiorității socialismului o reprezintă lichidarea șomajului ca fenomen social, capacitatea noii orânduiri de a oferi celor apti de muncă posibilitatea integrării lor într-o activitate socialmente utilă. Este o realitate a vieții noastre de toate zilele faptul că odată cu absolvirea de către tineri a diferitelor trepte de școlarizare se asigură și locurile de muncă corespunzătoare. Și această realitate capătă o semnificație deosebită în condițiile în care în capitalism șomajul a devenit de mult un fenomen cronic, iar categoria de angajat temporar, adică concediabil în orice moment, cunoaște dimensiuni tot mai mari.

Societatea noastră socialistă este interesată nu numai în simpla ocupare în producția socială a celor apti de muncă, ci urmărește și utilizarea rațională a forței de muncă. În actuala etapă, în care se accentuează latura intensivă a dezvoltării, utilizarea cit mai eficientă a forței de muncă dobândește o însemnătate majoră. În esență, această raționalitate presupune obținerea unor rezultate (efecte utile) economico-sociale mereu sporite, de către fiecare lucrător, față de eforturile făcute, iar caracterului diversificat al activității din economie îi corespund forme multiple de exteriorizare a efectului obținut.

Valorificarea în interesul dezvoltării a întregului potențial de muncă

UTILIZAREA RAȚIONALĂ a resurselor de muncă implică o amplă activitate ce vizează simultan laturile extensivă și intensivă, aspectele cantitative, precum și pe cele de ordin calitativ, obligând la acțiuni concrete, la intervenții operative și prompte din partea fiecărui colectiv.

Urmărind, pentru început, latura extensivă, se impune menționat că, pe măsura dezvoltării, pe ansamblul economiei și în cadrul multor ramuri ale acesteia s-a înregistrat sporirea continuă a populației ocupate, prin cuprinderea în procesul muncii a noi și noi contingente de lucrători, care au asigurat acoperirea necesităților de forță de muncă ale reproductivității largite. Față de anul 1950, în anul 1978, populația ocupată a atins nivelul de: 123% pe total economie, 344% în industrie, 495% în construcții, 54% în agricultură, 276% în transporturi, 355% în telecomunicații, 300% în domeniul circulației mărfuri-

lor, 685% în gospodăria comunală, de locuințe și alte prestări de servicii ne-productive, 218% în învățământ, cultură și artă, 499% în știință și deservirea științifică, 304% în ocrotirea sănătății, asistență socială și cultură fizică, 45% în administrația de stat etc. La sfârșitul anului 1979, totalul populației ocupate în economia națională era de 10 320 mii persoane, din care 69% în industrie și în celelalte ramuri neagricole; conform prevederilor, la sfârșitul cincinalului 1981—1985 populația ocupată în economie va fi 11,4 milioane persoane.

Este de remarcat că afirmarea învățămîntului ca factor principal de instruire și educare a tinerei generații își găsește reflectare în pregătirea unui număr însemnat de cadre calificate; numai în anul 1979 au fost pregătiți 400 000 muncitori și peste 35 mii ingineri, economiști, cadre didactice, medicale și de altă specialitate.

Desigur, referindu-ne la aspectul extensiv al potențialului de forță de muncă, nu se poate face abstracție de limita fizică obiectivă a factorului populație, care, la un moment dat, are un anumit volum și o anumită structură pe grupe de vîrstă și pe sexe. Cert este, însă, că există încă rezerve de resurse de muncă, cum sînt de exemplu, populația casnică, mai ales în mediul rural, și o parte a tineretului apt de muncă, dar neincadrat, ce pot și trebuie să fie atrase în activități sociale utile. Un rol important revine în această privință consiliilor populare, care, în procesul dezvoltării fiecărei zone teritoriale a țării, au datoria să contribuie la atragerea surselor locale de muncă în diferite activități utile.

În acest context se evidențiază caracterul științific al politicii partidului de dezvoltare complexă a economiei fiecărui județ; caracterului multiplu al necesităților populației îi corespunde firesc și o diversitate de activități, de ramuri economice, în cadrul cărora industria va îndeplini și în continuare rolul hotărâtor. O asemenea orientare favorizează atragerea în circuitul economic și valorificarea superioară atât a bogățiilor naturale, cit și a resurselor de muncă locale. Efectul economic poate fi mai ridicat dacă ținem seama că, în același timp, se diminuează mult mișcarea migratorie a populației ocupate dintr-un județ în altul și chiar în interiorul județului, de la o localitate la alta. Se creează astfel una din condițiile utilizării raționale a forței de muncă, a intensificării influenței acesteia asupra dezvoltării economico-sociale rapide. Fără a subestima importanța factorului intensiv, considerăm că în etapa pe care România socialistă o parcurge în prezent acest prim aspect extensiv al utilizării resurselor de muncă prezintă încă importanță, mai ales pentru acele județe și localități care au un grad mai redus de dezvoltare industrială și unde, potrivit hotărârilor Congresului al XII-lea al P.C.R., orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, ritmurile dezvoltării economice urmează să fie mai rapide. Un important rol în

valorificarea economică a întregului potențial de muncă local revine industriei mici și artizanale din comune și orașe care, pe lângă o contribuție deloc neglijabilă la satisfacerea cerințelor de produse și de servicii ale populației, va realiza, printr-o amplă și diversificată rețea de unități mici, inclusiv prin munca la domiciliu, o cit mai bună utilizare a resurselor de muncă existente în comune și orașe.

Valorificarea deplină a potențialului de muncă nu se rezumă la cele de mai sus; simpla încadrare în diferite activități utile a persoanelor apte de muncă nu epuizează conținutul procesului menționat. Problema care se ridică în continuare este realizarea unui asemenea nivel al activității, încît să se asigure o cit mai bună utilizare a capacității de muncă, a aptitudinilor și deprinderilor fiecăruia. Credem că există aici două laturi ale unuia și a aceluiași proces, și anume: a) cantitativă, care presupune, în primul rînd, un grad ridicat de ocupare, încît timpul de lucru maxim posibil să devină, tot mai mult, timp efectiv lucrat și în al doilea rînd, asigurarea pe tot parcursul timpului de lucru a unei intensități normale a muncii; b) o latură calitativă care implică o dată cu creșterea continuă a nivelului profesional al forței de muncă utilizarea acesteia în deplin consens cu nivelul și specificul pregătirii sale.

Trebuie precizat că, deși masa covârșitoare a oamenilor muncesc pe măsura capacităților lor, în unele locuri este prezent și fenomenul de subutilizare a resurselor de muncă, și din diferite cauze, capacitatea de muncă a unor lucrători este fructificată doar parțial. Astfel, se întîlnesc destule cazuri de folosire incompletă a timpului de lucru, în care absențele nemotivate, precum și întreruperile nejustificate ale activității au o pondere deloc neglijabilă, provocînd dereglări în lanț ale procesului de producție. În cadrul unităților economice, în secții și ateliere, sînt frecvente deplasările unor lucrători dintr-un loc în altul, determinate nu numai de aprovizionarea defectuoasă a locurilor de muncă, dar și de solicitarea de către verigile superioare a unui număr exagerat de situații, de multe ori inutile. Pentru evitarea unor asemenea dereglări credem că ar fi oportun ca, la nivelul întreprinderilor, să se stabilească un anumit interval de timp în care să fie solicitate și, respectiv, să fie întocmite și predate situații, documentații etc., ceea ce ar înrîuri pozitiv procesul de producție.

Aprecierea de însemnătate deosebită făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, atunci cînd spunea că dacă s-ar asigura funcționarea deplină a capacităților existente la toate instalațiile, utilajele și mașinile, s-ar putea realiza producția prevăzută fără nici o altă investiție, fără nici o nouă capacitate pusă în funcțiune, se referă evident și la modul cum este utilizată forța de muncă de-

Constantin ENACHE

(Continuare în pag. 24)

SOLUȚII ȘI TENDINȚE NOI ÎN ECONOMISIREA MATERIALELOR

UNUL din cele mai conservatoare domenii se dovedește a fi acela al materialelor. Această situație pare însă că nu mai poate să dureze dacă ținem seama că o serie de materiale (cupru, cobalt, plumb, zinc, cositor, argint etc.) și-au mărit de 5—10 ori prețurile la fiecare 10 ani, datorită fie tendinței de epuizare a resurselor și necesității folosirii unor tehnologii mai costisitoare de exploatare (submarine, antarctice etc.), fie vulnerabilității aprovizionării datorată unor situații conjuncturale. De asemenea, creșterea prețurilor materialelor a fost influențată și de actuala situație energetică pe plan mondial.

Viitorul va apela tot mai mult la tehnologii „neconvenționale“

FĂRĂ a mai insista asupra necesității și importanței problemei economiei de materiale, în cele ce urmează vom urmări tendințele în utilizarea rațională a acestora. Soluțiile vizează atât performanțele produselor cât și tehnologia de realizare a acestora, cu implicații directe în întreaga activitate de concepție, în special în ceea ce privește alegerea unor noi metode de calcul și stabilirea de criterii care să determine noi forme constructive.

În deceniile imediat următoare, în construcția de mașini, materialele metalice vor deține încă, fără îndoială, un rol preponderent; dintre acestea se apreciază că oțelul va ocupa circa 80—90%, lărgindu-și domeniul de utilizare. Deși nu este de așteptat ca până la sfârșitul secolului să apară dificultăți în aprovizionarea cu materialele prime necesare elaborării oțelurilor (fier și cărbune), toluși pot să apară situații critice pentru anumite elemente de aliere (zirconiu, niobiu, molibden, tungsten și altele) necesare pentru producerea unor categorii de oțeluri speciale. Pe de altă parte, scăderea conținutului de metal în minereu (în special la cupru, cositor, zinc) va ridica probleme pentru unele categorii de metale și aliaje utilizate astăzi în ramura electrotehnicii și electronicii.

Aceste considerente precum și rațiuni de ordin economic fac să crească ponderea înlocuitorilor (materiale plastice, ceramice) și a materialelor noi cum sînt materialele compozite (materiale întărite cu particule sau fibre). Pe aceeași linie se înscrie și intensificarea preocupărilor în găsirea unor noi forme de acoperire (metalice sau nemetalice) ale materialelor ferose, știind că în prezent pînă la 30% din producția mondială de materiale feroase este destinată înlocuirii pieselor atacate prin coroziune. De asemenea, în dezvoltarea materialelor noi se urmărește și realizarea unor materiale cu structuri polifazate, asemănătoare materialelor biologice, cu constituenți specializați pentru îndeplinirea de funcții specializate.

Pe lângă preocupările pentru dezvoltarea de materiale noi, efecte economice importante se pot obține printr-o utilizare mai bună a materialelor disponibile în prezent, în condițiile evoluției tehnologiilor actuale cât și a apariției de noi tehnologii, care urmăresc — pe linia economisirii materialului — creșterea gradului de utilizare al acestuia prin eliminarea, reducerea și reciclarea sau valorificarea mai economică a deșeurilor. Va trece astfel pe un prim plan al activității de cercetare găsirea unor tehnologii care să nu mai producă deșeuri. Iată câteva din direcțiile preocupărilor prioritare în acest sens. Prelucrarea materialului prin croire (tăiere) este cea mai costisitoare operație, cheltuielile aferente depășind de câteva ori valoarea materialului primar, iar la prelucrările prin așchiere pierderile de material se ridică la 50% din totalul pierderilor prelucrării. Datorită acestei situații, tehnologiile de „precizie“ (turnarea de precizie, deformarea plastică la cald și rece, sinterizarea etc.) se vor impune și își vor sporii ponderea. Aceste tehnologii vor asigura creșterea spre 100% a coeficientului de utilizare a materialului și eliminarea totală a rebuturilor. Reducerea deșeurilor va fi o consecință a sporirii ponderii tehnologiilor de finisare (rectificări, acoperiri etc.) în detrimentul celor de degroșare. Operațiile de tipul rectificării se vor perfecționa în sensul creșterii preciziei și productivității în funcție de calitatea stratului superficial al pieselor de prelucrat. Aceste progrese vor fi facilitate și prin dezvoltarea unor tehnologii adiacente (ex. climatizare) astăzi insuficient luate în considerare.

Dezvoltarea surselor de energie concentrată (laser, plasmă etc.), apariția unor domenii de interferență (electrochimia, biochimia etc.), progresele realizate în fizica corpului solid vor genera noi tehnologii de prelucrare a materialelor. Tehnologiile denumite astăzi „neconvenționale“ (electroeroziunea, electrochimia, tehnica prelucrării cu laser) se așteaptă să capete o amploare de pînă la 50 ori în următoarele două decenii. Aceste tehnologii funcționează aproape fără a produce deșeuri, asigurînd totodată un înalt grad de recuperare a „căderilor“ de materiale bogate în elemente deficitare.

Considerînd cercetările actuale, tehnologia de elaborare a materialelor ceramice pentru utilizarea lor în domenii de vîrf, cum ar fi industria electronică, va avansa către realizarea unor materiale cu impurități controlate, cu rezistențe și maleabilități apropiate de cele ale metalelor, utilizînd tehnici de control la scară atomică.

În ceea ce privește economia de materiale sub aspectul economiei de combustibil, aceasta va putea fi stimulată și de apariția materialelor și tehnologiilor endotermice care asigură absorbția căldurii degajată ca produs secundar din alte procese tehnologice cu care să formeze cupluri tehnologice în măsură să permită exploatarea economică a resurselor energetice.

Extinderea tehnicilor de control automat și control continuu pe liniile tehnologice automatizate va conduce la creșterea calității fabricației cu implicații atât asupra scăderii rebuturilor cât și asupra duratei de viață a utilajului prelucrător, caz în care se obțin economii de materiale sub forma pieselor de schimb.

Preocupările pentru ridicarea calității produselor, încă din fazele de concepție, vor conduce la creșterea fiabilității acestora și, implicit, la economii de materiale în activitatea de întreținere și reparații. Pe de altă parte și această activitate urmează să se orienteze în mai mare măsură spre tehnologiile de întreținere preventivă și spre extinderea procedeelelor de reconducție. Se va intensifica punerea la punct de noi procedee de regenerare a unor materiale auxiliare (uleiuri, lichide de răcire, spălare etc.) sau deșeuri (de exemplu, tînder provenit din prelucrările în sectoare calde pentru utilizarea ulterioară prin sinterizare etc.) care vor putea fi reintroduse în circuitul tehnologic.

Proiectarea produsului — sursă de economii de materiale

FIE CĂ este vorba de înlocuirea unor materiale scumpe sau cu greutate specifică ridicată, de optimizarea cantităților de materiale integrate în produs, activitatea de concepție are ca obiectiv principal și atingerea unei eficacități economice din ce în ce mai mari. Tendințele ce se manifestă în proiectarea rațională a produselor sînt dominate de alegerea corectă a materialului și conceperea formei pe baza unor criterii riguroase de calcul.

În general, la alegerea materialelor pentru anumite utilizări proiectantul ține seama în mai mare măsură de criteriile legate de condițiile tehnice de funcționare decît de condițiile economice legate de costuri. Acest fenomen este generat de multe ori și de lipsa posibilității de acces la date referitoare la indicatori valorici specifici, în cadrul unei bănci de date, dar la Institutul Central pentru Construcții de Mașini există în prezent preocupări pentru găsirea de soluții în acest sens.

Direcțiile de dezvoltare ale metodelor de calcul sînt în strînsă legătură cu metode experimentale, care, în multe cazuri, constituie un mijloc prețios de rezolvare a unor probleme de rezistență a unor piese, încă insuficient folosit. De multe ori, datele existente privind avariile în exploatare nu sînt prelucrate suficient și nu ajung printr-un sistem organizat în mina proiectantului. Or, acest lucru este foarte necesar, deoarece economiile de materiale se vor putea obține prin optimizarea coeficienților de siguranță. Deși calculele în domeniul elasto-plastic au scos la iveală rezerve suplimentare de

**A. BANESCU
D. RADULIAN**

(Continuare în pag. 24)

„SINDICATELE muncitorești să fie puse în afara legii”. Legile salariului minim „sînt o crimă economică și socială și ele trebuie înlăturate”. Sistemul de „securitate socială” și în special al ajutoarelor de șomaj „este retrograd” și „periculos” etc., etc. Acestea nu reprezintă citate extrase din filele dramaticelor înclăstări de clasă din trecutul capitalismului. Oricît ar părea de șocant, asemenea afirmații, și multe altele de acest fel, pline de incrințenare împotriva unor cuceriri dobîndite de proletariatul din țările capitaliste dezvoltate în urma unor grele lupte, aparțin unor foarte cunoscute economiști – ca G. Haberler, M. Feldstein, K. Brunner, J. J. Rosa, W. Fellner, R. Carson ș.a. Ele pun în lumină adevărata dimensiune morală a unei societăți ce se autoproclamă – în mod fals și apologetic – drept „apărătoare a drepturilor omului”.

O asemenea situație nu este în premieră. În general, perioadele de criză care marchează etapele evoluției istorice a societății capitaliste constituie perioade de ascuțire a luptelor de clasă, de polarizare a confruntărilor ideologice. Este fenomenul caracteristic și actualei etape a crizei sistemului capitalist, în care frontul dreptei a lansat un atac ideologic deschis, violent împotriva clasei muncitoare și a principalelor ei cuceriri – dreptul la organizare sindicală, la grevă, la salariu minim, la asigurări sociale etc. Obiectivul acestei ofensive îl constituie acreditarea ideii că tocmai clasa muncitoare, tocmai aceste cuceriri ale ei, ar constitui cauza tot mai complexelor și acutelor probleme cu care capitalismul contemporan este confruntat – inflația, șomajul, reducerea ritmurilor de creștere etc.

Ignorînd răspunderea societății burgheze pentru mizeria materială și morală pe

Ofensiva „noii drepte” asupra cuceririlor clasei muncitoare

care a sortit-o atîtor milioane de oameni¹⁾, reprezentanți ai dreptei ca Martin Feldstein, C. Campbelle, K. Brunner ș.a., încearcă să convingă că, vezi bine, sistemul ajutoarelor de șomaj și al tuturor celorlalte forme de securitate socială „prin impactul său asupra forței de muncă și formării de capital, este un inamic al creșterii economice”²⁾; este implicit factor de frînare al creșterii posibilităților de ocupare a forței de muncă și creșterii nivelului de trai.

În ce ar consta „impactul” amintit? În primul rînd – consideră economiștii dreptei³⁾ – în reducerea posibilităților de acumulare. Ei afirmă că sporirea volumului resurselor destinate fondurilor de securitate socială (respectiv consumului), obținute prin sistemul de impozite, ar diminuea cuantumul profiturilor, implicit resursele de investiții ale businessului. O afir-

mație a cărei falsitate devine evidentă de la primul contact cu realitatea, reflectată de chiar statistica burgheză. Astfel, dacă în 1960 ponderea impozitelor asupra profiturilor corporațiilor în totalul veniturilor bugetului S.U.A. era de 23,2%, în 1970 scade la 16,9%, în 1978 la 14,9%, iar în 1979 la 14,1%, rata profiturilor (rămase după plata impozitelor) a cunoscut o continuă creștere și în mod corespunzător, investițiile businessului (exclusiv din sectorul agriculturii) în noi obiective și echipamente au cunoscut o evoluție ascendentă: de la o creștere de 65,8% în perioada 1950–1959, la 105% între 1960–1969 și 113% între 1970–1979*.

Reducerea ritmului creșterii și eficienței producției sociale în raport cu posibilitățile pe care nivelul de dezvoltare a forțelor de producție l-ar putea asigura – reducere reală și tot mai îngrijorătoare – își are originea nu în lărgirea cuantumului acestor așa-numite „plăți de transfer”, ci în incapacitatea capitalismului monopolist de stat de a asigura utilizarea eficientă a resurselor, echilibrul dinamic al economiei. Dar politici „plăților de transfer” – al cărui principal obiectiv îl constituie atenuarea tensiunilor sociale și cultivarea iluziei neutralității și democratismului puterii de stat – îi este imputată de către ideologii dreptei și extinderea șomajului ca și inflația.

„Plățile de transfer” – scria astfel K. Brunner – fac să crească rata normală a șomajului, au un efect de dezincitare la muncă⁴⁾. „Sistemul actual al ajutoarelor de șomaj și nivelul înalt al salariilor, afirmă și M.S. Feldstein, incurajează (cică)

FIȘE

IDEI CONTEMPORANE

PROCESE REVOLUționARE ÎN ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ ȘI DEZVOLTAREA SOCIEȚĂȚII

EDITURA POLITICĂ

● Continuînd o acțiune inițiată cu mai mult timp în urmă – reunirea, între copertele aceleiași volum, a diverse studii axate pe probleme de actualitate ale revoluției științifice și tehnice, ale efectelor acesteia în planul dezvoltării sociale – Editura Politică a lansat recent în colecția „Idei contemporane”

lucrarea „PROCESE REVOLUționARE ÎN ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ ȘI DEZVOLTAREA SOCIEȚĂȚII”. Domeniile abordate în cele peste douăzeci de studii purtînd semnături prestigioase sînt extrem de diverse: fizică, biologie, teoria cunoașterii, prognoză, astronomie, informatică, chimie, psihologie, medicină, mecanică, antropologie, știința conducerii etc. Această paletă largă de probleme, la care se adaugă consistența investigațiilor întreprinse, preocuparea autorilor de a releva cele mai noi cunoștințe ce au survenit în fiecare domeniu, demonstrează convingător atît dimensiunile și implicațiile de largă anvergură ale progresului tehnico-științific contemporan cît și interdependențele profunde ce se stabilesc între diferitele compartimente ale cunoașterii științifice.

Aprovizionare

● Aprovizionarea tehnico-materială reprezintă punctul cel mai sensibil în activitatea de investiții. Problemele care survin în acest domeniu – amplificate și

de criza energetică și de materii prime – pot fi rezolvate, într-o anumită măsură, desigur, apreciază Jaroslav Fridmuc în articolul „Dodavatelsko – adberatel'ske vztahy a planovite riadenie investicneho procesu” (Aprovizionarea tehnico-materială și conducerea planificată a procesului de investiții), publicat în numărul 8/1980 al revistei cehoslovace EKONOMIKY ČASOPIS, prin acționarea unor pirghii ale sistemului de planificare.

Printre acțiunile menite să înlătore o serie de deficiențe care, prin însăși natura lor, afectează procesul de dezvoltare al economiei, F.J. notează: lărgirea orizontului de timp în planificarea activității de investiții-construcții; stabilirea, prin plan, a unei mai bune corelări între termenii de realizare a construcțiilor la noile obiective și cele de livrare și montare a utilajului tehnologic; stabilirea unui sistem mai nuanțat de stimulente și sancțiuni pentru respectarea – sau nerespectarea – termenilor de livrare a utilajelor și de execuție a obiectivelor.

Populație și economie

● Urmărind să găsească un răspuns implicațiilor subutilizării forței de muncă care afectează, în prezent, o serie de țări în curs de dezvoltare, trei cercetători brazilieni – I.L. Petrucești, M.H. Rato și S.L. Braganca – au realizat o aplicație a modelului Bachue la populația Braziliei. Concluziile acestei aplicații sînt expuse în articolul „Les conséquences socio-économiques d'une baisse de la fécondité” prezentat în numărul din septembrie-octombrie al publicației „REVUE INTERNATIONALE DU TRAVAIL”. Ipoteza de lucru care a fost luată în calcul la realizarea modelului respectiv o constituie prezumtiva legătură directă ce există între rata de creștere a populației și nivelul de ocupare a acesteia (variabila utilizată, diminuarea pînă la nivel unitar, a ratei de creștere a fost, la rîndul său, proiectată în două subsisteme: cel economic, incluzînd variabilele cerere finală și producție, forță de muncă, venituri și re-

aminarea excesivă a reluării muncii, face să crească nivelul șomajului ciclic și sezonier, iar ocuparea temporară să devină un fapt obișnuit". Iată, deci, că în această concepție șomajul ar fi preponderent voluntar. El ar exista pentru că... muncitorii nu vor să muncească. O mai „radicală” justificare a sistemului capitalist probabil că nu se putea imagina. Faptul că ajutorul de șomaj se acordă pe timp limitat și se sistează în cazul în care beneficiarul lui refuză ofertele de muncă ce-i sunt făcute nu este, desigur, observat de ideologii drepte; după cum nu este „observat” nici faptul că, așa cum demonstrează înseși statisticile oficiale, numărul ofertelor de serviciu a fost în ultimii 10-15 ani, de 2 pînă la 8 ori mai mic decît numărul cererilor de serviciu. În asemenea condiții, după cum pe bună dreptate remarca J. C. Vassal, a susține teza șomajului voluntar înseamnă a da dovadă de un „umor negru”⁴⁾.

În dorința de a depăși, exclusiv pe seama maselor muncitoare, fenomenele de criză — fenomene generate în ansamblu de incompatibilitatea dintre cerințele realizării echilibrului dinamic al economiei și funcția dereglantă a marilor monopoluri — ideologii drepte impută îngrijorătoare dimensiuni ale șomajului și inflației nu numai sistemului de „securitate socială” ci și „legislației salariului minim” ca și „nivelului înalt al salariilor”. În opinia lui M. Feldstein, G. Haberler, W. Fellner ș.a. legile „salariului minim” ar bloca angajarea de către capital a tinerilor și populației de culoare ca urmare a faptului că productivitatea lor marginală ar fi sub nivelul salariului minim; afirmație, evident, nedemonstrată factologic, dar care este invocată pentru a susține că

aceste legi „sînt o crimă economică și socială și ca atare trebuie înlăturate”⁵⁾. În ceea ce privește „nivelul înalt al salariilor”, acesta — alături de „plățile de transfer” și salariul minim — ar constitui pasă-mi-te principala cauză a inflației. Iar principalul vinovat al nivelului înalt al salariilor și respectiv inflației ar fi sindicatele muncitorești.

„Una din principalele cauze ale stagflației — scria, astfel, G. Haberler — o constituie puterea sindicatelor de a impune o creștere a salariilor cu mult peste nivelul compatibil cu stabilitatea prețurilor”, adică, cum precizează Weintraub Sidney, „o creștere mai rapidă decît a productivității muncii”⁶⁾. Este adevărat că o creștere a salariului real mai rapidă decît a productivității muncii ar genera inflație. Dar realitatea faptelor infirmă puternic afirmațiile menționate. În S.U.A., spre exemplu, unde mai insistent ca oriunde se invocă nivelul înalt al salariilor drept cauză a inflației, conform statisticii Ministerului Muncii în perioada 1967-1978 salariul mediu real brut săptămînal în sectorul privat (exclusiv agricultura) a crescut cu 2,4%, în timp ce productivitatea muncii cu 16,5%, adică de aproape 7 ori mai mult⁷⁾. Să mai notăm ideea potrivit căreia, cîcă, s-ar plăti „un foarte ridicat preț pentru progresul mișcării sindicale... cea mai dificilă problemă, dar de o importanță crucială, este cum să se restringă puterea sindicatelor”. (G. Haberler). Se vrea însă și mai mult: „sindicatelor să fie puse în afara legii” (Robert B. Corson).

Ofensiva ideologică împotriva clasei muncitoare, a cuceririlor ei, constituie o expresie a neputinței societății capitaliste în fața consecințelor necontrolabile ale

mecanismului monopolist-statal de misurare a economiei. Ea reprezintă una din manifestările semnificative ale tot mai profunde crize a sistemului capitalist.

Ion CALAGIU

4) Pentru cei 18-20 milioane de șomeri oficial înregistrați în țările capitaliste dezvoltate — cit și pentru cei pe care aceștia și au în întreținere — ajutorul de șomaj reprezintă principala sursă de existență; pentru zeci de milioane de persoane ce trăiesc în sărăcie — adică cu venituri sub minimul necesar de existență, oficial determinat — ajutorul social sub forma asistenței medicale, alimentare, pensîilor sociale etc., constituie o necesitate a însăși supraviețuirii fizice. Chiar și după datele statisticii oficiale, în Statele Unite peste 26 milioane persoane trăiesc în sărăcie (vezi Statistical Abstract of the United States, 1976, p. 432).

5) Vezi Journal of Economic Literature, march, 1979, p. 88.

6) Vezi, de exemplu, M.S. Feldstein, Tax Incentives, Corporate Saving and Capital Accumulation in U.S. In: Journal of Public Economics, nr. II 1979, p. 159-171; M.S. Feldstein, Social Security, Induced Retirement and Aggregate Capital Accumulation, In: Journal of Political Economy, 1974, p. 905-926.

7) Cf. Economic Report of the President, 1979, Washington, 1979, p. 235, 264-265.

8) Karl Brunner, The Commitment to Permanent Inflation. In: Social Science and Modern Society, vol. 16, nr. 5, 1979, p. 6-7.

9) J.C. Vassal, Mythes et réalités sur le chômage, Problemes Economiques, nr. 1578, 26 apr. 1978, p. 3.

10) G. Haberler, loc. cit. p. 257.

11) Weintraub Sidney, Capitalism, Inflation and Unemployment. Citat după: Journal of Economic Literature, nr. 4, 1978, p. 1459.

12) Diferența a constituit sursa creșterii profiturilor, în primul rînd a profiturilor marilor monopoluri, care, avînd controlul asupra piețelor de aprovizionare și asupra piețelor de desfacere (implicit asupra costurilor și prețurilor) folosește deliberat creșterea inflaționistă a prețurilor ca instrument de reducere a ponderii salariilor în prețul de desfacere, în beneficiul creșterii profiturilor. Tocmai ca urmare a unei asemenea politici, volumul profiturilor corporațiilor americane a crescut în aceeași perioadă — 1967-1978 — cu peste 144% (vezi calcule Monthly Labor Review, Mars, 1979 p. 17; Economic Report of the President, jan. 1979).

partția acestora, pe de o parte, iar pe de altă parte, subsistemul demografic care a inclus, ca indicatori, mortalitatea, fecunditatea, migrația și nivelul de instruire). Ce concluzii se pot desprinde pe baza corelațiilor stabilite între acești indicatori? După cum arată autorii studiului rezultă clar că o ipotetică scădere a fecundității nu va afecta sensibil rezultatele economiei braziliene, după cum aceasta nu va contribui nici la ameliorarea repartiției veniturilor pe categorii de populație. Singurele modificări semnificative vizează tendința de diminuare a populației rurale și, complementar, accentuarea fenomenului de migrare spre zonele urbane.

Consfătuiri și simpoioane

● Din inițiativa Comitetului județean de partid Brașov a avut loc de curînd o consfătuire

de lucru (la nivel județean) în cadrul căreia s-a hotărît instituirea — pentru prima oară pe plan național — a unui colectiv pentru coordonarea și îndrumarea unitară a activității de cercetare științifică și tehnică în județul Brașov. Pornind de la obiectivele și cerințele noii etape de dezvoltare economico-socială a țării stabilite de Congresul al XII-lea al partidului pe linia valorificării superioare a potențialului material și uman, a concentrării și mobilizării tuturor forțelor de cercetare și inginerie tehnologică pentru realizarea unei noi calități din toate domeniile de activitate, Colectivul de coordonare își propune, printre altele, să întreprindă o serie de acțiuni menite să contribuie atât la soluționarea unor probleme de fond ale activității cit și la îmbunătățirea cadrului organizatoric; să urmărească executarea planului pe faze de cercetare-

proiectare și valorificarea rezultatelor științifice în producție, eficiența economică a acestora; să acționeze pentru îmbunătățirea activității de informare și documentare tehnico-științifică la nivelul județului; să analizeze modul cum se utilizează baza tehnico-materială, urmărind creșterea ponderii lucrărilor de cercetare în volumul total de muncă al întreprinderilor, precum și folosirea integrală a capacității utilajelor, instalațiilor, aparatelor și instrumentarului de investigație științifică

● Între 20-22 noiembrie s-au ținut la Buzău lucrările celui de al șaselea Simpozion național de istorie agrară a României. Inaugurate în octombrie 1969 la Cluj-Napoca, aceste manifestări au căpătat deja un caracter tradițional, prin edițiile desfășurate apoi, succesiv, la Iași, Timișoara Slobozia, Sfîntu-Gheorghe și

FIȘE

acum la Buzău. Simpozionul a-mintit a grupat rezultatele muncii efectuate de cercetători, arhiviști, etnografi, cadre didactice universitare și liceale, muzeografi, ca și cadre din alte domenii (biblioteci, aparat agricol, bănci etc.) legate direct sau indirect de agricultură. Lucrările au avut loc în următoarele sesiuni: istorie agrară - generală, istoria agriculturii și silviculturii, istoria instituțiilor, relațiilor și ideologiilor agrare, istoria vieții rurale, istoria învățămîntului agricol, istoria apiculturii, în program fiind înscris un număr mare de comunicări. Alături de variate aspecte ale dezvoltării din trecut a agriculturii românești, în cadrul dezbaterilor s-a acordat o atenție deosebită istoriei agrare din anii socialismului.

Utilizarea resurselor de forță de muncă

(Urmare din pag. 20)

oarece aceasta este aceea care pune în mișcare mașinile și utilajele.

Determinarea optimă a necesarului de forță de muncă

FOLOSIREA rațională a forței de muncă, în condițiile sporirii rolului factorilor intensivi, impune o preocupare susținută pentru determinarea necesarului de lucrători pe ansamblul economiei, pe ramuri și unități economice și social-culturale, precum și în profil teritorial. În esență, un asemenea proces presupune determinarea necesarului de forță de muncă în numărul, structura profesională și nivelul de calificare impus de condițiile existente sau programate de înzestrare tehnică, de organizare a producției și a muncii etc. O asemenea activitate prezintă mare interes practic, dacă avem în vedere caracterul dinamic al necesarului de forță de muncă, sub impulsul a numeroși factori care, și ei, la rândul lor sunt mereu variabili, pe fondul progresului științifico-tehnic contemporan. Este vorba de luarea în considerare a modificărilor care au loc în conținutul muncii, structura profesională a populației ocupate, raportul dintre resursele de muncă și proporțiile economice, ritmul dezvoltării economice, rata acumulării, nivelul productivității muncii, compoziția organică a fondurilor, durata zilei de muncă etc. Dar, nu numai atât deoarece toate acestea trebuie să țină seama de caracterul limitat al resurselor de forță de muncă. Evident, însă, același număr de lucrători poate

să reprezinte un potențial sporit atunci când înzestrarea tehnică și nivelul de calificare sînt superioare. Astfel, se impune următoarea relație de cauzalitate: mișcarea continuă a condițiilor factorilor menționați determină dinamica necesităților de forță de muncă. Și aici, ca și în domeniul biologiei, trebuie să se manifeste fenomenul denumit homeostază, care, pe terenul economiei, desemnează proprietatea sistemului de a-și asigura o funcționalitate stabilă și optimă într-un mediu variabil. Pentru asigurarea acestei funcționalități este însă necesar să fie prevăzută necesarul de forță de muncă, chiar și pe orizonturi de timp mai mari, pe baza cunoașterii aprofundate și a acțiunii factorilor și a tendințelor lor.

O mare însemnătate practică are luarea în considerare a creșterii productivității muncii — expresie concentrată a progresului forțelor de producție — care atrage după sine reducerea consumului de muncă necesar realizării fiecărei unități de efect util. În mod firesc, aplicarea largă a cuceririlor științifice, tehnicii și tehnologiei moderne, ca și pregătirea din ce în ce mai înaltă a forței de muncă, deci ca urmare a creșterii productivității muncii, consumul de forță de muncă pe unitatea de produs se micșorează continuu.

Consecințele practice ale acestui proces sînt însemnate, cel puțin sub următoarele aspecte: a) mărirea sarcinilor de producție la unitățile economice nu trebuie să dea naștere întotdeauna, automat, la cereri suplimentare de forță de muncă; b) nerealizarea la timp și de calitate a sarcinilor

prevăzute nu poate fi explicată în orice condiții prin insuficiența forței de muncă; cu atât mai inadmisibilă este situația în care sporirea necesarului de lucrători este solicitată chiar în cazul în care, pe de o parte, volumul sarcinilor rămîne constant, iar, pe de altă parte, crește gradul de calificare și de înzestrare tehnică a muncii; c) posibilitatea sporirii rezultatelor muncii, odată cu promovarea progresului științifico-tehnic, și, deci, a diminuării necesarului relativ de forță de muncă există nu numai în procesele nemijlocite de producere a bunurilor materiale, ci și în sectoarele de organizare, evidență, conducere tehnico-economică, în domeniul operațiilor bancare, în activități administrative-gospodărești etc.; se înțelege de la sine, de exemplu, faptul că la un volum dat al operațiilor ce trebuie efectuate, înlocuirea prelucrării manuale a datelor prin cea automată permite, pe lângă îmbunătățirea calității muncii, realizarea de importante economii de timp și deci de personal. În legătură cu acest ultim aspect, se impune menționat, așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie a.c., că este necesar să se acționeze cu mai multă hotărîre pentru reducerea personalului neproductiv, pentru a se înțelege că odată ce am trecut la folosirea calculatoarelor, a proceselor moderne de evidență și de calcul, nu se mai justifică menținerea aceluiași aparat.

Mai ales că practica demonstrează că, adeseori, una din cauzele sporirii, peste necesarul real, a numărului personalului în diferite activități o constituie însăși incompleta utilizare a celor deja ocupați, neasigurarea gradului normal de intensitate și încălcările disciplinei în muncă.

Economisirea materialelor

(Urmare din pag. 21)

rezistență, obținute prin redistribuirea și întărirea materialului, rezultatele obținute pînă în prezent sînt considerate ca insuficiente, preocupările în acest domeniu trebuind să continue, în acord cu cerințele de precizie, siguranță și economicitate ale mașinilor viitorului. O arie largă de preocupări se deschide în viitor și pe linia perfecționării metodelor de calcul la oboseală ale materialelor, mai ales în regimuri nestabilizate de solicitări variabile. De asemenea, calculele de fiabilitate vor căpăta o dezvoltare mult mai puternică, astfel încît prin proiectarea utilajelor să se realizeze optimizări care să pună în concordanță termenele de uzură fizică și morală.

Pentru obținerea unei greutatei minime a utilajelor în proiectarea formelor se manifestă tendința de a evolua spre cazul ideal în care fiecare element material (nu numai aceeași secțiune) lucrează la același nivel de solicitări. Punerea problemei este analoagă și atunci cînd determinant este nu numai criteriul egalei rezistențe ci și cel al egalei rigidități sau stabilități.

Deși există tendința de a se mări performanțele utilajelor (viteză de lucru, putere, capacitate etc.) modificările dimensionale care însoțesc această tendință vor trebui să țină seama de necesitatea economisirii materialului astfel încît la mărirea elementelor, momentele de rezistență și de inerție să crească mai repede decît secțiunea. Astfel, pe lângă economia de material se va reduce și consumul specific de manoperă.

Totodată, tendința de creștere a încărcărilor va trebui să găsească un corespondent în preocuparea proiectantului de utilaje privind conceperea unor sisteme de descărcare artificială a sarcinilor, prin crearea de zone pretensionate în mod controlat. De exemplu, pentru asigurarea rezistenței la presiuni înalte în cazul recipientilor cu pereți groși din mai multe straturi (fretate), se aplică o stare de tensiune opusă celeia care apare în funcționare, materialul fiind astfel utilizat mai economic. Este de așteptat ca viitorul să aducă o largă extindere a unor

procedee mai puțin folosite astăzi, ca ecrusări controlate și absorbantă dinamici, care asigură reducerea oboselii materialului.

Odată cu diversificarea materialelor se va accentua, pe lângă tendința de proiectare a fiecărei piese din materialul potrivit (căutînd ca forma piesei să asigure proprietăți neuniforme, cum ar fi o rezistență sporită într-o anumită direcție sau proprietăți diferite în diferite părți ale aceluiași element) și tendința de a realiza piese din materiale întărite (materiale compozite) care să permită ca, la modificarea condițiilor de lucru în diverse părți ale piesei, materialul acesteia să-și conserve calitățile, ceea ce, de asemenea, va conduce la reducerea consumurilor de materiale deficitare.

Nu dorim să mai insistăm asupra problemei tipizării utilajelor și subsansamblelor din construcția de mașini, o acțiune a cărei eficiență pe linia economiei de materiale este cunoscută și care își va păstra ponderea în concepția produselor. Tipizarea pieselor unor subsansamble cu funcții înrudite va constitui o rezervă suplimentară de îmbunătățire a coeficientului de utilizare a materialului.

În concluzie, în deceniile următoare problema economiei de materiale își va spori actualitatea, ținînd seama de tendința de epuizare a resurselor materiale și energetice, în interacțiune cu creșterea capacității umane de a interveni pe scară largă în procesele mediului înconjurător. Progresele realizate în obținerea de materiale care să compenseze dispariția depozitelor exploatate în prezent, vor implica, desigur, și tehnologii noi bazate pe materiale noi.

Vom asista la o deplasare a centrului de greutate al preocupărilor pentru economisirea de materiale din domeniul execuției în cel al concepției. Proiectantul se va orienta spre conceperea de tehnologii care să permită un grad înalt de utilizare a materialului, iar produsele obținute să îi folosească deplin calitățile pe baza unor metode și tehnici de calcul evolute, utilizînd bănci de informații.

Rațiunile de ordin economic vor fi determinante în inițierea unor programe de colaborare interdisciplinară la nivelul economiei naționale și poate și la scară internațională pentru valorificarea unor materiale ce sînt considerate încă, în mod ero-
nat, deșeuri.

REUNIUNEA DE LA MADRID

DIMENSIUNI POLITICE ȘI MILITARE ALE SECURITĂȚII ȘI COOPERĂRII EUROPENE

ACEASTĂ TOAMNĂ a Madridului, cu dificultățile serioase, în legătură cu așa-zisele probleme de procedură pe care le-a cunoscut întâlnirea pregătitoare, și cu demarajul dificil, în chiar ceasul al doisprezecelea, al lucrărilor propriu-zise ale reuniunii general-europene, are darul, cel puțin, de a împinge și mai mult în conștiința opiniei publice ideea că ne aflăm într-un moment crucial al eforturilor pentru asigurarea securității și cooperării, pe continentul nostru.

Un moment crucial

CARE ESTE DRUMUL pe care îl va alege Europa? Răspunsul la o asemenea întrebare nu se dovedește a fi prea ușor de dat. Factorii ce trebuie luați în considerare sînt numeroși și de natură foarte diferită. Un lucru pare să fie, totuși, indiscutabil. Nimeni — avem în vedere desigur oamenii de bună credință — nu dorește întoarcerea la stări de lucruri revoluate, la vremurile „războiului rece”. După cum se știe, acum cinci ani, la Helsinki, statele europene și-au propus să pună pe baze noi raporturile dintre ele, să determine o **evoluție constructivă** pe continent, iar acest obiectiv a fost apreciat nu numai ca un deziderat **actual**, ci și ca o idee **realistă și viabilă**. Aceasta deoarece, cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, toate țările europene sînt direct interesate în destindere, într-o politică de pace și de independență națională.

Problema este, deci, aceea a atitudinii față de momentul actual, a caracterizării sale în raport cu aspirațiile formulate în Actul final și, pe această bază, a alegerii între menținerea statu quo-ului și continuarea și consolidarea procesului de edificare a securității și cooperării în Europa.

Ce înseamnă însă practic a judeca situația prezentă și a alege calea justă în fața acestei răspintii? Este vorba, în primul rînd, cum arăta la Madrid reprezentantul României, de înțelegerea faptului că actuala reuniune se întrunește în împrejurări marcate de o evoluție deosebit de complexă și contradictorie a vieții internaționale, în legătură cu intensificarea politicii de dominație și amestec în treburile interne ale altor state, de consolidare și reimpărțire a zonelor de influență, adîncirea crizei economice mondiale, ascuțirea contradicțiilor dintre state și grupări de state, cu perpetuarea conflictelor existente și apariția altora noi. Ceea ce înseamnă că nu putem neglija impactul pe care l-a avut asupra evoluției de pe continentul nostru starea de tensiune resimțită în lume, mai ales în cursul acestui an. După cum aprecierea lucidă a situației reclamă luarea în considerare a unor tendințe negative, a unor cauze ale tensiunii actuale, apărute chiar în cadrul european.

Ca atare, a opta pentru menținerea statu quo-ului ar însemna neglijarea faptului că Europa se află într-un moment extrem de critic, care reclamă cu acuitate oprirea agravării în cordării și determinarea unei cotituri hotărîtoare în direcția unei politici de pace, destindere și colaborare. Inacțiunea ar însemna, de fapt, împingerea continentului spre un punct maxim de criză. În schimb, a alege, în mod real, calea continuării cursului inaugurat la începutul anilor '70 înseamnă evitarea oricăror măsuri de natură să sporească pericolul de război și identificarea mijloacelor prin care să fie soluționate problemele dificile existente, înlăturînd concepțiile și practicile anacronice

și promovînd interesele comune ale conlucrării în spiritul unității și păcii.

În al doilea rînd, este vorba de evidențierea faptului că, după semnarea Actului final s-a făcut extrem de puțin pentru realizarea aspirațiilor popoarelor europene de a trăi în bună înțelegere și pace, pentru a investi substanță concretă în pozițiile consemnate, pe hîrtie, cu cinci ani în urmă, și mai ales pentru împiedicarea unei evoluții primejdioase pe continent. Edificiul construit, dacă se poate vorbi de așa ceva, și-a demonstrat în repetate rînduri fragilitatea: ceea ce s-a întreprins nu a făcut imposibilă revenirea la stări de lucruri anacronice, procesul securității și cooperării în Europa nu a devenit ireversibil. Lipsa de stabilitate a sistemului se leagă în mod deosebit de menținerea fracturii majore creată în această regiune a lumii datorită blocurilor, de predominarea logicii Est-Vest în raport cu logica unității, ca și de insuficiența și inconsistența corelațiilor stabilite între diferitele laturi ale procesului (politică, militară, economică, culturală). Dealtfel, trebuie spus că, în anumite domenii, în această perioadă, în loc să fie înlăturate obstacolele, restricțiile artificiale existente, au fost create altele noi. Retrospectiv vorbind, avem nenumărate dovezi că realizările de pînă acum, cîte sînt, constituie doar un prim pas, un început al veritabilului proces de înfăptuire a securității europene.

A accepta statu quo-ul ar însemna deci, dintr-o asemenea perspectivă, a admite practic îngroparea acestui început și punerea sub semnul întrebării a oricărei continuități a eforturilor de construire a unei noi realități în relațiile dintre statele din Europa. Ceea ce s-a întimplat la reuniunea de la Belgrad a evidențiat cît se poate de clar pericolul pe care îl implică expectativa, absența voinței politice de a merge mai departe. Un nou insucces, consumat în termenii baterii pasului pe loc sau ai cantonării abordării în sectoare periferice, ar contribui, în ultimă instanță, la accentuarea neîncrederii și suspiciunii reciproce, ar antrena pericolul activizării forțelor retrograde, care mizează pe cartea confruntării. A opta pentru acțiune constructivă înseamnă, dimpotrivă, înțelegerea faptului că Actul final nu putea, prin simpla lui existență, să transforme o realitate complicată, că o etapă nu epuizează un proces, ci marchează un pas care își realizează cu adevărat menirea doar în perspectiva permanenței acțiunii, în conformitate cu spiritul angajamentelor definite în comun și în legătură cu toate sferile relațiilor interstatale vizate.

În al treilea rînd, apare evident că situația actuală este strîns legată de continuarea cursei înarmărilor și de imobilismul componentei militare a securității europene. Dacă efectuăm un bilanț, sublinia ministrul român de externe în cadrul dezbaterilor generale ale reuniunii de la Madrid, constatăm că pericolul militar în Europa în loc să scadă a crescut. Continentul nostru rămîne regiunea care conține cele mai mari primejdii pentru pacea mondială. Aici s-au acumulat cele mai însemnate cantități de arme și cea mai puternică forță militară din istorie, iar competiția pentru perfecționarea și sporirea arsenalelor nu cunoaște răgaz. În ceea ce privește domeniul nuclear, se apreciază că Europei îi sînt „rezervate” în jur de 50 000 megatone sau 82 tone exploziv clasic pe locuitor *). Iar în prezent există perspectiva îngrijorătoare ca noi mijloace de distrugere să completeze stocurile existente pe continent — eurorachetele. Dealtfel, trebuie spus că o asemenea tendință — de creștere — se înregistrează în perimetrul tuturor sistemelor de arme ca-

*) Vezi I. Coman, Studiu introductiv, în Cursa modernă a înarmărilor (coord. N. Ecobescu), Edit. militară, București, 1980, p. 23

jabile să transporte la țintă — pe teatrul de luptă european — focoase nucleare, un loc prioritar revenind însă rachetelor. Astfel, se consideră că, față de 1978, când existau, în dotarea celor două alianțe militare, 3.915 asemenea mijloace, în 1985 — ar putea ajunge la un nivel situat între 4.502 și 6.766 (în funcție de anumite opțiuni strategice). În privința focoaselor transportabile cifrele respective sînt și mai mari**).

Așa cum apreciază specialiștii, utilizarea doar a unei fracțiuni a armelor deja existente ar antrena devastarea Europei. Pentru aprecierea dimensiunilor reale ale primejdiei de confruntare trebuie să se aibă neapărat în vedere și recente evoluții în doctrinele militare în legătură cu posibilitatea „războiului nuclear limitat“.

Nivelul atins în dezvoltarea arsenalelor și în privința continuării cursei înarmărilor poate fi pus în evidență și în alte planuri: țările participante la C.S.C.E. cheltuiesc în acest domeniu circa 1 miliard dolari pe minut; în perimetrul armamentului clasic, de pildă, țările membre ale celor două blocuri dețin în Europa circa 67% din totalul tancurilor și 57% din totalul mondial al avioanelor de luptă; pe teritoriul a 16 state europene sînt dislocați permanent circa 1 milion de soldați străini și există aproximativ 70% din totalul bazelor și instalațiilor militare amenajate pe teritoriul altor state.

În aceste condiții, orientarea către menținerea statu quo-ului ar însemna, evident, admiterea golirii de conținut a procesului securității și cooperării europene. Aceasta pentru simplul fapt că armele și confruntarea dintre blocuri au fost și rămîn un obstacol esențial în calea sa. Alternativa este echivalentă cu identificarea pericolului pe care îl prezintă întreținerea iluziei că se poate trăi în liniște atît timp cît se mențin intacte actualele date ale competiției militare în Europa. Mai mult, este vorba de evidențierea faptului că eliminarea tensiunii va fi posibilă doar prin măsuri care să vizeze cauzele ei reale. Așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, „Este timpul ca șefii de state, de guverne, opinia publică să pună capăt politicii de înarmare. Să nu așteptăm! Să acționăm pînă nu va fi prea târziu!“.

Încrederea presupune măsuri concrete

CE TREBUIE FĂCUT ? Care este calea ce trebuie aleasă pentru a opri evoluția periculoasă a situației pe continent și a crea condițiile unui progres hotărîtor — exprimat în măsuri concrete — în direcția traducerii în viață a prevederilor Actului final de la Helsinki? Fără îndoială și în această privință pot exista puncte de vedere diferite. Esențial este însă să se înțeleagă că timpul pentru acțiune a venit deja și acest imperativ se impune pentru toate statele Europei.

Apare astfel limpede că cerința fundamentală a îndeplinirii unei politici de destindere o constituie așezarea fermă la baza relațiilor interstatale a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, așa cum o dorește. Actuala reuniune trebuie să reafirme angajamentul statelor participante de a respecta neabătut, atît în relațiile lor reciproce, cît și în raporturile cu alte state, fără deosebire de orînduire, mărime, nivel de dezvoltare, apartenență sau neapartență la alianțe militare, toate principiile consacrate în Actul final al C.S.C.E.

O deosebită importanță ar prezenta-o deplina eradicare a forței din comportamentul politic al statelor europene și soluționarea exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a oricăror probleme. La Madrid ar trebui, de aceea, să fie continuate eforturile în vederea elaborării unui sistem eficace de reglementare pașnică a diferendelor, care să asigure excluderea pentru totdeauna a forței și a amenințării cu forța din relațiile dintre statele participante. După cum se știe, România consideră că si-ar demonstra utilitatea încheierea unui Tratat general de renunțare la forță; acesta ar avea darul să degreveze conclucrarea europeană de una din cele mai periculoase amenințări.

Reuniunea de la Madrid trebuie să-și îndrepte atenția, în

** Apud R. Metzger and P. Doty, Arms Control Enters the Gray Area, în „International Security“, nr. 3, 1978/1979, p. 30—35

mod prioritar, și spre acțiunea concretă în domeniul dezangajării militare și al dezarmării, fără de care nu pot fi concepute securitatea și pacea în Europa și în întreaga lume. Desigur, un rol important ar avea convenirea unor măsuri de natură să sporească încrederea între statele continentului, cum ar fi, de pildă, încetarea demonstrațiilor militare de forță la granițele altor state și în general renunțarea la manevre militare, în primul rînd la cele multilaterale și în apropierea frontierelor, notificarea marilor mișcări de trupe ș.a. În același context, se înscrie și imperativul de a se acționa pentru crearea condițiilor necesare restrîngerii activității și dizolvării concomitente a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia. De asemenea, România își reafirmă propunerile privind trecerea la reducerea și desființarea bazelor străine, reducerea și retragerea trupelor aflate pe teritoriul altor state. Toate acestea ar duce, fără îndoială, la întărirea încrederii între state.

În același timp, însă, trebuie să se treacă la măsuri concrete în direcția dezarmării: înghețarea bugetelor militare, urmată de reducerea continuă a acestora, diminuarea substanțială a efectivelor militare și a armamentelor. Așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, dacă este adevărat că neîncrederea existentă determină accentuarea cursei înarmărilor, continuarea acesteia nu întărește încrederea, ci, dimpotrivă, o diminuează: „**focmai oprirea cursei înarmărilor, a cheltuielilor militare, trecerea la reducerea lor treptată, sub un control internațional corespunzător, precum și realizarea unui echilibru de forțe pe seama reducerii echilibrate a armamentelor vor mări încrederea, vor spori gradul de securitate și vor crea condiții pentru trecerea în continuare la noi măsuri de dezarmare**“. O asemenea poziție, de negare a conceptului „păcii prin amenințare“, care în fapt sporește riscurile de război, a fost împărtășită, de altfel, și de alte delegații participante la reuniunea de la Madrid. Ar avea, de aceea, o deosebită importanță să se convină ca echilibrul de forțe militare să fie asigurat nu prin sporirea bugetelor, armamentelor și a efectivelor, ci prin trecerea la măsuri efective de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. După cum este cunoscut, România a dat un exemplu semnificativ în această privință, hotărînd recent, pentru a treia oară consecutiv, o reducere a bugetului său militar. Este îmbucurător faptul că și alte state din Europa au refuzat să se angajeze pe calea sporirii cheltuielilor în acest domeniu.

În contextul abordării acestor aspecte ale securității europene, țara noastră consideră, de asemenea, că actualii reuniuni îi revine sarcina convocării unei conferințe consacrate întăririi încrederii, dezangajării militare și dezarmării pe continent, ca parte a procesului început la Helsinki. Țările din Europa, în totalitatea lor, au un interes legitim de a participa, pe baza deplinei egalități, la formularea și luarea deciziilor în legătură cu problemele pe care le pune dezarmarea în această regiune a lumii. Nici un alt for nu oferă în prezent cadrul adecvat acestui scop și nici posibilitatea concentrării exclusive asupra dimensiunii militare. Ideea unei asemenea conferințe este susținută de mai multe state, iar Polonia și Suedia s-au oferit să o și găzduiască. În același timp, România își exprimă speranța în continuarea și finalizarea negocierilor purtate într-un alt cadru, cum este cazul celor de la Viena, consacrate reducerii forțelor armate în Europa centrală, sau al celor începute între S.U.A. și U.R.S.S. în legătură cu rachetele cu rază medie de acțiune de pe teatrul european.

★ ★ ★

PROCES CONTINUU, în permanentă nevoie de consolidare și aprofundare, securitatea și cooperarea în Europa reclamă, fără îndoială, inițierea unui larg evantai de acțiuni constructive, în toate sferile importante ale relațiilor dintre statele continentului. Componenta politică și cea militară acoperă doar o parte a acestui efort necesar și se află în directă corelație cu toate celelalte. Însăși tensiunea survenită în ultima vreme în viața internațională pune puternic în lumină că viitorul unității europene depinde în mod nemijlocit de crearea, de construirea celui cadru de securitate în care fiecare popor să aibă garanția dezvoltării sale libere, la adăpost de orice amestec sau agresiune din afară.

conf. dr. Vasile SECĂREȘ

R.S.F. IUGOSLAVIA

Agricultura la orizontul anului 1985

ECONOMIA iugoslavă dispune de o suprafață agricolă de peste 9 milioane ha, din care aproape 7,3 mil. ha sînt reprezentate de terenuri arabile. După opinia specialiștilor, cultivarea rațională, pe baza agrotehnicii intensive a acestui fond funciar ar permite nu numai satisfacerea nevoilor populației (de produse agroalimentare) și celor ale industriei prelucrătoare în continuă dezvoltare (respectiv de materii prime agricole), ci și realizarea unui apreciabil surplus la export.

Acesta este obiectivul celui de-al treilea plan (pe anii 1981—1985) de dezvoltare a complexului agroindustrial al țării, inclusiv prin utilizarea completă a mașinilor și utilajelor existente (la începutul anului curent acest sector al economiei iugoslave dispunea, de pildă, de aproape 400 mii de tractoare) și introducerea unor noi metode de cultivare a solului. În al doilea rînd, prevederile planului vizează nu numai culturile agricole și alimentare de bază, ci și pomicultura și viticultura (inclusiv transformarea industrială a fructelor și strugurilor); ele includ și regiunile

muntoase propice pentru practicarea agriculturii. În al treilea rînd, se are în vedere lărgirea și intensificarea cooperării între unitățile agricole din sectorul socialist al agriculturii și țărării individuale, menită să imprimă un nou elan dezvoltării în toate subramurile sale.

Se urmărește, în ansamblu, ridicarea pe o nouă treaptă calitativă a activității din agricultură, care a fost pregătită — de altfel — de o serie de înfăptuiri din cursul precedentelor două planuri de dezvoltare a complexului agroindustrial. Se preconizează, între altele, introducerea pe scară largă în cultură a unor noi hibrizi de porumb (pînă la începutul acestui an s-au obținut, în total, 179 de hibrizi), care să asigure recoltarea în jur de 16 tone de boabe la hectar, precum și a unor noi soiuri de grâu, de restructurarea șeptelului pe rase de animale ș.a. Este vorba, de asemenea, de extinderea rețelei irigațiilor, inclusiv prin intrarea în funcțiune, în anii viitori, a unor obiective importante, ca, de exemplu, complexul hidrotehnic „Strezovo“ din R. S. Macedonia.

În fond, obiectivul urmărit de cel de-al treilea plan este dublu: pe de o

parte realizarea unor recolte agricole stabile de la un an la altul, iar pe de altă parte — obținerea de randamente-record la o serie de culturi. În acest sens pentru mijlocul deceniului următor sînt prevăzute următoarele producții globale (vezi tabelul).

Produsul	U/M	Cantitatea
Cereale	mil. t	aproape 20
Sfeclă de zahăr	mil. t	peste 7,5
Floarea soarelui	mii t	circa 700
Legume	mil. t	circa 2,6
Cartofi	mil. t	3,2
Mere	mii t	600
Prune	mil. t	1,1—1,2
Struguri	mii t	circa 170
Carne	mil. t	în jur de 1,5
Lapte	mlrd. l	aproape 5,3
Ouă	mlrd. buc.	3,2

Sursa : „Les nouvelles yougoslaves”. nr. 3—4/1980.

Se apreciază că realizarea nivelurilor menționate va asigura premisele extinderii și diversificării exportului iugoslav de produse agroalimentare. Astfel, după ce în cursul cincinalului care se încheie Iugoslavia a putut adăuga la produsele sale agroalimentare tradiționale de export (mezeluri, fructe, legume, tutun) și altele, ca zahăr, ulei comestibil etc., ea își va putea lărgi în continuare oferta pe piețele internaționale.

N. P.

Subdezvoltarea, producția și consumul de lapte

LAPTELE este, după cum se știe, un produs indispensabil pentru copii, mai ales pentru cei de vîrstă fragedă. Din păcate, însă, consumul acestui aliment în țările lumii a treia este mult sub media mondială. După surse F.A.O., în anul 1970, dar situația nu s-a schimbat esențial nici în prezent, față de media mondială a consumului de 49,2 litri lapte integral pe locuitor țările avansate au o medie de 104,2 litri, iar țările

Tabelul nr. 1

Producția de lapte în 1979 în litri/vacă/an	
Media mondială	1 946
Asia	694
America de Sud	1 015
America de Nord	3 001
Africa	437
Australia	2 852
Europa	3 365

în curs de dezvoltare de 24,5 litri. Zona cea mai defavorizată este sud-vestul asiatic, cu un consum mediu de 2,9 litri. Faptul că situația nu a evoluat în bine în deceniul care a trecut este ilustrat de exemplul Braziliei, țară nu dintre cele mai sărace, care în 1979 avea un consum mediu doar de 21,3 litri pe locuitor.

În același timp, diferențieri foarte mari există și în privința producției de lapte, care sînt determinate, mai ales, de nivelul tehnicilor de creștere a animalelor. Astfel, după cum reiese din tabelul nr. 1, randamentul cel mai scăzut se înregistrează în Africa, iar cel mai ridicat în Europa.

Comerțul mondial scoate în evidență aspecte similare, deoarece numai țările dezvoltate au o balanță pozitivă în timp ce balanța țărilor în curs de dezvoltare este puternic deficitară (vezi tabelul nr. 2). Pe ce altă parte, piața mondială de produse lactate este un teren de luptă între un

număr de mari societăți multinaționale, fiind însă dominată de firma elvețiană Nestle, instalată la ora actuală în 60 de țări din 5 continente. Strategia acestor multinaționale urmărește în primul rînd

Tabelul nr. 2

Comerțul mondial de lapte (proaspăt, praf și condensat în 1977, în mii dolari)

	Importuri	Exporturi
Africa	518 918	6 098
America de Sud	186 750	21 050
Asia	688 988	44 957
Țările dezvoltate	1 228 661	2 373 382
Țări în curs de dezvoltare	1 540 954	78 260

să le asigure poziții dominante în țările a căror piață internă este în creștere și mai ales o aprovizionare sigură și suficientă cu lapte proaspăt de la producători. Dacă producția este insuficientă ea este stimulată, de regulă, peste necesitățile societății, care astfel poate, ulterior, să dicteze prețurile de cumpărare. Pe ce altă parte, o publicitate masivă impulsionează vânzările și mai ales incurajează pretutindeni utilizarea laptelui praf în locul laptelui matern ceea ce, așa cum apreciază medicii, nu este în nici un caz recomandat de igiena alimentară a copiilor.

C. V.

Mutații în industria confecțiilor

SITUAȚIA de pe piața occidentală a confecțiilor pentru bărbați este foarte nefavorabilă în ce privește posibilitățile de desfacere pe piață în viitorul previzibil — notează revista franceză „L'Usine nouvelle” într-un recent număr al său. Industriile din Italia, Franța și R.F.G., în prezent primele exportatoare mondiale de articole de confecții, sint serios confruntate cu o invazie de articole de import, provenite în special din Asia de sud-est, pe piețele interne și la export, cât și cu o mutație accentuată spre îmbrăcămintea sport, în defavoarea costumului tradițional. Pe toate cele trei piețe interne cererea a înregistrat scăderi între 15—20% în prima jumătate a acestui an, fapt care a dus, pe de o parte, la închiderea unor întreprinderi, iar pe de altă parte la modernizări tehnologice pentru creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție.

Se consideră că pentru a lupta cu succes

împotriva concurenței producătorii europeni trebuie să se organizeze, să-și revadă producția, metodele de creație și de desfacere, dar mai ales structurile interne. Tendințele noi în confecții tind să accelereze schimbările fizionomiei acestei industrii care privesc atât sistemele de producție, cât și mentalitățile și metodele comerciale, susține în continuare revista citată. Pentru a rămâne competitive firmele vest-europene se văd obligate să adopte strategii conjugate: introducerea unor tehnologii avansate, inclusiv prin automatizarea intensivă a uzinelor, crearea unor sectoare specializate capabile să favorizeze producția în serie mare, realizarea unui efort susținut în planul creației și al promovării vânzării.

Prețuri în scădere la ceai

NOUA rundă de negocieri pentru stabilirea de cote de export la ceai se desfășoară pe fondul menținerii unor prețuri atât de scăzute încât — apreciază surse UNCTAD — jumătate

din producția mondială de ceai se realizează în pierdere. Prețurile au coborât sub 80 pence/kg iar cheltuielile au crescut cu 15 pence anul acesta în condițiile în care nivelul de 85—90 pence de anul trecut era deja apreciat de UNCTAD drept total nesatisfăcător. Și totuși producțiile cresc în continuare, iar producătorilor tradiționali (India, China, Sri Lanka) li se alătură noi concurenți (Indonezia, Bangladesh, Kenia, Tanzania, Mozambic, Uganda).

Exporturile, care în 1979 se cifrau la 758 000 t, vor însuma în acest an 765—770 mii t, aceasta chiar în condițiile secetei care a afectat recoltele din unele țări ca Sri Lanka, China.

Desigur că negocierile pentru reglementarea accesului pe piață al exportatorilor sint destul de dificile, mai ales în cazul unor țări ale căror încasări valutare depind aproape exclusiv de vânzările de ceai; UNCTAD apreciază însă că, dacă nu se vor lua măsuri, mărirea în continuare a diferenței dintre ofertă și cerere va putea atinge în 1984 nivelul de 57 000 tone, de natură să ducă la scăderea și mai accentuată a prețurilor.

Programe de dezvoltare

Costa Rica — preocupări energetice

ÎN CADRUL programului de dezvoltare economică a Republicii Costa Rica accentul se pune în prezent pe sectorul energetic, a cărui dezvoltare este dictată de necesitatea asigurării cu energie a noilor obiective economice în curs de realizare (se are în vedere în principal dezvoltarea industriei de prelucrare a bauxitei).

În condițiile unor resurse reduse de hidrocarburi, Costa Rica este nevoită să importe anual cantități importante de țiței. În 1979 s-a înregistrat o dublare a volumului fizic al importurilor (6 milioane barili comparativ cu 3 milioane barili în 1970). În același an, valoarea importurilor de țiței se ridica la 170 milioane dolari, respectiv aproximativ 16% din valoarea importurilor totale ale țării.

Principala cale de reducere a dependenței de importurile de țiței o reprezintă pentru Costa Rica exploatarea potențialului hidroenergetic de care dispune și care în prezent este utilizat într-o proporție de numai 5%. Preocupată de problema diversificării resurselor de energie și, în acest context, a creșterii ponderii hidroenergiei în balanța energetică a țării, Costa Rica și-a propus realizarea în următorii 12 ani a unui important program de investiții (1,5 milioane dolari). Printre proiectele în curs de finalizare sau care vor fi finalizate în următorii ani fac parte hidrocentralele El Arenal, cu o capacitate instalată finală de 157 MW, a cărei intrare în funcțiune este programată pentru sfârșitul acestui an; Corobici, situată la 15 km în aval de barajul El Arenal, cu o capacitate instalată de 174 MW și a cărui construcție a demarat în anul 1979; Boruga, cu o capacitate instalată finală de 760 MW, care va contribui la aprovizionarea cu energie electrică a minei de bauxită de la San Isidro del General.

Se apreciază că, începând cu anul 1983, Costa Rica va fi capabilă să se autoaprovizioneze și, în plus, să exporte energie electrică în țările vecine, Panama și Nicaragua.

În vederea reducerii dependenței față de importurile de țiței, Costa Rica preconizează și dezvoltarea altor surse neconvenționale de energie. În acest sens, există deja un proiect pentru producerea de „gazohol”, pe bază de trestie de zahăr. Prima unitate producătoare de „gazohol” a început să funcționeze experimental în ianuarie 1980.

Tratatul de prietenie și celelalte acorduri și înțelegeri existente au permis ca schimburile comerciale dintre România și Costa Rica să cunoască, în ultimii ani, un curs continuu ascendent. În anul 1979 în exporturile țării noastre ponderea principală o aveau rulmenții și piesele de schimb pentru material rulant de cale ferată, din Costa Rica importându-se în special cafea.

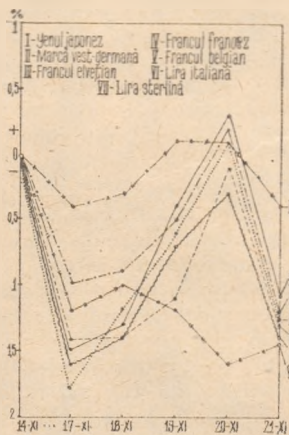
Rodica Maria RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 17—21.XI.1980 a fost caracterizată prin oscilații destul de ample de cursuri, dolarul S.U.A. cîntînd la sfîrșitul săptămîinii peste nivelul de referință din 14.XI.1980, față de restul valutei occidentale.

Miscarea dobînzilor pe piața eurovalutei și mai ales pe piața monetară internă a S.U.A. — unde dobînzile au înregistrat o nouă creștere („prime rate” fiind ridicat progresiv de la 15,5%, la 16,25% și apoi la 17%) a antrenat cumpărări masive de dolari din alte valute, al cărui curs s-a reprecizat corespunzător.

Lira sterlină, sub presiunile create de previziunile privind reducerea în săptămîna următoare a dobînzii minime de împrumut („minimum lending rate”) de către Banca Angliei, în încercarea autorităților de a contracara recesiunea cu care este confruntată economia britanică a evoluat pe un trend descendent permanent față de dolar, astfel că pe 21.XI.1980 era cotate la 2,3825 dolari/1 liră, cu 1,4% sub nivelul închiderii săptămîinii precedente de 2,4160 dolari/1 liră. Un procent apropiat de depreciere a înregistrat și lira italiană, care se situa la închiderea intervalului la 914,50 lire/1 dolar, față de 901,40 lire/1 dolar pe 14.XI.1980. Cu toate că a beneficiat de reducerea deficitului comercial în octombrie la 4,49 miliarde franci, comparativ cu 5,43 miliarde franci în luna precedentă, francul francez a înregistrat o depreciere față de dolar în perioada analizată de 1,3% (4,46 franci/1 dolar pe 21.XI., față de 4,4035 franci/1 dolar pe 14.XI.1980). Francul belgian era tranzacționat la închiderea intervalului la 30,95 franci/1 dolar, respectiv cu 1,3% sub nivelul de referință de 30,55 franci/1 dolar.

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 17—21.XI. a.c. în baza cursurilor din ziua de 14.XI. a.c.

După o recuperare de pină la 1,71 franci/1 dolar pe 20.XI.1980, francul elvețian se situa la închiderea din 21.XI.1980 la 1,7350 franci/1 dolar, cu 1,2% sub cotatia corespunzătoare din 14.XI.1980 de 1,7135 franci/1 dolar.

Marca vest-germană a înregistrat o ușoară redresare a poziției sale în cadrul sistemului valutar vest-european, depreciindu-se față de dolar cu 1,1% — 1,9225 mărci / 1 dolar la închiderea săptămîinii analizate, comparativ cu 1,9015 mărci/1 dolar pe 14.XI.1980. Poziția yenului japonez continuă să fie influențată favorabil de situația balanței comerciale a Japoniei (datele publicate pentru primele 10 zile ale acestui luni arată o menținere a excedentului perioadici corespunzătoare din luna precedentă), astfel că nivelul de 213,85 yen/1 dolar din 21.XI.1980 era doar cu 0,4% sub cel al închiderii din 14.XI.1980 de 213 yen/1 dolar.

Dobînzile la principalele eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat o creștere accentuată la eurodolari — cu circa 1%, de la 15,25 la 16,25%, mai moderată la euromărcile vest-germane (de la 9,25 la 9,375%), în timp ce la eurofrancii elvețieni s-au situat la un nivel apropiat de cel al săptămîinii precedente de 5,625%.

Prețul aurului la Londra a evoluat pe o linie permanent ascendentă, astfel că al doilea fixing din ziua de 21.XI.1980 de 634,75 dolari/uncia era cu 22,25 dolari/uncia peste cel corespunzător din 14.XI.1980 de 612,50 dolari/uncia.

Paul DUMITRĂSCU
Gheorghe MUNTEAN

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Șomajul la cote fără precedent în lumea occidentală

DAȚELE preliminare pe acest an privind dimensiunile șomajului în țările occidentale industrializate scot în evidență că numărul celor în căutare de lucru este cu aproape 2 milioane mai mare decât în anul de re-

cota record din 1975, de 8,3%. În cazul unor țări vest-europene, ca de pildă R.F.G., în aprecierea măsurii în care s-au restrâns posibilitățile de ocupare a forței de muncă trebuie ținut seama și de reîn-

de cercetări al sindicatelor din Piața comună, citat în ziarul **Financial Times** (25 sept. 1980), relevă că numărul șomerilor ar putea ajunge în 1985 pe ansamblul Europei occidentale la circa 6,3% din totalul forței de muncă. Relevând că guvernele occidentale au abandonat obiectivul ocupării depline a forței de muncă, studiul citat menționează că pentru a se obține reducerea șomajului la 2% din totalul forței de muncă ar fi necesară crearea în următorii cinci ani în țările vest-europene a 14,9 mi-

Evoluția șomajului în țările occidentale industrializate

Numărul șomerilor (în mii) și ponderea șomerilor (în %) în totalul forței de muncă (în paranteză)

	1970	1975	1976	1977	1978	1979 *	1980 *
R.F.G.	149 (0,6)	1 074 (4,1)	1 060 (4,1)	1 030 (4,0)	993 (3,8)	876 (3,3)	900 (3,4)
Franta	510 (2,4)	902 (4,1)	933 (4,4)	1 073 (4,9)	1 167 (5,2)	1 350 (5,9)	1 430 (6,2)
Anglia	555 (2,2)	866 (3,4)	1 332 (5,1)	1 450 (5,5)	1 446 (5,5)	1 344 (5,1)	1 750 (6,5)
Italia	1 111 (5,4)	1 230 (5,8)	1 426 (6,6)	1 545 (7,1)	1 571 (7,2)	1 698 (7,6)	1 680 (7,5)
Olanda	56 (1,2)	195 (4,0)	211 (4,3)	207 (4,1)	206 (4,1)	210 (4,1)	220 (4,3)
Belgia	69 (1,8)	177 (4,4)	229 (5,7)	264 (6,5)	282 (6,9)	294 (7,2)	310 (7,5)
Danemarca	17 (0,7)	121 (4,9)	126 (4,2)	164 (5,1)	190 (5,2)	159 (4,3)	175 (4,5)
Irlanda	65 (5,8)	90 (7,9)	108 (9,5)	106 (9,4)	99 (8,7)	90 (7,9)	95 (8,2)
Total Piața comună	2 532 (2,4)	4 655 (4,3)	5 425 (5,0)	5 839 (5,3)	5 954 (5,4)	6 021 (5,4)	6 560 (5,9)
Suedia	59 (1,5)	67 (1,6)	66 (1,6)	75 (1,8)	94 (2,2)	88 (2,1)	82 (1,9)
Elveția	10 (0,3)	21 (0,7)	12 (0,4)	11 (0,4)	10 (0,5)	8 (0,3)
Austria	42 (1,4)	52 (1,7)	55 (1,8)	51 (1,6)	59 (2,1)	57 (2,0)	60 (2,1)
Norvegia	12 (0,8)	40 (2,3)	32 (1,8)	27 (1,5)	34 (1,8)	38 (2,0)	30 (1,6)
S.U.A.	4 088 (1,1)	7 830 (8,3)	7 288 (7,5)	6 856 (6,9)	6 047 (5,9)	5 963 (5,7)	7 550 (7,0)
Canada	476 (5,6)	690 (6,9)	727 (7,1)	850 (8,1)	911 (8,4)	838 (7,5)	950 (8,3)
Japonia	590 (1,1)	1 000 (1,9)	1 080 (2,0)	1 100 (2,0)	1 240 (2,2)	1 170 (2,1)	1 160 (2,0)
Total general	7 799 (3,0)	14 344 (5,2)	14 694 (5,2)	14 810 (5,2)	14 350 (4,9)	14 185 (4,8)	16 400 (5,5)

*) Estimății. Toate cifrele reprezintă medii anuale.
Sursa : după DIW Wochenbericht 39/1980, p. 414.

siune 1975, ponderea șomerilor în totalul populației active ajungând în prezent la 5,5% (vezi tabelul). Pe ansamblul țărilor membre ale Pieței comune proporția șomerilor ajunge chiar la 5,9%, iar în cazul Italiei și Belgiei 7,5%. Deosebit de ridicat se menține nivelul șomajului și în S.U.A., chiar dacă sub

toarcerea în țările de origine a unui mare număr de muncitori străini care, după cum se știe, sînt primii care își pierd locurile de muncă atunci cînd survine o încetinire a activității economice.

În ce privește perspectivele de viitor, un studiu întreprins de un institut

lioane de locuri de muncă, obiectiv a cărui realizare este considerată cu totul improbabilă în condițiile ritmurilor încetinite previzibile de dezvoltare economică.

D. D.

Opțiuni și reorientări în dezvoltare

RECICLAREA MATERIALELOR SECUNDARE

POTRIVIT unor estimări oficiale, țările membre ale Pieței comune „produc” în prezent aproape 1 800 milioane tone de deșeuri pe an, respectiv circa 5 mil. t. pe zi. Această masă enormă de materiale crește cu 2—3% pe an, cu consecințe în ce privește poluarea și reducerea rezervelor de materii prime. În prezent, 70—80% din aceste materiale încă nu sînt reciclate, în condițiile în care C.E.E. importă 80—90% din necesarul de fier, aluminiu și zinc, 50% din cel de hîrtie etc.

Față de această situație, Consiliul de miniștri al Pieței comune a adoptat un program de măsuri vizînd în principal: introducerea unui sistem de control și autorizații, aplicabil întrerinderilor care produc materiale secundare, care colectează astfel de materiale produse de la alte întreprinderi, le transportă și le depozitează; promovarea economisirii materiilor prime și a energiei primare, reciclarea materialelor secundare, și a deșeurilor; evaluarea, organizarea și îmbunătățirea tehnicilor de reciclare; asigurarea unui flux continuu și stabil

de materiale reciclate către sectoarele productive.

Referitor la poluare se urmărește:

- eliminarea deșeurilor toxice și cu grad ridicat de pericolozitate pentru om prin măsuri prohibitive și de control asupra efectelor dăunătoare ale unor produse ca mercurul, azbestul, cadmiul etc; eliminarea deșeurilor de chimicale pe bază de clor, respectiv stabilirea unor norme de distrugere sau regenerare în condiții de maximă securitate a acestor substanțe; eliminarea deșeurilor de bioxid de titan, cu sarcina de a reduce gradul de poluare la mai puțin de 5% față de nivelul actual; eliminarea pierderilor de petrol sau a deversărilor de petrol în cursurile de apă (26—60% din cantitatea folosită în industrie nu este în prezent controlată sub acest aspect în țările comunitare).

Încurajînd reciclarea materialelor secundare, C.E.E. își concentrează strategia către domenii pînă acum neglijate, deoarece există încă multe deșeuri care nu sînt reutilizate, cum sînt:

- hîrtia aruncată: reprezintă 40—50% din totalul folosit și 15—20% din

totalul deșeurilor de diverse feluri. Obiectivul constă în creșterea nivelului de reciclare a hîrtiei, de la 40% cît reprezintă acum la 60%;

- ambalajele de băuturi: reprezintă 10% din totalul deșeurilor, căutîndu-se soluții pentru extinderea refolosirii acestor materiale mari consumatoare de energie și materie primă;

- cauciucuri: reducerea numărului de anvelope aruncate (prin creșterea durabilității și reșapării) precum și regenerarea cauciucului.

Totodată, Piața comună își propune să rezolve o serie de probleme ecologice printr-o serie de programe de cercetare privind:

- prelucrarea și depozitarea deșeurilor nucleare;

- purificarea apelor industriale, inclusiv depozitarea în condiții de securitate a materialelor nereciclabile (cu conținut ridicat de metale toxice);

- reciclarea hîrtiei și a cartonului, studiîndu-se probleme ca decontaminarea hîrtiei folosite, îndepărtarea cernelei, folosirea fibrelor de celuloză reciclate etc. Comisia C.E.E. apreciază că prin recuperare țărilor comunitare ar realiza anual economii de peste 6 miliarde lire sterline, fiind posibilă renunțarea la importuri estimate la 300-420 milioane lire sterline.

Em. S.

Masele plastice — perspective 1990

CONFORM concluziilor unui studiu de prognoză asupra dinamicii producției de mase plastice în lume, aceasta se va dezvolta pînă în 1990 într-un ritm mediu anual de 9%. Țările în curs de dezvoltare, care — după opinia autorilor studiului — vor avea în viitor avantajul accesului mai ușor la resursele de petrol și gaze, vor înregistra un ritm devansator față de medie, ceea ce va determina, între altele, reducerea ponderii țărilor capitaliste dezvoltate în producția mondială de mase plastice de la 75% la sfîrșitul deceniului al optulea pînă la 68% în 1990.

Previțiunile privind evoluția, pe diferite regiuni, a producției de mase plastice din țările nesocialiste sînt prezentate în tabelul de mai jos :

Regiunea	Producția (mil. t)		Ritmul mediu anual
	media pe anii 1975—1977	1990	
America de Nord	13,6	44,2	8,8
America Latină	1,2	7,6	13,9
Piața comună vest-europeană	15,7	48,5	8,4
Alte țări din Europa occidentală	2,4	10,4	11,0
Africa și Orientul Mijlociu	0,4	3,7	17,3
Asia	7,1	24,9	9,4
Oceania	0,4	1,7	10,1

Sursa : „Plastics World“, nr. 2/1980

Intensificarea agriculturii albaneze

UNA DINTRE ORIENTĂRILE ESENȚIALE în ridicarea nivelului agrotehnicii în Albania o constituie dezvoltarea producției de îngrășăminte chimice, ceea ce a permis nu numai acoperirea necesarului intern la aceste produse, ci și crearea unui disponibil pentru export. În 1966 industria albaneză a furnizat primele cantități de îngrășăminte, respectiv de superfosfați ; după un an a început producția de azotat de amoniu, iar în 1976 a intrat în funcțiune prima fabrică de uree.

Ca urmare, cantitatea totală de îngrășăminte chimice utilizate de agricultură a crescut de 13 ori în comparație cu nivelul anului 1965, Albania situîndu-se în prezent la nivelul unor țări dezvoltate din punctul de vedere al cantității de îngrășăminte utilizate. Astfel, în timp ce în anul 1965 în Albania se aplicau, în medie, 11 kg de îngrășăminte chimice

(calculat în substanță activă), în 1970 cifra respectivă era de 74 kg, iar în 1978 s-a ajuns la 145 kg pe hectar.

Pe de altă parte, continuă acțiunea de valorificare superioară a terenurilor puțin productive. S-a trecut, între altele, la amenajarea în terase a colinelor din jurul capitalei țării — Tirana, ea urmînd să fie înconjurată de o „cunună“ de livezi irigate de piersici, cași, pruni, peri, nuci, smochini și alți arbori fructiferi. După evaluarea specialiștilor, producția ce va fi obținută de pe aceste livezi va permite sporirea de 2,5—3 ori a cantităților de fructe furnizate populației capitalei.

Din nou interes pentru cărbune

ÎN CONTEXTUL ultimelor majorări de prețuri la țiței și al incertitudinilor crescînde pe plan internațional în privința aprovizionării cu acest purtător de energie, în Anglia tot mai multe firme industriale își pun problema reînnoțirii la cărbune drept combustibil. După cum menționează Consiliul național al cărbunelui (N.C.B.), în 1950 cărbunele asigură 72% din necesitățile de combustibil ale industriei britanice, iar în 1979 și-a redus aportul la numai 13% (un consum de circa 11 milioane de tone anual).

Argumentele în favoarea înlocuirii parțiale a țițeiului prin cărbune se referă în principal la prețul mai redus cu 25—30% al cărbunelui ca și la faptul că Anglia posedă zăcăminte considerabile de cărbune, exploatabile în condiții de competitivitate. Pornind de la premisa că în viitor se va menține decalajul între prețul cărbunelui și cel al țițeiului, specialiștii consiliului au evaluat că — prin efectuarea de investiții masive — posibilitățile de extracție a cărbunelui în Anglia s-ar putea majora de la 120 mil. tone în 1980, la 150—170 mil. tone în anul 2000.

Extinderea utilizării cărbunelui drept combustibil va necesita construirea, în următorii 10—15 ani, a circa 25 000 de cazane industriale profilate în mod corespunzător. În vederea efectuării investițiilor necesare, consiliul sugerează să se urmeze exemplul Franței sau al R.F. Germania, unde guvernul acordă ajutor financiar firmelor industriale care trec de la folosirea hidrocarburilor lichide sau gazoase la cărbune.

Cercetarea inovării și a oportunităților sale

PRINTRE STUDIILE de specialitate, publicate de revista *Zagadnieny Naukoznawstwa*, din R.P. Polonă, se numără și cele referitoare la tipologia activității de inovare, la factorii sociali care o stimulează sau o inhibă ș.a.m.d. Astfel, de pildă, această activitate este tratată ca un sistem, compus din patru subsisteme, și anume : inovarea tehni-

că „în sens restrîns“ (în cadrul subsistemului „Tehnică“), inovarea geotermică și biotehnică (în cadrul subsistemului „Natura“), inovarea antropotehnică (în cadrul subsistemului „Omul“) și socio-tehnică (în cadrul subsistemului „Societatea“), clasificarea de mai sus servind drept argument pentru abordarea complexă a politicii în domeniul cercetării și inovării.

Se evidențiază, totodată, că pentru a se asigura un caracter permanent, neîntrerupt procesului de inovare este necesar să fie cunoscuți nu numai factorii stimulativi ci și cei restrictivi. De exemplu, printre asemenea factori de frînare legați de structurile sociale existente (fără a constitui de fapt „defecte“ ale acestora) figurează : a) trăsături de ordin psihologic, exprimate îndeosebi prin „maleabilitatea redusă“ a unor persoane la inovare ; b) bariere ridicate în calea inovării de acele grupuri sociale care nu sînt interesate în aplicarea în practică a inovațiilor ; c) mobilitatea insuficientă sau, dimpotrivă, excesivă a societății. Este vorba de faptul că tendința de stabilizare, de consolidare a structurii sociale (în forma ei existentă la un moment dat) are un efect limitativ, între altele, și asupra activității de inovare.

R. P. Chineza — valorificarea resurselor din platoul continental

PREOCUPAREA geologilor și petroliștilor chinezi pentru depistarea și valorificarea resurselor de petrol și gaze aflate în platoul continental al țării datează încă din anii 1963—1964, cînd au fost forate primele sonde de explorare. Accelerată în cursul deceniului al optulea, acțiunea a condus la determinarea a trei zone promițătoare, situate în partea de nord a platoului continental din Marea Chinei de Sud.

După cum arăta recent revista *La Chine en construction*, în vederea accelerării lucrărilor de prospectare și exploatare a resurselor petroliere din această regiune, Compania națională de petrol din R. P. Chineză stabilește și contacte — în scopul colaborării — cu societăți petroliere din alte țări. De pildă, societatea Nanhai (filială a companiei naționale menționate) a creat, împreună cu firma Compagnie française des Pétroles, o societate mixtă de exploatare a zăcămintelor de petrol, aflate în subsolul Mării Chinei de Sud (partea chineză deținînd o pondere de 51% din capital). Se apreciază că pe această cale se va accelera valorificarea zonei platoului continental precum și formarea cadrelor de specialiști chinezi în domeniul respectiv. Pînă în prezent, societatea Nanhai a dat în exploatare trei platforme moderne de foraj submarin.

GLOSAR

Bugete [I]

TERMENUL de buget este utilizat în diferite accepții: buget de familie, buget de stat, buget de venituri și cheltuieli etc. În accepția cea mai largă, prin buget se înțelege situația previzională a veniturilor și cheltuielilor bănești care urmează să aibă loc în cursul unei perioade de timp, de obicei un an. Această situație poate fi întocmită de o persoană sau de o colectivitate, iar realizarea ei trebuie să aibă un caracter obligator. Pentru stat, acest caracter rezultă în primul rând din faptul că prevederile bugetare sînt înscrise într-o lege și se conformează unei rigori contabile.

Bugetul trebuie să fie rezultatul unei decizii cu privire la asumarea a două obligații: (a) obligația de a stabili cu anticipație lista veniturilor și cheltuielilor bugetare, ceea ce înseamnă a opta pentru anumite venituri și cheltuieli din mai multe posibile, și (b) obligația ca, odată aceste opțiuni stabilite, ele să fie respectate pe parcursul execuției bugetului: întocmirea unui buget n-are sens decît dacă bugetul se execută.

Necesitatea bugetului este determinată de caracterul limitat al resurselor și de cel practic nelimitat al nevoilor. Echilibrul între venituri și cheltuieli este o stare ideală. De cele mai multe ori însă unele depășesc pe celelalte, în general cheltuielile întrecînd veniturile. Pentru diferență se iau credite. Cu alte cuvinte, se lasă în seama anilor viitori, adeseori în seama generației următoare, soluționarea problemelor de echilibru bugetar.

Fiind vorba de previziuni, la întocmirea bugetului pot să se producă erori atât la evaluarea veniturilor cît și la evaluarea cheltuielilor. Erorile pot fi de două feluri: obiective și subiective. Se consideră că erorile obiective sînt cele comise în mod involuntar, iar cele subiective atunci cînd avem de a face cu o intenție de subevaluare sau supraevaluare a veniturilor sau a cheltuielilor. În astfel de cazuri se ajunge fie la întocmirea unor bugete „supraechilibrate”, care se vor realiza cu excedențe neproductive, sau echilibrul bugetului este doar aparent, „scriptic”, deoarece în practică el se va solda cu un deficit, cu atât mai mare cu cît evaluările au fost mai departe de adevăr. Valoarea unui buget depinde deci pe de o parte de precizia și exactitatea evaluărilor, iar, pe de altă parte, de modul în care evaluările sînt traduse în viață.

Natura opțiunilor este tot atît de vastă cît și aceea a nevoilor: opțiuni între consum și investiții, între diferite categorii de investiții, între diferitele categorii de venituri etc. Este limpede că a stabili opțiuni înseamnă a face politică. Bugetul este prin urmare un act politic, indiferent dacă l-a întocmit o întreprindere, un oraș sau un stat. Opțiunile sînt vizibile în structura bugetului; ele îl definesc ca fiind, de exemplu, un buget al „marilor investiții”, un buget „de austeritate” sau un buget „de război”.

C. K.

Cercetări privind dezarmarea

Lucian Gancevici, Ploiești — 1) Înființarea unui institut al Națiunilor Unite pentru cercetări privind dezarmarea, în cadrul Institutului Națiunilor Unite pentru formare și cercetare (UNITAR), reprezintă o măsură interimară pînă la sesiunea extraordinară din 1982 pe care Adunarea Generală a O.N.U. o va consacra dezarmării. Noul institut, al cărui sediu se va afla la Geneva, va întreprinde cercetări în sprijinul actualelor negocieri cu privire la dezarmare, pentru a încuraja inițiativele care ar putea duce la noi negocieri și a facilita mai buna înțelegere a problemelor. Ca director al noului institut de cercetări a fost numit Liviu Bota (România), care a îndeplinit anterior funcția de adjunct al subsecretarului general al Centrului O.N.U. pentru dezarmare.

2) Despre „contul de substituție” creat în cadrul Fondului Monetar Internațional ne-am ocupat în mai multe rânduri. Vă recomandăm în special consultarea numerelor 15, 39 și 40 din 1979 ale revistei noastre.

3) Vom încerca să ținem seama de sugestia dumneavoastră de a aduna sesiunile de comunicări științifice înainte, ca ele să aibă loc, pentru a înlesni participarea celor interesați.

Surse reînnoibile de energie

Ștefan Ladariu, Zalău — 1) Conferința Națiunilor Unite asupra resurselor noi și reînnoibile de energie, programată pentru luna august 1981 în capitala Kenyei, Nairobi, se va ocupa de 14 surse de energie: energia solară, geotermică, eoliană, a mareelor, a valurilor, gradientul termic al mărilor, conversia biomasei, lemnul de foc, cărbunele de lemn, turba, energia animalelor de tracțiune, șisturile și nisipurile bituminose și hidroenergia.

La conferință se va analiza gradul de dezvoltare a tehnologiei, în cazul fiecăreia dintre sursele menționate, și se va încerca identificarea posibilităților lor de utilizare, inclusiv sub raportul eficienței economice, în deosebi în cazul țărilor în curs de dezvoltare.

Secretariatul conferinței a fost însărcinat să elaboreze mai multe studii privind cîteva aspecte mari care privesc toate sursele de energie, cum sînt transferul de tehnologie, producerea echipamentului necesar, formarea cadrelor, finanțarea, stocarea energiei.

2) Brazilia este prima țară din lume care va utiliza tuberculii de manioc ca materie primă pentru producerea de alcool etilic (60 000 litri pe zi) utilizabil drept carburant, în vederea reducerii dependenței de importul de petrol. Ea va beneficia în acest sens de sprijinul Corporației financiare internaționale, instituție membră a Grupului Băncii mondiale.

Scont

Elena Veleat, București — 1) Noțiunile de „scont” și „taxa scontului” au fost prezentate la rubrica Glosar în nr. 2/1979 al revistei noastre.

2) Ne pare e rău, dar redacția nu dispune de exemplarul solicitat de dumneavoastră pentru a vă completa colecția. Soluția cea mai sigură pentru a vă asigura primirea cu regularitate a revistei este abonamentul (130 lei pe an, la oficiul poștal în raza căruia domiciliați).

Cheltuieli militare

Dumitru Rușu, Pitești — În nota „Aberanta cursă a inarmărilor” publicată în nr. 39/1980 al revistei noastre se precizează că anul acesta (1980) cheltuielile militare pe plan mondial vor fi cu cel puțin 10% mai mari decît anul trecut (1979). Pe de altă parte se arată că pentru deceniul viitor, al anilor 1980, se estimează cheltuieli militare de 600 miliarde dolari, fiind vorba de cheltuieli anuale medii. Cu alte cuvinte cheltuielile militare a anuale medii în viitorul deceniu vor fi cu 20% mai mari decît în ultimul an al acestui deceniu. Intre cele două comparații făcute de experții O.N.U. nu există nici o contradicție.

zează că anul acesta (1980) cheltuielile militare pe plan mondial vor fi cu cel puțin 10% mai mari decît anul trecut (1979). Pe de altă parte se arată că pentru deceniul viitor, al anilor 1980, se estimează cheltuieli militare de 600 miliarde dolari, fiind vorba de cheltuieli anuale medii. Cu alte cuvinte cheltuielile militare a anuale medii în viitorul deceniu vor fi cu 20% mai mari decît în ultimul an al acestui deceniu. Intre cele două comparații făcute de experții O.N.U. nu există nici o contradicție.

zează că anul acesta (1980) cheltuielile militare pe plan mondial vor fi cu cel puțin 10% mai mari decît anul trecut (1979). Pe de altă parte se arată că pentru deceniul viitor, al anilor 1980, se estimează cheltuieli militare de 600 miliarde dolari, fiind vorba de cheltuieli anuale medii. Cu alte cuvinte cheltuielile militare a anuale medii în viitorul deceniu vor fi cu 20% mai mari decît în ultimul an al acestui deceniu. Intre cele două comparații făcute de experții O.N.U. nu există nici o contradicție.

CITES

Silviu Vezeanu, Brașov — Pînă în prezent convenția asupra comerțului internațional cu animale și plante sălbatice din speciile amenințate (CITES) a fost ratificată de aproape 60 state, iar în majoritatea țărilor vinăria și respectiv culegerea lor au fost declarate ilegale sau au fost strict reglementate. Cu toate acestea numeroase specii de animale rămîn amenințate cu dispariția. Între acestea — după ce a supraviețuit circa 60 milioane de ani — se numără și rinocerul, din care în Africa nu mai există în prezent decît între 14 000 și 24 000 de specimene, iar în India, Sumatra și Java cel mult 2 000.

Principala amenințare la adresa rinocerilor o reprezintă braconajul, efectuat acum cu arme automate. Un braconier cîștigă numai 20 de dolari pentru un rinocer împușcat, sumă mare în raport cu

venitul pe care l-ar obține dintr-o activitate oarecare pe plan local, dar infimă în raport cu prețul de 24 000 de dolari, cît costă „la negru” un corn de rinocer de talie mijlocie.

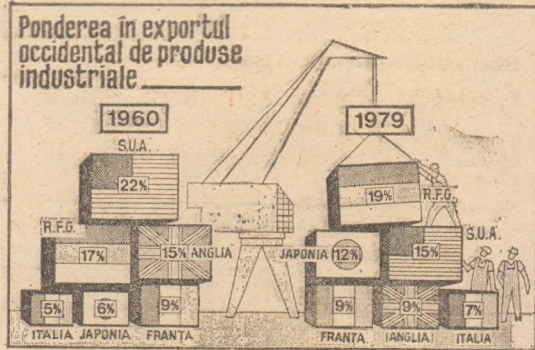
Prețul cornului de rinocer — principalul obiectiv urmărit de braconieri — a crescut de 21 de ori în ultimii cinci ani. După cum notează un recent raport al Uniunii internaționale pentru conservarea naturii și resurselor naturale (U.I.C.N.), deși măsurile pentru combaterea braconajului vor avea un anumit efect, cîtă vreme convenția privind comerțul internațional nu va fi semnată și ratificată de toate statele (în primul rînd asiatic) în care există o cerere importantă de cornuri de rinocer (utilizate acum mai ales pentru producerea unor obiecte rituale), amenințarea care planează asupra acestei specii nu va fi lichidată.

Convenția amintită ocrotește circa 800 de specii de plante și animale sălbatice amenințate cu dispariția.

Restructurări în comerțul mondial

Gheorghe Zănescu, Iași — 1) În virtul ierarhiei țărilor occidentale expor-

s-a modificat, în unele cazuri considerabil, așa după cum rezultă din graficul alăturat, reprodus după V.D.I. Nachrichten. Atrage atenția în special dublarea ponderii exportului japonez, la 12 la sută anul trecut, paralel cu regresul relativ al S.U.A. și Marii Britanii.

tatoare de produse industriale au rămas în ultimele două decenii aceleași țări. Dar ponderea celor mai multe dintre ele în exportul occidental de produse industriale și odată cu aceasta și locul lor în ierarhia respectivă

2) Vom încerca să ținem seama de sugestia dumneavoastră de a aduna sesiunile de comunicări științifice înainte, ca ele să aibă loc, pentru a înlesni participarea celor interesați.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 48 din 28 noiembrie 1980

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Reducerea costurilor materiale — cerință fundamentală a dezvoltării eficiente a economiei (Vasile M. Popescu) 1
- Exigențe ale folosirii eficiente a fondurilor fixe (D. Rebușapcă, Gh. Mașală, Gh. Dumitru) 4
- Aprovizionarea tehnico-materială — un mecanism susceptibil de perfecționări. Sporirea rolului bazelor județene în valorificarea superioară a metalului (Dumitru Petcu) 6
- Perfecționarea continuă a planificării unitare a agriculturii (I) (Ovidiu Popescu) 7
- Dezbateri în mari unități industriale. Economisirea și valorificarea superioară a resurselor energetice 9
- Un mecanism de comerț exterior suplu, eficient (dr. Ioan Georgescu) 11
- Consolidarea și ridicarea pe un plan superior a marilor realizări din economie (II) (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 13
- Încheierea celei de a II-a etape de majorare a retribuițiilor. Expresie elocventă a politicii consecvente a partidului de creștere a nivelului de trai al oamenilor muncii (Grigore Vilceanu) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Accelerarea „rodajului organizatoric” — premisă pentru atingerea mai devreme a parametrilor proiectați (Aurel Crișan) 18

TEORII • IDEI

- Conceptul de raționalitate în utilizarea resurselor de forță de muncă (I) (Constantin Enache) 20
- Om-tehnică-mediu. Soluții și tendințe noi în economisirea materialelor (A. Bănescu, D. Radulian) 21
- Școli • curente • economiști. Ofensiva „noii drepte” asupra cuceririlor clasei muncitoare (Ion Calagiu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Reuniunea de la Madrid. Dimensiuni politice și militare ale securității și cooperării europene (conf. dr. Vasile Secăreș) 25
- R.S.F. Iugoslavia. Agricultură la orizontul anului 1985 27
- Tendințe-conjuncturi 28
- Statistică internațională. Șomajul la cote fără precedent în lumea occidentală 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Strengthen and upgrade the great achievements in the economy (II) Dumitru Ciucur, Constantin Popescu 13
- The second stage of the wage increase. An illustrative expression of the consistent policy of the party towards the increase of the workers' standard of living (Grigore Vilceanu) 15
- Schools • trends • economists. The offensive of the „new rightists” against the achievements of the working class (Ion Calagiu) 22
- Madrid Conference. Political and military dimensions of the European security and cooperation (Reader Dr. Vasile Secăreș) 25
- S.F.R. of Yugoslavia. Agriculture on the 1985 prospective 27

DANS LE NUMÉRO

- La consolidation des grands accomplissements de l'économie (II) (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 13
- Une expression éloquent de la politique conséquente du parti d'élévation du niveau de vie des travailleurs (Grigore Vilceanu) 15
- Ecoles • courants • économistes. L'offensive de „la nouvelle droite” sur les conquêtes de la classe ouvrière (Ion Calagiu) 22
- La réunion de Madrid. Dimensions politiques et militaires de la sécurité et de la coopération européennes (maître de conférences dr. Vasile Secăreș) 25
- La R.S.F. Yougoslavie. L'agriculture a l'horizon de l'année 1985 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Упрочение и поднятие на более высокий уровень великих достижений в области экономики (II) (Думитру Чукур, Константин Попеску) 13
- Завершение второго этапа повышения заработной платы-красноречивое выражение последовательной политики партии, преследующей рост жизненного уровня трудящихся (Григоре Вилчану).... 15
- Школы • течения • экономисты. Наступление «нового правого» течения на завоевания рабочего класса (Ион Каладжиу) 22
- Мадридская встреча. Политические и военные масштабы безопасности и сотрудничества в Европе (ст. преп. вые. инк. др. Василе Секареш) 25
- С.Ф.Р. Югославия. Сельское хозяйство на горизонте 1985 года.. 27

În atenția celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

În numărul din 5 decembrie, revista va publica pentru cursul „Probleme fundamentale ale economiei socialiste, ale aplicării noului mecanism economico-financiar în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate” următoarele consultații:

1. Dezvoltarea, planificată a economiei naționale. Documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii planificate a societății noastre.

2. Politica P.C.R. de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, asigurarea dezvoltării proporționale a tuturor județelor — temelie a ridicării gradului de civilizație materială a întregului popor. Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985. Sarcinile organelor și organizațiilor de partid pentru îndeplinirea lui.

3. Necesitatea obiectivă și căile trecerii la o nouă calitate, superioară în întreaga activitate economică. Sarcinile ce revin organelor și organizațiilor de partid privind îmbunătățirea activității economico-financiare și sporirea eficienței economice în toate domeniile de activitate.

În numărul din 30 ianuarie 1981 se vor publica consultații în ajutorul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic la sate.

În atenția candidaților pentru admiterea în învățămîntul superior economic

La 5 decembrie a.c. revista va începe publicarea consultațiilor în ajutorul candidaților pentru admiterea în învățămîntul superior economic. Menționăm că consultațiile vor fi publicate în suplimentul revistei.

Pentru facilitarea încheierii abonamentelor direct la redacție, completați, decupați și remiteți comanda-tip din suplimentul revistei.

Redacția și administrația: București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, 70159, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

decembrie '80

1—31 DECEMBRIE

● MULTIPLE

POSSIBILITĂȚI DE ALEGERE A DARURILOR

În LUNA CADOURILOR, toate magazinele comerțului de stat sînt special aprovizionate pentru a vă oferi un bogat și deosebit sortiment de mărfuri ce pot constitui tot atîtea daruri plăcute și utile pentru cei dragi.

Iată numai cîteva exemple :

● PENTRU CEI MICI, jucării mecanizate, jocuri tehnico-aplicative și distractiv-educative, rochițe, pulovere, jachete, pantaloni, paltoane, ghete sau cizme, etc. ;

● PENTRU CEI MARI, produse cosmetice și de parfumerie românești, medaliate la numeroase concursuri internaționale, berete, iulare, baticuri, eșarfe, poșete, cordoane, botine și cizme moderne, călduroase, realizate din înlocuitori de piele, radioreceptoare portabile etc.

Firește, mult mai multe sugestii de cadouri pentru cei dragi veți primi vizitînd, în aceste zile, magazinele comerțului de stat și „trecînd în revistă” întregul fond de marfă ce vi se oferă.

NU UITAȚI!

ÎN LUNA CADOURILOR, MULTIPLE
POSSIBILITĂȚI DE ALEGERE A DARURILOR !

LUNA CADOURILOR

LUNA CADOURILOR

În LUNA CADOURILOR, în oricare magazin sau raion specializat al comerțului de stat vă stau la dispoziție jucării și jocuri diferite, pentru vârste diferite :

- jucării mecanizate (trenuleț electric — MONORAI, tractor TITAN etc.) ;
- jocuri de montaj (autoutilitar, șasiuri cu telecomandă etc.) ;

- jocuri din carton poligrafiat („Roza vinturilor”, „Dacii și romanii”, „Să ne orientăm pe hartă” etc.) ;
- jocuri de îndeminare („Am învățat să cos”, „Să ținem frumos”, etc.) ;

Alese cu grijă, jucăriile și jocurile copiilor pot fi mai mult decît obiecte minunate de joacă ; ele pot avea un rol important în educarea lor, în dezvoltarea capacității lor de vorbire, a orizontului cunoștințelor, a perspicacității și îndemnării lor.

În LUNA CADOURILOR, magazinele de jucării și raioanele specializate din marile magazine universale vă oferă JUCĂRII ȘI JOCURI DIFERITE pentru vârste diferite.